

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ÇOCUĞUNU OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA GÖNDEREN (6 YAŞ)
ANNELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BAZI
DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE İNCELENMESİ
(Malatya İli Örneği)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şahin GÖĞEBAKAN

Malatya-2011

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

ÇOCUĞUNU OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA GÖNDEREN (6 YAŞ)
ANNELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BAZI
DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE İNCELENMESİ
(Malatya İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şahin GÖĞEBAKAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

Malatya-2011

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı

Şahin GÖĞ' EBAKAN tarafından hazırlanan "Çocuğunu (6 yaş) okul öncesi eğitim kurumlarına gönderen annelerin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi (Malatya İli Örneği) " başlıklı bu çalışma, 06.01.2012 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Gökçe TEKİN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÖZBEK

İmzalar

13.01.2012

O N A Y

...../...../2012
Prof.Dr.Sebahattin ARIBAŞ
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “Çocuğunu Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Gönderen (6 yaş) Annelerin Görüşlerinin Karşılaştırılması (Malatya İli Örneği)” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Şahin GÖĞEBAKAN

ÖNSÖZ

Okul öncesi dönem, 0-6 yaş arası çocukların zihinsel, duygusal, fiziksel, sosyal ve dil gelişimleri açısından önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuğun yaşamış olduğu yaşantıların çocuğun üzerindeki etkileri düşünüldüğünde hem okul öncesi eğitim kurumlarına hem de ailelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Okul öncesi eğitim kurumların da yapılan eğitim faaliyetleri ne kadar kaliteli olursa olsun anne-babalar tarafından yeterince desteklenmedikçe hedeflenen amaçlara ulaşılammaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında hazırlanan eğitim programlarına aile katılımlarıyla birleştirilince, ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi seviyelerinin artmasını sağlayacak ve kaliteli bir okul öncesi eğitim olacaktır.

Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumlarına gönderen annelerin görüşleri karşılaştırıldığı bu araştırmada, ailelerin çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna göndermedeki amacını belirlemek ve bu alanda yapılan çalışmalara katkıda bulunmak amaçlamıştır.

Araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen tüm hocalarıma ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eşime ve araştırma verilerimin toplanması sırasında gösterdikleri yardımlardan dolayı okul yöneticilerine, öğretmenlere, annelere teşekkür ederim.

Şahin GÖĞEBAKAN

Malatya-2011

ÖZET

ÇOCUĞUNU OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA GÖNDEREN (6 YAŞ) ANNELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE İNCELENMESİ (Malatya İli Örneği)

GÖĞEBAKAN, Şahin

**Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

Aralık-2011, 179 sayfa

Bu araştırmanın amacı, çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini bazı değişkenlere göre incelemek; bu görüşlerin annelerin öğrenim durumlarına ve yaşlarına göre farklılaşmasını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini; çocuklarını bağımsız anaokullarına ve ilköğretim okulları bünyesinde bulunan anasınıflarına gönderen, uygun örnekleme yöntemiyle seçilen anneler oluşturmaktadır.

Annelerin okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşlerine ait veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Annelerin Okul Öncesi Eğitim Hakkındaki Görüşleri” adlı ölçme aracı ile toplanmıştır. Anket uygulanırken ilk olarak okul müdürleriyle görüşülmüş, ardından öğretmenlere ölçme araçları dağıtılarak velilere ulaştırmaları sağlanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 15.0 paketi kullanılmış, yüzde ve frekans dağılımlarının yanı sıra, khi kare analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; annelerin çalışmıyor olsalar da çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderecekleri, çocuğun ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerektiğini düşündükleri, okul öncesi eğitimin çocuğun gelişim alanlarını olumlu yönde katkı sağladığını belirttikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, anne görüşleri, çocuğun gelişim alanları

ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF MOTHERS' VIEWS ON PRESCHOOL EDUCATION ACCORDING TO SOME DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS SENDING THEIR CHILDREN TO PRE-SCHOOL INSTITUTIONS (The SAMPLE OF MALATYA PROVINCE)

GÖĞEBAKAN, Şahin

Post Graduate, Inonu University Institute of Educational Sciences, Discipline of
Preschool Education

Thesis consultant: Assistant Professor Doctor Bahadır KÖKSALAN

December 2011, 179 pages

The aim of this study was to investigate the views of mothers sending their children to pre-school institutions on the preschool education, and to determine if there were any differences in their views according to their age and educational background.

The sample of this study was recruited from two independent preschools and two primary schools conveniently selected by the researcher. Data about mothers' ideas about pre-school education was gathered via a questionnaire developed by the researcher. While applying the questionnaire, first the school directors were visited and then the questionnaires were distributed to the teachers and they conveyed the questionnaires to the parents.

SPSS 15.0 packet was used to analyze the data; percentages, frequencies, and chi square analyze were used. At the end of the study, it was found that; even if the mothers do not work, they send their children to pre-school education institutions, they believe pre-school education is necessary before starting to primary school, and they think that pre-school education contributes to children's proximal development positively.

Keywords; pre-school education, mothers' ideas, proximal development field

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KABUL ve ONAY SAYFASI.....	i
ONUR SÖZÜ.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1 PROBLEM DURUMU	3
1.2. HİPOTEZ.....	3
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.5. VARSAYIM.....	5
1.6. SINIRLILIKLAR.....	6
BÖLÜM II.....	7
2. KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TANIMI.....	7
2.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNUN TANIMI.....	8
2.3. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMAÇLARI.....	8
2.4. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TEMEL İLKELERİ.....	8
2.5. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ.....	9
2.6. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ GEREKLİ KILAN NEDENLER...	10
2.6.1. Değişen Toplum ve Teknolojik Etmenler.....	10
2.6.2. Nüfus Hareketleri.....	10
2.6.3. Aile Yapısı.....	11
2.6.4. Çalışan Anne Sayısındaki Artış.....	11
2.6.5. Eğitimde Fırsat ve İmkân Eşitliği İlkesinden Yararlanma İsteği.....	12
2.6.6. Temel Eğitime Hazırlık.....	12
2.6.7. Bireysel Farklılıklar.....	13
2.7. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLE KATILIMI.....	13

2.7.1. Aile Katılımının Yararları.....	14
2.7.2. Aile Katılımının Amaçları.....	15
2.8. ANNE-ÇOCUK İLİŞKİSİ.....	16
2.9. ANNE-ÇOCUK İLİŞKİSİNDE YAYGIN ANNE TUTUMLARI.....	17
2.9.1. Olumlu Anne Tutumları.....	18
2.9.1.1. Duyarlı, Ulaşılabilir ve Kabul Eden Anne.....	18
2.9.1.2. Destekleyen, Demokratik, İşbirlikçi Anne.....	18
2.9.2. Olumsuz (Kusurlu) Anne Tutumları.....	19
2.9.2.1. İlgisiz Anne.....	19
2.9.2.2. Reddeden ve İhmal Eden Anne.....	19
2.9.2.3. Baskıcı, Otoriter Anne.....	20
2.9.2.4. Mükemmeliyetçi Anne.....	20
2.9.2.5. Aşırı Koruyucu Anne.....	21
2.10. ANNE-ÇOCUK İLETİŞİMİ.....	21
2.11. ÇALIŞAN ve ÇOCUK.....	22
2.12. ANA-BABA OKULU.....	23
2.13. ANNE-ÇOCUK EĞİTİM PROGRAMI.....	24
2.14. TELEVİZYON ve ÇOCUK.....	25
2.15. ÇOCUK KİTAPLARI.....	28
2.16. ÇOCUK ve OYUNCAK.....	31
2.17. KONUYLA İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	33
BÖLÜM III.....	39
3. YÖNTEM.....	39
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	39
3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	39
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	40
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	40
BÖLÜM IV.....	42
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	42
BÖLÜM V.....	165
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	165
5.1. Sonuçlar.....	165
5.2. Öneriler.....	169

KAYNAKÇA.....	171
EKLER.....	178
1. Anket Formu.....	179

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 2.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çalışmasaydınız Çocuğunuzu Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Yollar mıydınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	46
Tablo 2.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Sizce Çocukların İlkokula Başlamadan Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Gitmeleri Gerekli midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	46
Tablo 2.3: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Sizce Çocuğun Anasınıfında/Anaokulunda Aldığı Eğitim Daha Sonraki Eğitimini Olumlu Etkiler mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	46
Tablo 3.1 : Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Okul Öncesi Dönemindeki Çocuklar ve Bunların Eğitimiyle İlgili Düzenlenen Toplantılara/Konferanslara Katılıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	53
Tablo 3.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Siz Çocukluğunuzda Anasınıfına Anaokuluna Gittiniz mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	53
Tablo 3.3: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuzun Anasınıfına/Anaokuluna Gitmeden Önceki Gittikten Sonraki Davranışlarında Olumlu Değişiklikler Var mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	53
Tablo 4.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuzun Anasınıfında ya da Anaokulundaki Sınıfında Yeteneklerinizi (Yemek pişirme, enstrüman çalma, dikiş dikme, tiyatro çalışmalarında rol alma vb.) Paylaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	56
Tablo 4.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Kitap Alıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	56

Tablo 4.3: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Kitap Okuyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	56
Tablo 4.4: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Oyuncak Alıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	56
Tablo 5.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Anasınıfında/anaokulunda Okuma-Yazma Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 5.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Anasınıfında/anaokulunda Basit Toplama-Çıkarma İşlemleri Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 5.3: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Anasınıfında/anaokulunda Yabancı Dil Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 5.4: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Anasınıfında/anaokulunda Bilgisayar Kullanımı Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 5.5: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Anasınıfında/anaokulunda Sıkı Disiplin Olmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 5.6: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Okul Öncesi Eğitim En Az Bir Yıl Zorunlu Olmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Tablo 6: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Okul Öncesi Eğitim Kurumu (anasınıfı/anaokulu) Denince Aklınıza İlk Ne Geliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	68
Tablo 7: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Sizce Çocuğun Bir Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Başlaması İçin En Uygun Yaş Kaçtır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	71

Tablo 8: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Sizce Çocuk İlkokula Başlamadan Önce Kaç Yıl Okul Öncesi Kurumuna Gitmelidir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	73
Tablo 9: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuzun Anasınıfına/anaokuluna Gitmiş Olması Onun En Çok Hangi Alandaki Gelişimine Katkı Sağlar?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	75
Tablo 10: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuz Anasınıfından/anaokulundan Geldikten Sonra Evde de Onunla Birlikte Resim Yapma, Deney Yapma, Yemek Pişirme gibi Etkinlikler Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	78
Tablo 11: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuzun Gittiği Anasınıfı/anaokulu Seçiminizi Etkileyen En Önemli Faktör Ne İdi? ” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	81
Tablo 12.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Ne Sıklıkla Kitap Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	84
Tablo 12.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Ne Sıklıkla Oyuncak Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	84
Tablo 13: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Niçin Kitap Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı....	87
Tablo 14: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Kitap Alırken/Seçerken Önce Neye Dikkat Ediyorsunuz? ” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	90
Tablo 15: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Niçin Kitap Almıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	93
Tablo 16: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Kitap Okumuyorsanız, Nedeni Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	96
Tablo 17: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Oyuncak Alırken/Seçerken Önce Neye Dikkat Ediyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	99

Tablo 18: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuza Niçin Oyuncak Almıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	101
Tablo 19: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuz Günde Kaç Saat Televizyon Seyrediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapları Dağılımı.....	103
Tablo 20: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Çocuğunuz Televizyonda Neler Seyrediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	105
Tablo 21: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Öğrenim Durumları ile “Siz Çocuğunuzun Seyrettiği Televizyon Programlarına Karşıyor musunuz, Yani Bazılarını Seyretmesini Engelliyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	107
Tablo 22.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çalışmasaydınız Çocuğunuzu Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Yollar mıydınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	109
Tablo 22.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Sizce Çocukların İlkokula Başlamadan Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Gitmeleri Gerekli midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	109
Tablo 22.3: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Sizce Çocuğun Anasınıfında/Anaokulunda Aldığı Eğitim Daha Sonraki Eğitimini Olumlu Etkiler mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	109
Tablo 23.4 : Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Okul Öncesi Dönemindeki Çocuklar ve Bunların Eğitimiyle İlgili Düzenlenen Toplantılara/Konferanslara Katılıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	113
Tablo 23.5: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Siz Çocukluğunuzda Anasınıfına Anaokuluna Gittiniz mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	113
Tablo 23.6: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuzun Anasınıfına/Anaokuluna Gitmeden Önceki Gittikten Sonraki Davranışlarında Olumlu Değişiklikler Var mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	113

Tablo 24.7: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuzun Anasınıfında ya da Anaokulundaki Sınıfında Yeteneklerinizi (Yemek pişirme, enstrüman çalma, dikiş dikme, tiyatro çalışmalarında rol alma vb.) Paylaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	117
Tablo 24.8: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Kitap Alıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	117
Tablo 24.9: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Kitap Okuyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	117
Tablo 24.10: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Oyuncak Alıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	117
Tablo 25.11: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Anasınıfında/anaokulunda Okuma-Yazma Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 25.12: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Anasınıfında/anaokulunda Basit Toplama-Çıkarma İşlemleri Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 25.13: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Anasınıfında/anaokulunda Yabancı Dil Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 25.14: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Anasınıfında/anaokulunda Bilgisayar Kullanımı Öğretilmeye Başlanmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 25.15: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Anasınıfında/anaokulunda Sıkı Disiplin Olmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 25.16: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Okul Öncesi Eğitim En Az Bir Yıl Zorunlu Olmalıdır.” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	121
Tablo 26: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Okul Öncesi Eğitim Kurumu (anasınıfı/anaokulu) Denince Aklınıza İlk Ne Geliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	127
Tablo 27: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Sizce Çocuğun Bir Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Başlaması İçin En Uygun Yaş Kaçtır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	130

Tablo 28: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Sizce Çocuk İlkokula Başlamadan Önce Kaç Yıl Okul Öncesi Kurumuna Gitmelidir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	132
Tablo 29: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuzun Anasınıfına/anaokuluna Gitmiş Olması Onun En Çok Hangi Alandaki Gelişimine Katkı Sağlar?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	134
Tablo 30: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuz Anasınıfından/anaokulundan Geldikten Sonra Evde de Onunla Birlikte Resim Yapma, Deney Yapma, Yemek Pişirme gibi Etkinlikler Yapıyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	136
Tablo 31: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuzun Gittiği Anasınıfı/anaokulu Seçiminizi Etkileyen En Önemli Faktör Ne İdi? ” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	138
Tablo 32.1: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Ne Sıklıkla Kitap Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	141
Tablo 32.2: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Ne Sıklıkla Oyuncak Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	141
Tablo 33: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Niçin Kitap Alıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	144
Tablo 34: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Kitap Alırken/Seçerken Önce Neye Dikkat Ediyorsunuz? ” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	147
Tablo 35: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Niçin Kitap Almıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	150
Tablo 36: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Kitap Okumuyorsanız, Nedeni Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	152
Tablo 37: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Oyuncak Alırken/Seçerken Önce Neye Dikkat Ediyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	154
Tablo 38: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuza Niçin Oyuncak Almıyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	157
Tablo 39: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuz Günde Kaç Saat Televizyon Seyrediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapları Dağılımı.....	159

Tablo 40: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Çocuğunuz Televizyonda Neler Seyrediyor?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	161
Tablo 41: Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Yaşları ile “Siz Çocuğunuzun Seyrettiği Televizyon Programlarına Karışıyor musunuz, Yani Bazılarını Seyretmesini Engelliyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	163

BÖLÜM I

Bu bölümde, araştırmanın problem durumundan, hipotezinden, amacından, öneminden, varsayımından, sınırlılıklarından bahsedilmektedir.

1.GİRİŞ

Çocukların eğitiminde okul, aile, çevre ve öğretmen gibi etkenler önemli rol oynamaktadır. 0–6 yaşları arasında çocuğun gelişim ve eğitiminde etkili iki önemli unsur dikkat çekmektedir. Bunlardan birisi onun ailesi, diğeri ise okul öncesi eğitim kurumlarıdır.

Okul öncesi eğitim öncelikle ailede başlamaktadır. Çocuğun kişilik gelişimi yönünden istenilen noktaya ulaşması, etkileşim içinde olduğu farklı çevrelerin bu gelişime katkı derecesi ile yakından bağlantılıdır.

Bu nedenle çocuğun yakın çevresi olan ailenin, erken yaşlardan itibaren çocuğun gelişimini ne denli destekleyebildiği ve onun ihtiyaçlarına ne denli yanıt verebildiği önemlidir (Ömeroğlu, Can Yaşar, 2005).

Aile; toplumun bütünlüğünü, sürekliliğini sağlayan uyum ve gelişme düzeyini belirleyen en önemli “en küçük toplumsal kurumdur”. Aile, içinde bulunduğu toplumun bir birimi olarak onun özelliklerini taşır. Toplumun değer yargılarını, gelenek ve göreneklerini, beğenilerini, inançlarını, ön yargılarını kısacası kültürünü yansıtır (Kuzu, 2006).

Çocuk için en sağlıklı ortam anne ve babasının bir arada bulunduğu aile ortamıdır. Anne ve baba, çocuğun doğduğu andan itibaren ilk olarak etkileşimde bulunduğu kişilerdir. Çocuğun bakımından öncelikle anne ve baba sorumlu olduğu gibi, anne-babanın sevgi dolu ve olumlu tutumları da çocuk için oldukça önemlidir.

Anne ve babaların çocuklarına karşı tutumları; çocuğun özellikleri ile kendi kişilik ve demografik özelliklerinden etkilenebilmektedir. Anne-baba-çocuk üçgenindeki iletişim biçimi ise bireyler üzerinde uzun veya kısa süreli, olumlu veya olumsuz etkiler oluşturmaktadır.

Böylece anne-babalar ve çocuklar birbirlerine hem uygun biçimde hem de uygun olmayan biçimde davranmayı öğretmektedirler.

Anne-babalar çocuklarını eğitirken, öncelikle çocukların gelişim özelliklerini bilmeli, onların ihtiyaçlarına uygun yanıtlar veren yetişkinler olmalıdırlar (Tezel Ş., Özyürek, 2008).

Aile, daha önceki dönemlerde çocuğun eğitiminden birinci derece sorumlu iken, bilim ve teknolojinin etkisi altında ortaya çıkan hızlı toplumsal değişimler, ailenin sorumluluklarını, okul gibi başka toplumsal kurumlarla paylaşmasına neden olmuştur.

Çocukların eğitiminde sorumluluğu bulunan okul öncesi eğitim kurumlarının varlığı ve giderek gelişmesi de, ailenin yeni sorumluluklar üstlenmesini beraberinde getirmiştir (Işık, 2007).

Okul öncesi eğitim kurumları ve ailenin çocuğun gelişiminde ve eğitiminde tek başına istenilen başarıyı elde etmesi çok olanaklı değildir. Okul-aile işbirliğinin yapılması ile öğretmenleri ailede yapılanlar hakkında, ana babaları ise okulda yapılanlar hakkında bilgilendirerek birbirlerini tanıma fırsatı yaratmaktadır.

Öğretmen ve anne babalar belirledikleri amaçlara ve beklentilere ulaşmak için birlikte hareket etmenin gerekliliğine inanmalıdır. Ailelerin okulda verilen eğitime katılmaları ev ve okul arasında devamlılığı sağlayacağından programın başarılı olmasında etkili olacaktır (Kuzu, 2006).

Okul aile iş birliğinin başlangıcı için öncelikle okul öncesi eğitimcilerinin ailenin önemine inanmalıdırlar. Aileyi dışlamak yerine, okul öncesi eğitim kurumunda verilen eğitimin aile tarafından desteklenirse kalıcı olacağını kabul etmeleri gerekir.

Bu nedenle, çocuğun kuruma kaydolduğu andan itibaren aileyle rekabet içine girmemek, her anlamda iş birliğine hazır olmak hatta yardımlarını talep etmek önemlidir. Çocukların gelişimi ve eğitimi bütüncül olarak okul, aile ve toplum yaşamlarının bağlamları içinde düşünülmelidir (Ömeroğlu, Can Yaşar, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar da, diğer yetişkinlerle ve yaşlılarıyla ilişkilerinin arttığı, okul yaşamına karşı olumlu duygular beslediği, iyi alışkanlıklar kazandığı ve sinirsel eğilimlerinin azaldığı görülmektedir (Yeşil, 2008).

Anneler, çeşitli sebeplerle çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderirler. Bu sebepler arasında annelerin çalışmasından dolayı çocuğunun yalnız kalmaması, çocuklarının sosyalleşmesini istemeleri, çocuğunun ileriki eğitim yaşantısına faydalı olacağına inanması ve ilköğretime hazırlık için uygun bir eğitim ortamı olması nedeniyle okul öncesi eğitim kurumlarıyla etkileşime geçerler.

Bu etkileşimde annelerin düşüncelerine yön verecek birçok etken olacaktır. Bu, etkenlerden en önemlisi öğretmen-anne ilişkileridir. Okul öncesi eğitimi kurumlarındaki

öğretmenlerin, anneleri etkinliklere aktif katılımlarını göz ardı etmeyerek onları mümkün olduğunca etkinliklere katılımlarını sağlamalıdır. Etkinliklere katılan anneler, burada öğretmenin çocuklarla kurduğu olumlu ilişkileri görerek bundan örnek alır ve çocuğuna okul dışında yansıtır.

Annelerin ev içinde çocuklarına karşı göstermiş oldukları davranışları çocuklar ister istemez anasınıfında -anaokulunda- oynadıkları oyunlara yansıtmaktadırlar. Annesiyle olumlu ilişkileri olan çocuk bunu sınıf ortamında arkadaşlarına ve oyunda kullandığı bebeklere aynı davranışları gösterir.

Örneğin; annesinin evde herhangi bir arkadaşıyla yaptığı telefon görüşmesini anasınıfında-anaokulunda evcilik köşesinde oynarken arkadaşıyla yaptığı telefon görüşmesine yansıtır. Çocuğun bu davranışındaki yanlış öğrenmeleri öğretmen fark eder ve çocuğun oyununa girerek ya da bu oyunda rol alarak çocuğun yanlış öğrenmesini ona hissettirmeden düzeltir.

Öğretmen, çocuğun ileriki davranışlarında bu yaşanılanla ilgili olumlu bir davranış görürse, o davranışı pekiştirerek çocukta kalıcı olmasını sağlayabilir. Bu durum, çembersel bir döngü olduğundan çocuğun düzeltilen davranışından anne de etkilenecektir.

Okulöncesi eğitim programları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun, aileler tarafından desteklenmediği sürece etkili olmamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklarda kalıcı davranış değişikliklerini gerçekleştirebilmesi için, programda planlanan öğrenme yaşantılarının aile ortamında yapılması ile mümkündür.

1.1. PROBLEM DURUMU

Bu araştırmada; çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin demografik özelliklerine göre görüşlerinin incelenmesi ele alınmıştır.

1.2. HİPOTEZ

Bu araştırmanın hipotezini aşağıda belirtilen ifadeler oluşturmaktadır:

- 1- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile yaşlar arasında anlamsal farklılık vardır.
- 2- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile öğrenim düzeyleri arasında anlamsal farklılık vardır.

- 3- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile çalışma durumları arasında anlamsal farklılık vardır.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada; çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerinin demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Aynı genel amaç ile ilgili geliştirilebilecek araştırma soruları veya alt amaçlar şunlardır:

- 1- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile yaşları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 2- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile öğrenim düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3- Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin görüşleri ile çalışma durumları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Okul öncesi eğitim, çocuğun duygularının gelişimini ve algılama gücünü artırır. Akıl yürütme, neden-sonuç ilişkileri kurma sürecinde ona yardımcı olur. Çocuğu genel kültür değerlerine dayalı sosyal bir ortam içerisinde eğiterek toplumun kültür değerlerinin özümlemesinde yardımcı olur. Çocuğa, kendi düşünce ve duygularını açığa vurma olanakları sağlanarak kendisini anlamasına ve ortaya çıkarmasına fırsat verir.

Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirebilmek için, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler doğrultusunda ihtiyaçlarının neler olduğunu bilmeye bağlıdır. Çocukların gelişim özelliklerini bilmeden yapılan eğitim hem güçtür hem de tamamen tesadüflere kaldığı için hata yapılmasına ve istenmeden de olsa onların zedelenmesine yol açabilmektedir.

Özellikle çocukların ilköğretime başlayana kadar geçirdikleri birçok kritik dönemi içine alan, gelişim hızlarının çok fazla olduğu okul öncesi eğitim dönemi bu bakımdan daha da fazla önem taşımaktadır.

Bu dönemde çocuklar henüz kendi gelişim özelliklerini, yeteneklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını tanımamaktadırlar. Ayrıca çocuklar duygu ve düşüncelerini ifade etme güçlüğü içinde olduklarından dolayı yetişkinlerin bilinçli ve dikkatli olması gerekmektedir.

Yapılan araştırmalara göre, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olan ebeveynlerin, ilkokul mezunu olan ebeveynlere göre okul öncesi eğitimin çocuğa olumlu etkisinin daha fazla olduğunu düşünmektedirler.

Çalışan annelerin çalışmayan annelere göre okul öncesi eğitimin çocuğa daha olumlu etkisi olduğunu düşündüklerini göstermiştir. Ayrıca çalışan anneler arasında ilgili meslek grubunda (öğretmen, eğitimci, psikolog, çocuk gelişimci, psikiyatr, doktor) yer alan annelerin diğer annelere göre daha fazla okul öncesi eğitimin çocuğa olumlu etkisi olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Yapılan diğer araştırmalara göre, çocuğu iki ve daha uzun süredir okul öncesi eğitim kurumuna giden anne-babalar, çocukları anasınıfına yeni başlayan anne-babalara göre okul öncesi eğitim hakkında daha olumlu düşünmektedir.

Daha önce çocuğu evde bakıcı tarafından bakılan veya çocuğu kreşe/anaokuluna giden anne-babalar, çocuğuna evde annesi tarafından bakılan anne-babalara göre okul öncesi eğitimin daha olumlu etkisi olduğu görüşündedir.

Çocuğu daha önce kreşe/anaokuluna giden anne-babalar, çocuğuna evde aile büyüklerinden biriyle annenin baktığı anne-babalardan okul öncesi eğitimin daha çok olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir. Bu araştırmalar, okul öncesi kurumuna çocuklarını gönderen annelerin görüşleri arasındaki farkı bulmak ve bulunan bu farkları ailelere anlatarak onların bilinçlenmesini sağlamaktır.

1.5. VARSAYIMLAR

1. Araştırmada kullanılan ölçme aracının annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini yansıttığı varsayılmaktadır.
2. Annelerin ölçme aracındaki sorulara samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.
3. Örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.6. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, Malatya ili merkez sınırları içerisindeki 2010-2011 ğretim yılında ilköğretim okulları bünyesindeki anasınıfları ve resmi anaokullarına giden çocukların anneleri ile sınırlıdır.
2. Elde edilen bilgiler geliştirilen ölçme aracındaki sorularla sınırlıdır.
3. Örneklem evreni temsil edecek büyüklükte olduğundan araştırma güvenilirliedir.
4. Araştırma konusunda uzman görüşleri ve literatür taraması araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal bilgilerinden ve araştırma konusuyla ilgili yapılmış araştırmalara yer verilmektedir.

2.1 OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN TANIMI, AMAÇLARI, ÖNEMİ VE TEMEL İLKELERİ

Bu bölümde, okul öncesi eğitimin tanımından, amaçlarından, öneminden, temel ilkelerinden, okul öncesi eğitimi gerekli kılan nedenlerden, okul öncesi eğitiminde aile katılımından, aile katılımının yararlarından, amaçlarından, anne-çocuk ilişkisinden, anne-çocuk ilişkisinde yaygın anne tutumlarından, anne-çocuk iletişiminden, çalışan anne ve çocuktan, ana-baba okulundan, anne-çocuk eğitim programından, televizyon ve çocuktan, çocuk kitaplarından, çocuk ve oyuncaktan bahsedilmektedir.

2.1 Okul Öncesi Eğitimin Tanımı

Okul öncesi eğitimle ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Abacı, Okul öncesi eğitimi, “çocuğun, doğumdan okula başladığı ana kadar geçen zaman diliminde, fiziksel gelişimine bağlı olarak kazanılan temel davranışların ve bilişsel gelişimi ile ilgili anlama ve değerlendirme yetilerinin edinildiği, belli kavramların öğrenildiği dönem” olarak tanımlamıştır (Abacı, 2000).

Taner ve Başal, okul öncesi eğitimi; “zorunlu eğitim çağına kadar olan çocukların zihin, beden, duygu ve sosyal gelişimlerini sistemli bir ortam içinde daha iyi sağlayan, onlara iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandıran, yeteneklerinin gelişmesine yardım eden, onları ilköğretime hazırlayan ve temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir” şeklinde tanımlamışlardır (Taner, Başal, 2005:3).

Okul öncesi eğitim, “çocuğun doğduğu günden, temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir” (Kerem, Cömert 2006:227).

2.2 Okul Öncesi Eğitim Kurumu Tanımı

Okul öncesi eğitim kurumları, 0-6 yaş arası çocukların tüm gelişimlerini, sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde, toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi şekilde yönlendiren; uzman-eğitici kadroya sahip sosyal kuruluşlardır (Oğuzkan ve Oral, 1996:3).

Okul öncesi eğitim kurumları çocukların, kişiliğin şekillendiği okul öncesi eğitim dönemini, fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından en sağlıklı şekilde geçirmesini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitim konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır (Fidan ve Erden, 1998:213).

2.3 Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Okul öncesi eğitiminin amaçları, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (Okul öncesi eğitim kurumları yönetmeliği, 2009):

- a) Çocukların; Atatürk, vatan, millet, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, millî ve manevî değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoşgörülü bireyler olarak yetişmelerine temel hazırlamak amacıyla çaba göstermek,
- b) Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- c) Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak,
- d) Çocuklara sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazandırmak,
- e) Çocuklara hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını kazandırmak,
- f) Çocukları ilköğretime hazırlamaktır.

2.4 Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Okul Öncesi dönem çocuğun gelecekteki yaşamı için attığı ilk adımdır. Çocuğun gelecekteki yaşantısıyla ilgili öğreneceklerinin büyük bir bölümü bu döneme ait olduğu söylenebilir. Öğrenmelerin, en hızlı olduğu dönem bu dönemdir. Okul öncesi dönemde çocukların genel gelişim evreleri ortaktır; fakat çocuklar arasında bireysel farklılıklar da vardır.

Okul öncesi eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler (Okul öncesi eğitim kurumları yönetmeliği, 2009):

- a) Çocukların bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal, kültürel, dil ve hareket gibi çok yönlü gelişimlerini destekleyecek eğitim ortamı hazırlanır.
- b) Eğitim etkinlikleri düzenlenirken; çocukların yaşları, gelişim özellikleri, öğrenme hızları, ilgileri, gereksinimleri ile okulun ve çevrenin imkânları dikkate alınır.
- c) Çocukların; beslenme, uyku, öz bakım becerileri, doğru ve sağlıklı temel alışkanlıklar kazanmalarının yanında doğa sevgisiyle çevreye duyarlı olmaları da sağlanır.
- d) Eğitim etkinlikleri; çocukların, sevgi, saygı, iş birliği, katılımcılık, sorumluluk, yardımlaşma ve paylaşma duygularını geliştirici nitelikte olur.
- e) Eğitim, sevgi ve şefkat anlayışı içinde yürütülür. Çocuklara eşit davranılır ve bireysel özellikler göz önünde bulundurulur. Çocukların öz güvenlerini kazanmaları için ceza, baskı uygulanmaz ve kısıtlamalara yer verilmez.
- f) Eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesinde belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı tespit edilir. Plânlama yapılırken bu sonuçlar dikkate alınır.
- g) Çocukların kendilerini ifade ederken; Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına öncelikle önem verilir.
- h) Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı hazırlanması için çaba gösterilir.
- ı) Oyun, çocuklar için en uygun öğrenme yöntemi olarak uygulanır.
- j) Eğitim programı hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınır, ailenin eğitime etkin katılımı sağlanır.
- k) Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilir.

2.5 Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Okul öncesi eğitim dönemi çocuğun gelişimlerine yardım etmesi ve bunları hızlandırması açısından önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuk zengin çevre uyarıcılarıyla desteklenmeli ve uygun öğrenme ortamları oluşturulmalıdır. Okul öncesi eğitim yıllarında kazanılan yaşantıların niteliği çocuğun ilerideki başarılarının belirleyicisi olabilir.

Okul öncesi eğitim, çevresini merak eden, öğrenmeye ve düşünmeye güdülenmiş, çocuğun bu özelliklerini yönetme, teşvik etme ve geliştirme gibi çok önemli bir görevi üstlenmiştir (Çınar, Hatunoğlu, Büyükkasap, 2006:438).

Okul öncesi eğitim temelde çocukların; bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini sağlamak, benlik kavramlarının gelişimini, kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimine olumlu katkısı artık çok iyi bilinmektedir.

Çalışmalar okul öncesi eğitimi alan çocukların, bu süreçte kazandıkları sosyal ve duygusal yetenekleri onların okuldaki başarılarını artırdığını, yaşlıları ve öğretmenleri ile olan ilişkilerinin daha iyi olduğunu göstermektedir(Güven, Önder, Sevinç, Aydın, Balat, Palut, Bilgin, Çağlak, Dibek, 2006:324).

Okul öncesi dönem çocukların tüm gelişimlerinin en hızlı ve önemli olduğu bir dönemdir. Dili kazanma döneminde meydana gelebilecek bir eksiklik ileride telafisi zor olan problemlere yol açabilmektedir.

Bu nedenledir ki çocukların dili kazanma dönemleri olarak kabul edilen okul öncesi dönemde çocukların bulunduğu çevre, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunun niteliği, yaşı, cinsiyeti ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin çocuğun dil gelişimlerini etkilediği düşünülmektedir (Koçak, Dereli, 2006:70).

Çocukların geleceği açısından önemli olan okul öncesi eğitim, onları bilişsel, sosyal, dil, öz bakım, psikomotor gibi alanlarda desteklemekte, bir yandan da ilköğretime ve toplumsal yaşama hazırlamaktadır.

2.6 Okul Öncesi Eğitimi Gerekli Kılan Nedenler

2.6.1 Değişen Toplum ve Teknolojik Etmenler

Teknoloji ve bilim alanındaki gelişmeler okul, aile gibi sosyal kurumların işlevlerinde bir takım değişikliklere neden olmuştur. Toplumsal kalkınma ancak çağdaş gelişmelere ayak uydurmakla mümkün olabilir. Yeniliklere açık çağdaş bireyler yetiştirmede okul öncesi eğitim kurumlarına gereksinim duyulmaktadır (Özbek, 2003).

2.6.2 Nüfus Hareketleri

Sanayileşme, kentleşme ve artan şehir nüfusu ailelerin geleneksel yaşam biçimlerini değiştirmektedir. Aileler çocuklarını yetiştirebilmek için yardıma gereksinim duymaktadırlar. Hızlı nüfus artışı eğitimden yararlanacak genç nüfusunda artmasına neden olmakta ve bunun doğal bir sonucu olarak okulöncesi eğitime olan gereksinimde her geçen gün hızla artmaktadır (Yıldır, 1992).

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında daha çok kırsal alanda yaşayan ve çoğunlukla tarımla uğraşan nüfus yapısı, bu gün büyük ölçüde değişmiştir. Kente göçle birlikte köy nüfusu azalıp, kentte yaşayanların sayısı artarmış, bu da kadınların toplum ve iş yaşamında daha fazla yer almasına neden olmuştur (Oktay, 2003).

2.6.3 Aile Yapısı

20. yüzyılın yarısından itibaren görülen sanayi devrimi ve teknolojik gelişmeler aile yapısının geniş aile tipinden çekirdek aile tipine dönüşmesine neden olmuştur. Endüstrileşme ile birlikte çalışan kadın sayısında da artış gözlenmektedir (Aktaş, 1997:237;Oktay, 1997:43;Yılmaz,1996:23).

Okulöncesi dönemde edinilen bilgi, beceri ve alışkanlıkların temeli öncelikle ailede atılmaktadır. Bu nedenle çocuğun aile çevresindeki koşulları ve uyarıcı zenginliği büyük bir öneme sahiptir.

Ancak çocuğun aile çevresindeki koşulları nedenli iyi ve elverişli olursa olsun, yaşlıları ile birlikte, uygun bir ortamda ve uzman eğitimcilerin gözetiminde eğitim alması ve ilköğretime hazırlanması daha olumlu sonuç vermektedir. Bu nedenle çocukların bu çağda iyi bir eğitim sürecinden geçirilmeleri büyük önem taşımaktadır (Kaya, 2002).

Diğer taraftan kimi aileler de ekonomik yetersizlikler nedeniyle etkili çevre koşullarını sağlayamamaktadır. Bu tür olumsuzlukları da ortadan kaldırmada en iyi yol okulöncesi eğitim kurumları olmaktadır. Ayrıca aileler çocuklarının çağın gelişen teknolojilerinden imkânları dâhilinde yararlanmalarını istemektedirler (Metin, Arı, Güneysu, Dikmen, Atik, Aydın, Üstün, Uysal, 1993: 48).

2.6.4 Çalışan Anne Sayısındaki Artış

Kadının çalışma hayatında daha çok bulunmak zorunda oluşu beraberinde çocuğa kimin bakacağı ile ilgili bir sorunu doğurmaktadır. Bu sorun çocuğa bir aile büyüğünün, kardeşlerin, komşuların ya da eğitimsiz bakıcıların bakması şeklinde çözülmeye çalışılıyor. Ancak bu çözüm yöntemi beraberinde çocuklar üzerinde telafisi mümkün olmayacak olumsuz sonuçları da doğurmaktadır (Aktaş, 1997).

2.6.5 Eğitimde Fırsat ve İmkân Eşitliği İlkesinden Yararlanma İsteği

Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır (Milli Eğitim Temel Kanunu, 2009).

Çocuklar zorunlu eğitimin ilk kademesi olan ilkokula belli bir birikime sahip olarak gelmektedir. Eğitimli bir aile ve okulöncesi eğitim almış çocuklar diğerlerine göre ilköğretim ve diğer eğitim kademelerinde daha avantajlı durumda olmaktadır.

Okulöncesi eğitimden yeteri kadar yararlanamayan ve ailelerinin sınırlı imkânları içerisinde yetişen bir çocuk aldığı yetersiz eğitim yüzünden kapasitesinin çok gerisinde bir başarı göstermekte ve bu onun tüm eğitim yaşantısını kapsayabilmektedir (Erdem, 1996).

Çocuk hakları sözleşmesi getirdiği haklar ve standartlarla nitelikli insanın yetiştirilmesini temel hedef olarak belirlemiştir. Eğitim yoluyla yetişecek çocuk ve gençlerin kişisel ve sosyal varlık olarak her yönden yetişmeleri; sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal açılardan nitelikli toplumun yaratılmasında etkilidir (Cılga, 1999).

2.6.6 Temel Eğitime Hazırlık

Okulöncesi eğitimin önemli işlevlerinden birisi de çocukları ilköğretime hazırlıyor olmasıdır. Çocuğun ilköğretime başladığında başarılı olmasını sağlayan; okulöncesi eğitim kurumlarında edindiği bilgiler değil, bu kurumlarda elde edeceği toplumsal yaşantılar ve tutumlardır.

Böylece çocuk yeni eğitim yaşantısına çok daha kolay uyum sağlayacak ve başarı gösterecektir (Wechselberg ve Puyn, 1993: 289).

Okulöncesi eğitim ile aşağıdaki gelişmeler sağlanarak çocuğun ilkokul yaşantısına en iyi düzeyde hazırlanmış olması hedeflenmektedir (Razon, 1986: 74):

*Duyularını uyarmak, algılarını geliştirmek

*Zihinsel uyarıcıları arttırmak ve kendisini-çevresini tanımasına fırsat vermek, yetenek ve becerilerini geliştirmek, ilgileri doğrultusunda yönlendirmek, öğrenmeye ilgisini arttırmak

- * Sevgi, ilgi, güven ve özgürlük ihtiyaçlarını karşılamak, duygularını ifade etmesini sağlamak
- *Grup içinde yaşamasını ve topluma katılmasını sağlamak
- *Kendi güçlerini ve yetersizliklerini tanıması yani kendisini tanımasını sağlamak
- * Temel alışkanlıkları kazanmasını sağlamak, kendi bedenini tanımasını ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlamak.

2.6.7 Bireysel Farklılıklar

Çocuklar doğuştan itibaren bireysel farklılıklara sahiptirler. Etkili öğrenme yaşantılarının oluşturulabilmesi için çocuklar arasındaki bu bireysel farklılıkların en aza indirgenmesi gerekir.

Gelişim düzeyleri, ilgi, gereksinim ve yetenekleri göz önüne alınarak hazırlanmış bir eğitim programı ile çocuklar arasındaki bu bireysel farklılıklar en az düzeye indirilebilir (Özbek, 2003).

2.7 Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımı

Aile katılımı, ailelerin kendilerini, çocuklarını ve erken çocukluk programına yarar sağlayacak doğrultuda becerilerini ortaya koyma sürecidir. Diğer bir tanımlamayla ise aile katılımı; anne babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmalarını için organize edilmiş etkinlikler bütünüdür (Tezel Ş., Ünver, 2005: 23).

Morrison'a (1988) göre; aile katılımı, ailelerin kendileri, çocukları ve erken çocukluk programına yarar sağlayacak doğrultuda yeteneklerini ortaya koyma süreci ya da aileleri destekleme, onlara eğitim verme ve eğitme katılımlarını sağlamada sistematik bir yaklaşımdır.

Aynı zamanda çocukların toplam deneyimini, ev ve merkez arasında artan sürekli iletişim yoluyla arttırmaya yarayan ders programlarını ailelerin katılım ve katkılarıyla zenginleştirme görevini üstlenen, bilgi paylaşma ve ilişki kurma işlemidir (Kuzu, 2006).

Çocuk anaokulundaki programa alınır alınmaz artık anne baba da ister istemez işin içindedir. İyi veya kötü buna katılırlar. Bu noktada öğretmenler anne baba ile bilgilerini paylaşırsa, okulda sağlanan uygun eğitim ortamının evde de sönmeye uğramadan devamını sağlarlar ve ayrıca onları da eğitmiş olurlar.

Diğer yandan da anne babanın çocuk eğitimi konusunda karşılaştıkları zorluklara ve onların kaygılarına birlikte çözüm ararlar. Uzun vadede bakıldığında çocuk eğitiminde sorumluluğu daha yoğun olarak anne babanın taşıdığını görüyoruz.

Onların daha okul öncesi dönemden başlayarak eğitim programına aktif olarak katılımı, çocuğun çeşitli öğrenmeleri üzerinde çok olumlu ve kalıcı etkiler yaratır (Kuşin, 1991).

Ailenin eğitime katılımı, aile bireylerinin okul öncesi eğitimi hakkında görüş sahibi olmalarını ve çalışmaların evde pekiştirilmesini desteklemeleri ve böylece eğitimde devamlılığın sağlanması için gereklidir.

Eğitimde sürekliliğin sağlanması ise eğitimdeki başarıyı artırır. Ailenin eğitime katılımı, ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusundaki bilgi ve becerilerini artırmakta ve daha etkili ebeveynler olmalarını sağlamaktadır (T.C. MEB. Okulöncesi Eğitim Programı, 2006).

Gordon, ailenin katılımı için beş farklı rolden söz etmektedir. Bu roller şu biçimde sıralanabilir (Işık, 2007):

- Ailenin hem evde hem de kurumda eğitici rolünü üstlenmesi.
- Ailelerin diğer ailelere ev ziyaretlerinde bulunarak program içinde görev alması.
- Anne-babalara kurumla ilgili kararların verilmesinde ve yönetsel etkinliklerde söz hakkı tanınması.
- Anne-babaların çocuklarının gelişimi ve eğitimi için gerekli bilgileri öğrenmeleri.
- Anne-babaların sınıf içinde düzenlenen ya da okulla ilgili diğer etkinliklerde gönüllü olarak yardımcı olmaları.

Anne babanın okul öncesi eğitim programına etkin katılımındaki ilk hedef, anne baba eğitimidir. Anne baba eğitimi; çocukların yetiştirilmesi, aile ilişkileri, ailede ve toplumda anne babaya düşen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli bilgi, tutum ve becerilerin sistemli biçimde geliştirilmesidir.

Anne baba eğitiminin amacı, anne babaların kendilerine güvenlerini kazandırmak, çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemek için bilgi ve becerilerini artırmaktır.

Anne baba katılımlarını içeren programların ikinci amacı; anne babanın belirli bir davranış kontrolü kazanması ve çocuklarını etkileyebilecek iletişim yöntemlerini öğrenmesidir.

Üçüncü amaç ise; ev ve okul arasında ilişki kurup bunun sürekliliğini algılayabilmektir.

Ailelerin okul öncesi eğitim programına katılımları, çocuk, aile ve öğretmen üzerinde önemli etkileri olmaktadır. Çocuk ebeveyni programa dâhil edildiğinde, ailesinin eğitimine önem ve değer verdiğini görme fırsatını elde ederek paylaşmanın ve sahip çıkmanın verdiği güven duygusunu yaşar, kendisini mutlu hisseder.

Okul ile ev arasında çocuğa gösterebilecek farklı eğitim tutumları ortadan kalkar ve böylece çocuğun başarısı artar (Tezel Şahin, 2006).

2.7.1. Aile Katılımının Yararları

Ailenin eğitime katılımı, çocukların başarılı bir yaşama geçişinde önemlidir. Aile çocuğun eğitimine katıldığında, çocuğun uzun dönemde akademik başarı gelişimi daha yüksek olmakta, dikkat süresi artmakta, okula yönelik tutumları ve benlik tasarımı olumlu yönde gelişmektedir (Cav kaytar, 2004).

Bunların yanında aile katılımının daha birçok yararı vardır. Bunlar şu biçimde sıralanabilir (Işık, 2007):

- Anne-babanın kuruma ve öğretmene güven duymasını sağlar.
- Ailenin, çocuğunun çeşitli öğrenmelerinden dolayı mutlu olmasını sağlar.
- Çocuğun gelişimine yönelik doğrudan ve ayrıntılı bilgi alınabildiği için, öğretmen yaptığı çalışmalarda kendini daha güvende hissetmesini sağlar.
- Sosyal değişimlerden etkilenen anne-babalara destek sağlar ve aileler arası bilgi paylaşımına yardımcı olur.
- Ailenin çocuğun gelişim alanları hakkında bilgi edinmesini sağlar.
- Anne-babanın bazı özel ilgi, beceri ve yeteneklerini okulda düzenlenen etkinlikler içerisinde göstermesini sağlar.
- Ailenin çocuğun evdeki öğrenme ortamını daha bilinçli hazırlamasını sağlar.
- Çocukların motivasyonunda ve davranışlarında gelişme sağlar.
- Hem anne-babanın hem de çocuğun okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlar.

2.7.2 Aile Katılımının Amaçları

Çocuklara kalıcı ve olumlu davranışlar kazandırabilmek için, okulda verilen eğitim evde de devam etmelidir. Bu nedenle aileler eğitimin dışında bırakılmamalı,

ailelerle birlikte çalışmak için fırsat yaratılmalıdır. Okul öncesi eğitimde aile katılımı ile varılmak istenilen nokta, eğitimde devamlılığı ve bütünlüğü sağlamaktır. Okulda verilen eğitimin evde, evde verilen eğitimin okulda desteklenmesi, bu sayede hem okulda hem de evde çocukta istendik davranış değişikliklerinin güvenli ve kontrollü bir biçimde sağlanması, aile katılımında ana amaçtır (Tezel Şahin ve Ünver, 2005:24).

Aile katılımının diğer amaçları ise şu şekilde sıralanabilir

(Zembat, 2003):

- Anne-babaya eğitim vererek, çocuğunun eğitimine destek olmasını sağlamak.
- Eğitimi daha etkili hale getirmek.
- Aile içinde ve okul yapısında yeni düzenlemeler yapmak.
- Çocuğun tüm gelişimine katkıda bulunmak ve bu konuda aileyi desteklemek.
- Çocuktaki olumlu değişikliklerin sürekliliğini sağlamak.
- Sorunları önlemek ve ailelere alternatif disiplin yöntemleri sunmak.
- Anne-babaların kendi ilgi, yetenek ve becerilerinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Aileyi, kurumda uygulanan eğitim programı ve çocuğun ev ortamında kazanabileceği deneyimler hakkında bilgilendirmek.

2.8 Anne-Çocuk İlişkisi

Annenin çocukla ilişkisinin en önemli evresi, doğumdan hemen önce başlayıp, doğumdan sonraki aylarda süregelen ilişkidir. Burada annenin başta eşinin desteği olmak üzere toplumca destek ve yardıma ihtiyacı vardır.

Anne çocuk ilişkisinde fiziksel temas büyük önem taşır. Annenin beden kokusu, ısısı, çocuğu alış biçimi bu iletişimde çok önemlidir. Özellikle 0-3 yas arasında olması gereken bu yakın ilişkinin gerçekleşmemesi, gelecekte görülebilen birtakım davranış bozukluklarının sebebi olarak gösterilmektedir.

Yine bu dönemde annenin yokluğundan kaynaklanan “duygusal yoksunluk”, gerek zihinsel gerek duygusal ve sosyal gelişim gerilemesine ve gecikmesine neden olabilmektedir.

Hayatın ilk yılında bebeğin psiko-sosyal görevi, güvenmeyi öğrenmektir. Bebek ile annesi arasındaki ilişkiden doğan güven duygusu, insanın ileride kuracağı kişiler arası ilişkilerin temelini oluşturur.

Bebeğin ihtiyaçlarına annenin yerinde ve zamanında yönelebilmesi, onun sıkıntılarını giderebilmesi, sözsüz dilini anlayabilmesi anneyle bebek arasında kurulan karşılıklı anlayış ve güvenin temelini oluşturur.

Sağlıklı anne-çocuk ilişkisinin oluşumunda annenin ruh sağlığı büyük önem taşımaktadır. Mutsuz bir evlilik sonucu, annenin eşinden yeterli ilgi görememesi, ailenin ekonomik sıkıntıları, babanın, çocuğun doğumunu isteksiz bir şekilde karşılaması, annenin gerginliğini artıran, dolayısıyla anne-çocuk ilişkisini zedeleyen etmenlerdir.

İki yıl içinde anne-çocuk arasındaki duygusal ilişkiler, gelişmenin temelini oluşturur. Bebeğine karşı sıcak bir yaklaşım içindeki anne, dil gelişimi açısından “cıvılda” evresini yaşayan 3 ay dolaylarındaki bebeğiyle adeta sohbet eder. Bu iletişim gelişiminin tümünü özellikle dil gelişimini olumlu açıdan etkiler.

Annenin okşayarak, besleyerek, oynayarak çocuğuyla kurduğu diyalog, duygusal doyumun sağlanmasına ve anne-çocuk arasındaki köprünün pekişmesine neden olur (Yavuzer, 1999).

Çocukta sosyal ilişkilerin gelişmesinde anne-çocuk diyalogunun önemli bir rolü vardır. Anne ile çocuk arasında kurulan sağlıklı iletişim, çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesini sağlar ve başkaları ile olumlu ilişkiler kurması için temel oluşturur.

Hunter (1994), anne yapısının çocuk üzerindeki etkilerine ilişkin bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular; çocuğu ile olumlu duygusal etkileşim içinde bulunan annelerin çocuklarının, diğer çocuklara göre daha uyumlu kişilik geliştirdiklerini ortaya koymuştur (Çağdaş, 2009).

2.9 Anne-Çocuk İlişkisinde Yaygın Anne Tutumları

Çocuğun benlik kavramı, kendisi için önem taşıyan yetişkinlerin ona gösterdiği tutumların bir yansıması olduğundan, annenin yanlış veya itici tutumu da çocuğun kendisini değersiz hissetmesine neden olabilir.

Bu açıdan bakıldığında erken gelişim döneminden başlayarak anne-çocuk ilişkisinde annenin yaklaşımının büyük bir önem taşıdığı görülmektedir. Birçok çalışma, sosyo-duygusal gelişim göstergelerinin olumlu yönde seyretmesini, okul öncesi çağda

anneninin çocuk yetiştirmede kullandığı tutum ve davranışlara bağlamıştır (Yavuzer, 2010).

Şahin ve Özyürek (2008) aile tutumlarıyla ilgili yaptıkları araştırmada okulöncesi dönem (5–6 yaş grubu) çocuğa sahip 762 ebeveynin örneklem alındığı; Aile Tutum Envanteri kullanılarak anne ve babaların demografik özelliklerine göre çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesinin amaçlandığı çalışmasında annelerin babalara göre daha demokratik olduğu belirlenmiştir.

Tutum ve davranışların başında, annenin çocuğuna gösterdiği duyarlılık, duygusunu ifade etme şekli ve disiplin ortamlarındaki güç gösterimi gelir. Örneğın, okul öncesi çağda, annenin çocuğuna gösterdiği duyarlı ve sıcakkanlı yaklaşımın çocukta olumlu duygular uyandırdığı ve akabinde çocuğun anneye itaatini artırdığı deneysel çalışmalarla kanıtlanmıştır.

Eğer anne gerginliğini kontrol ederek anlayışlı bir yaklaşım içinde olursa, çocuğun da onu daha iyi dinlediğı ve sakinleştiğı görülür. Çünkü çocuklar, ana-babalarının kendi duygularını anladıklarını kabul ettikleri takdirde, sınırlama ve kısıtlamalara karşı daha olumlu davranırlar (Yavuzer, 2010).

2.9.1 Olumlu Anne Tutumları

Olumlu anne tutumlarını; duyarlı, ulaşılabilir ve kabul eden anne ve destekleyen, demokratik, işbirlikçi anne olarak sıralayabiliriz.

2.9.1.1 Duyarlı, Ulaşılabilir ve Kabul Eden Anne

Bu kategoriye giren sağlıklı anne, öncelikle çocuk sahibi olmayı kendisine sunulan bir armağan olarak yorumlayarak, bebekten gelen işaretlere ve iletişim sembollerine olumlu tepki verir.

Sağlıklı bir etkileşim ortamı hazırlar. İlerleyen yıllarda da çocuğun tüm iletişim girişimlerini tanır ve belli uzaklıktan da bunları fark eder; dolayısıyla dikkatini kolaylıkla çocuğa çevirir. Bu grupta ilgili, duyarlı, çocuğunu yakından izleyen ve onu kabul eden bir anne tutumundan söz edilmektedir (Yavuzer, 2010).

2.9.1.2 Destekleyen, Demokratik, İşbirlikçi Anne

Bu yaklaşımı sergileyen anne, demokratik bir ortamda çocuğun özerkliğine saygı duyar. O, sevgi ile denetimi bir arada barındırmaktır. Çocuğun düşük benlik

saygısıyla büyümesi halinde onun kendisinde var olan potansiyeli keşfetmesinin mümkün olmayacağını bilir ve bu gerçekten hareketle, çocuğun davranışları karşısında destekleyici, olumlu geri bildirimlerde bulunmayı özen gösterir.

Bu tür ebeveyn tutumunda anne, çocuğunu destekler ama bunun yanında sınırlarını koymayı da ihmal etmez ve onun hareketlerini kontrol eder. Çocukla arasında sözel iletişim kanalları açıktır. İstek ve görüşlerini açık ve anlaşılır bir şekilde dile getiren anne, çocukla sıcak bir iletişim içindedir.

Çocuğuyla birebir ilişki içindeyken ona karşı ilgilidir ve ona aktif dinleme uygular. Böyle bir anne yaklaşımı, çocuğa başarılı bir sosyal gelişim için gerekli olan ortamı hazırlamış olur (Yavuzer, 2010).

2.9.2 Olumsuz (Kusurlu) Anne Tutumları

Olumsuz (kusurlu) anne tutumlarını; ilgisiz anne, reddeden ve ihmal eden anne, baskıcı, otoriter anne, mükemmeliyetçi anne, aşırı koruyucu anne olarak sıralayabiliriz.

2.9.2.1 İlgisiz Anne

Kendi arzuları ön plandadır. Ruh hali ilişkiye yön verir. Zaman zaman çocuğa karşı ilgisiz ve kayıtsız bir tutum içinde görünür. Kendi etkinlikleri ve düşünceleriyle fazlasıyla meşgul olduğundan, çocuğun iletişim girişimlerini çoğunlukla fark etmez.

Onunla oyun ya da herhangi biri faaliyet ortamında olmaktan sıkılır. Mesleğindeki başarıyı ve bireysel mutluluğunu her şeyin önünde tutabilir. İlgi sıralamasında çocuk, önlerde yer almayacaktır. Böyle bir annenin hedefleri arasında öncelik çocukta değil, kariyer ve diğer etkinliklerdedir (Yavuzer, 2010).

2.9.2.2. Reddeden ve İhmal Eden Anne

Kabul eden annenin aksine reddeden anne, çocuğa karşı sevgi ve şefkatini gölgede bırakan öfke ve içerleme duygularıyla doludur. Çoğunlukla çocuğa sinirlenir ve baskıyla çocuğun üzerinde bir denetim sağlanmasına çalışır. Çocuğu kucağına almaz, okşamaz. Çocukla tensel temas kurmaz, onunla bir bakıcının ilgilenmesini sağlayarak, kendi yaşıntısını sürdürür.

Duygusal ihmale maruz kalmış çocuklarda otizm benzeri davranış (sosyal gelişme ve lisan gelişiminde kısıtlılık) pateni izlenmektedir. Tepkisel bağlanma

bozukluğu tanısı alan bu grupta, otistiklerden farklı olarak, duygusal ihmal ortadan kalktığına hızlı düzelme görülmektedir (Yavuzer, 2010).

2.9.2.3 Baskıcı, Otoriter Anne

Baskıcı ve itaat odaklı ebeveyn tutumunda, annenin kısıtlayıcı ve cezalandırıcı bir yol izlediği, çocuklarını kendi kurallarına uymaları ve saygılı olmaları konusunda uyardığı görülür.

Bu tutum, yetersiz sosyal gelişimin nedenidir. Böyle bir ortamda tartışmaya yer yoktur. Anne düşüncesini sınırlar ve isteklerinin yapılması için çocuğu zorlar. Çocuğun istek ve gereksinimlerini dikkate almaz (Yavuzer, 2010).

Otoriter anne-baba tutumlarıyla büyüyen çocuklar otoriteyle baş edebilmek için otoriteye boyun eğmekte ve istenilen davranışın dışına çıkmamaktadırlar. Bu durum özellikle şiddetli cezanın uygulandığı ve cezadan kurtulmanın tek yolunun boyun eğmek olduğu ortamlarda görülmektedir.

Bu çocukların çoğu yetişkin olduktan sonra da otoriteye sorgusuz uymayı sürdürmekte ve her ortamda gücü simgeleyen her şeye karşı boyun eğebilmektedirler (Alisinanoğlu, 2010).

2.9.2.4 Mükemmeliyetçi Anne

Mükemmeliyetçi anne yaklaşımında, okul başarısı ve diğer etkilinler konusunda annenin, çocuğun kapasitesinin üzerinde bir beklenti içine girmesi, ölçüt olarak kendi değer ve yargılarını alması ve bu amaçla onu zorlaması öz konusudur.

Burada annenin kendi yaşamında yapmak isteyip de yapamadıklarının umudunu çocuklarıyla sürdürmek istemesi önemli bir etken oluşturabilir. Annenin isteklerinin aşırılığı ve gerçekçi olmayan beklentileri karşısında başarısızlığa uğrayan çocuk, bir yandan kendi gözünde de değersizleşirken, öte yandan cesareti kırıldığı için, başarı yolunda bir çaba göstermez.

Kısaca; annenin bu tutumunun gerisinde, geçmişte engellenmiş umutları vardır ve o yansıtılmaktadır (Yavuzer, 2010).

2.9.2.5 Aşırı Koruyucu Anne

Evlilik ilişkisindeki doyumsuzluğu telafi amacıyla ya da nevrotik yapısı nedeniyle annenin çocuğa karşı marazi ilgi geliştirmesi ve aşırı koruyucu tavrı, çocuğun kendi kendini yöneten, özerk bir birey olmasını engeller.

Annenin aşırı koruması, çocuğa gereğinde fazla kontrol ve özen gösterilmesi anlamına gelir. Bebekleştirme, aşırı korumacı yaklaşımının tipik özelliğidir. Aşırı korumacı annenin bu tavrının gerisinde duygusal yalnızlığının bulunduğunu, evliliğinde bulmadığı doyumu, çocuklarıyla olan ilişkilerinde aramakta olduğunu göstermektedir.

Geç evlenme, geç çocuk sahibi olma gibi etkenler aşırı koruyuculuk tutumunun nedenleri arasında sayılabilir (Yavuzer, 2010).

2.10 Anne-Çocuk İletişimi

Dünyaya geldiği andan itibaren bebek için en önemli kimse annesidir. Annenin bebek için önemli bir varlık olmasının nedeni sadece bakım değildir.

Kuskuşuz dünyaya geldiği andan başlayarak, annenin bebekle ilgilenme biçimi, bedeninin sıcaklığı, ses tonu, kucaklama biçimi, kısaca anne ile bebek arasında kurulan beden temasını da içeren iletişim biçimi, bebeğin fiziksel gereksinimleri kadar önemlidir.

Anne ile bebek arasında kurulan sevgi bağı çocuğun sağlıklı büyümesi, zihinsel açıdan becerilerinin gelişmesi bakımından da oldukça önemlidir. Yapılan araştırmalar, annenin çocuğuna karşı gösterdiği sevgi, sevecenlik ve ilginin, çocuğun gereksinimlerine karşı duyarlı olmasının çocuğa zaman ayırmasının, destek olmasının ve çocuğa onun yanında olduğunu hissettirmesinin, çocukta kendine güven, kendini kabul, özsaygı gibi olumlu kişilik boyutlarının geliştiğini göstermektedir.

Anne ya da anne yerinde olan bir yetişkinle sürekli, teke tek ve nitelikli anne-çocuk ilişkisi, sağlam bir benlik gelişimi için de son derece önem taşımaktadır. Anneyle bebek arasındaki sıcaklık, yani sevgi ve şefkat gösterisi, bebeğin kendini güvende hissetmesini sağlayan, en önemli faktördür (Güngör, 2001:323; Baldık, 2005:70).

Anne, her şeyden önce çocuğunun bağımsız bir varlık olduğunu kabul ederek, ona baskı yapmadan, sevgi ve şefkat duygularını aşırsa, güzel duygularını çevresine dağıtan, hayata bağlı, kendi ile barışık, mutlu çocuklar yetiştirmiş olacaktır.

Başarılı bir anne-çocuk ilişkisinde, anne, çocuğuyla arkadaşlık eden, sabırlı, hoşgörülü, yerli yerinde uyarılar yapabilen, hataları caydırıcı güzel bir iletişimle ortadan kaldırmaya çalışan bir anlayış ve uygulama içinde olmalıdır (Elmacıoğlu, 1998).

2.11 Çalışan Anne ve Çocuk

Yaşam şartlarının giderek zorlaşması, annenin çalışmasını zorunlu hale getirmiştir bulunmaktadır. Annenin çalışması, kuşkusuz beraberinde de bazı sıkıntıları gerektirir.

Bunların başında, annenin olmadığı saatlerde çocuğun bakımı, işinden yorgun ve gergin gelen annenin çocukla kuracağı sağlıklı iletişim, annenin, çocuğuna az zaman ayırması gelir (Yavuzer, 1999).

Prensip olarak, 0-3 yaş arasında, annenin çalışmaması ve çocuğuyla yeterince bütünleşmesi en sağlıklı yoldur. Annenin çalışması halinde, çocuğa bakacak yardımcı kadın veya büyükanne modelleri devreye girecektir.

Yardımcı kadın, her davranışının çocuk tarafından taklit edildiğinden habersiz, ilkel bir yaklaşım içinde olduğunda, hazin sonuçlar alınabilir. Sözgelimi, çocuğu susturmak üzere karanlıkta balkona çıkaran bir yardımcı kadın, onda bazı marazi korkuların (fobilerin) oluşmasına sebep olabilir.

Yine konuşma, yemek yeme gibi hususlarda çıraklık dönemini yaşayan çocuk, bu konuda yardımcı kadından rehberlik bekleyecek, bu rehberlik de, o kişinin örf-adet ve öğrenimine bağlı olarak ilkel bir görünüm içinde gerçekleşebilecektir.

Çocuğa büyükanne bakması halinde, aşırı şımartılma ve aşırı hoşgörülü yaklaşım, her zaman kaçınılmaz tehlike olarak dikkatimizi çeker. Bu durumda gün boyu her istediği gerçekleşen çocuk akşamdan gördüğü annesinin, dengeli eğitsel yaklaşımına başkaldırabilir ve çareyi büyükanneye sığınmakta bulabilir.

Son zamanlarda sıklıkla yapıla gelen yanlışlardan biri de, annenin, çocuğunu sadece hafta sonları görmesi, geri kalan 5 geceyi çocuğun büyükanne yanında geçirmesidir.

Diğer bir yanlış da, çocuğun sürekli bakıcı değiştirmesi ya da büyükanne, hala ve teyze gibi farklı kişilerin yanında büyütülmesidir. Sözü edilen her iki yanlışın da uzun sürmesi halinde, çeşitli uyum ve davranış bozukluklarına rastlanabilir (Yavuzer, 1999).

Çalışan anne ve çocuk arasındaki en önde gelen problemlerden biri, annenin çalışması sebebiyle suçluluk duygusu içinde, çocuğuna dengeli bir yaklaşımda olmayıp, aşırı hoşgörölü davranması ya da gece iş dönüşü bazı armağanlarla eve gelmesidir.

Anne, öncelikle bu suçluluk duygusundan kurtulmalıdır. Burada önemli olan, çocukla birlikte geçirilen zamanın uzunluğundan çok, bu zamanın nasıl kullanıldığı, ne kadar doyurucu olduğudur.

Çalışmayan çok sayıda anne de zamanlarının tümünü çocuklarına verememekte, ev içi ve ev dışı işleri, bunu büyük ölçüde engellemektedir. Ayrıca, annenin çalışması, onun üretken olmasına, diplomasını değerlendirmesine fırsat veren ve ruh sağlığı açısından önemli bir faaliyettir.

Önemli olan, annenin evde bulunduğu süreyi iyi değerlendirmesi, bu zaman içinde çocuğuyla bütünleşmesi, ilgilenmesi, oyun oynayabilmesidir. Hafta sonlarına yoğun bir ev işi faaliyetiyle geçirmek yerine, çocuğunu tiyatroya, sinemaya, çocuk bahçesine, akranı olan arkadaşlarına götüren ve ev işiyle meşgulken dahi çocuğunu yanında tutan anne, görevini yapan annedir.

Bu durum da çocuk, annesine yeterince doymasa bile, ona güvenir, ilgilendiği ve sevildiğini görür (Yavuzer, 1999).

Çalışan annelerin eğitim seviyesinin çalışmayan annelere oranla daha yüksek olduğu ve yaşamdan daha fazla doyum sağladıkları düşünüldüğünde kendine güvenen, kendini daha rahat ifade edebilen ve ufku geniş olan çalışan kadının, çocuğunu gelişimsel açıdan daha iyi yönlendirebileceği ve çocuğuyla daha sağlıklı ilişkiler kurabileceği söylenebilir (Gürsoy, Aral, Ayhan, Aydoğan; 2004).

2.12 Ana-Baba Okulu

Ülkemizde sistemli ve programlı ana-baba okulu modeli 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimler Bölümü tarafından başlatılmıştır.

Programın amaçları; çocuklarına karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmelerine yardımcı olabilmek için anne-babalara, çocukları nasıl sağlıklı iletişim kurabileceklerini anlatmak.

Çocuğun gelişim süreci içinde değişim ve gelişimine ilişkin özelliklerini aktarmak. Etkili anne-baba eğitiminden, cinsel eğitime kadar çocuk ve genci ilgilendiren değişik konularda anne-babalara rehberlik etmek şeklinde belirlenmiştir (Çağdaş, 2009).

Anne Baba Okulu'nda 33 saatlik bir eğitim dönemi içinde anne babalar bebeklik dönemi (sıfır-iki yaş), okul öncesi dönemi (üç-altı yaş), temel ihtiyaçların kazanılmasında ailenin rolü, son çocukluk dönemi (6-12 yaş), ergenlik dönemi, çocuğun cinsel eğitimi, yaygın anne baba tutumları, çocuklarla olumlu iletişim kurma yolları, çocuklarda uyum ve davranış bozuklukları, eğitim başarısını yükseltmede sağlıklı ve mutlu insanlar yetiştirmede ailenin rolü, karı koca ilişkilerinden doğan sorunlar, eşlerde problem çözme, çalışan anne ve çocuğu ve baba-çocuk ilişkisi konularında bilgi verilmektedir (Yavuzer, 1993).

Anne-baba okulu eğitim uygulamaları sonunda; anne-babaların çocuklarına karşı “aşırı koruyucu” tutumları ile “baskıcı ve otoriter” tutumlarında azalma olduğu görülmüştür. Buna karşılık “eşirlik ve paylaşma” tutumlarında artma görüldüğü ve anne-baba arasında çocuk konulu tartışmaların başladığı gözlenmiştir (Çağdaş, 2009).

2.13 Anne-Çocuk Eğitim Programı

Anne-çocuk eğitim programı, Türkiye'deki erken çocukluk eğitimi sorununa bir çözüm olarak ve kurum merkezli eğitim modeline bir alternatif olarak geliştirilen ev merkezli aile eğitimi modelini temel alan, bilimsel temelli bir erken çocukluk eğitim programıdır.

Anne-çocuk eğitim programının temel amacı; olumsuz koşullarda yaşayan çocukların çok yönlü gelişimini, onun en yakın çevresi olan anne yolu ile desteklemek, annenin eğitici potansiyelini geliştirmek ve ev ortamını çocukların gelişebilmelerine imkân sağlayan ortam haline getirmektir (Kılıç, 2010).

Anne çocuk eğitim programı çocuğun çok yönlü gelişimini onun en yakın çevresi olan anne yolu ile desteklemek amacıyla 1982-1986 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı, Doç. Dr. Diane Sunar ve Doç. Dr. Sevda Bekman tarafından yürütülmüş bilimsel bir araştırma olan erken destek projesinin ürünüdür.

Bu çalışma tüm dünyada uygulanan "Erken Destek Projesi" çalışmalarının devamı niteliğindedir. Aile merkezli bir modeldir (Kağıtçıbaşı, Bekman, Sunar, 1993) .

Program 3 kısımdan oluşmaktadır. Birinci bölüm anneye çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal gelişimi, anne-çocuk ilişkileri, farklı disiplin yöntemleri gibi konuların işlendiği 25 konudan oluşan "Anne Destek Programı"dır.

Bu konular her hafta yapılan toplantılarda grup tartışması şeklinde işlenir. Anne destek programı aracılığıyla anneyi daha yeterli bilgili ve etken ve en önemlisi daha mutlu bir anne haline getirmeyi amaçlar.

İkinci bölüm Üreme Sağlığı ve Aile Plânlaması konularının işlendiği 23 konudan oluşan kısımdır. Üçüncü bölüm ise çocuğun zihinsel gelişimini değişik açılardan desteklemeyi amaçlayan “Zihinsel Eğitim Programıdır”.

ZEP’le çocuğun neden-sonuç ilişkilerini anlama, kavrama, geliştirme, el göz koordinasyonunu geliştirme, okunanı anlama gibi farklı yönlerden desteklemeyi amaçlar.

Bu programla çocuklar yeni bilişsel ve sosyal beceriler edinme, yeni becerileri deneyip yetkinleşme, dil gelişiminin desteklenmesi gibi gelişimin temel mekanizmaları olarak kabul olunan süreçlerde çocuğa rehber hep annesi olmuştur.

Bu çocuklar anneleriyle etkileşimleri yoluyla normal gelişim için birer dönüm noktası niteliğinde oldukları bildirilen gelişimsel temel mekanizmalarla karşılaşmakta ve bunlar çocuğun yaşamının bir parçası haline gelmektedir (Bekman, 2000).

Anne-Çocuk Eğitim Programı uygulamaları sonucunda, anneleri eğitim görmüş çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinin, anneleri eğitim almamışlardan farklı olduğu, bu çocukların okul not ortalamalarının ve okulla ilişkilerinin daha başarılı olduğu, kişilik ve sosyal gelişim açısından daha az bağımlı, fiziksel ve sözel olarak daha az saldırgan oldukları görülmüştür.

Anne desteğinin çocuklar üzerindeki bu olumlu etkisinin yanı sıra, eğitim alan anneler üzerinde de olumlu etkilerinin olduğu görülmüştür. Eğitim alan annelerin benlik kavramlarında artış olduğu, kendilerini daha iyi bir eş, daha bilgili, daha başarılı, daha iyi ve yeterli bir insan, daha iyi bir anne olarak algıladıkları, daha güvenli oldukları sorunlarına daha rahat çözüm bulabilen kişiler olarak geliştikleri, çocuk terbiyesi ile ilgili tutum ve davranışlarını olumlu yönde değiştirdikleri gözlenmiştir (Çağdaş, 2009).

2.14 Televizyon ve Çocuk

Günümüzde televizyon her evde bulunmakta ve ailemizin bir ferdi gibi yaşantımızda çeşitli şekillerde yerini almaktadır.

Büyük-küçük pek çok insan, evine veya işyerine geldiğinde, ilk olarak televizyonu açmakta ve daha sonra yapacağı işlere yönelmektedir. Yemek yapılırken ya da yenilirken bir yandan da televizyon izlenebilmektedir. Çocukları yedirme, oyalama

ya da uyutmada televizyon etkili bir oyuncak olarak kullanılabilmektedir (Ersoy, Avcı, Turla, 2006).

Her yaştaki insanın, yaşadığımız dünya hakkındaki bilgisini çok kısa zamanda artırma ve genişletme fırsatına sahip olan televizyon, yetişkinleri için olduğu kadar çocuklar içinde son derece önemli bir haberleşme, eğlence ve öğrenme aracıdır.

Günümüz çocuğunun, yaşadığı ülke ve insanların dışında çok çeşitli ülke ve insanların var olduğunun farkına varmasına yardımcı olan televizyonun, çocuklar üzerindeki etkileri düşünülmesi gereken bir konudur (Cihangir, Demir, 2004).

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Kamuoyu ve Yayın Araştırmaları Dairesi Başkanlığı tarafından Türkiye genelinde, 22 ilde 6614 kişiyle yapılan bir araştırmaya göre Türk çocukları, günde 3 saat 42 dakika süre ile televizyon izlemektedir.

Çocukların televizyon izlem süreleri Amerika'da günde ortalama 3 saat, İngiltere'de ise günde ortalama 2,5 saat olarak belirtilmektedir. Bu durumda çocuklar, 70 yaşına geldiklerinde yaklaşık olarak yaşamlarının 7 ile 10 yıl gibi bir süresini televizyon karşısında geçirmiş olacaklardır.

Dolayısıyla televizyonun edilgenleştirici özelliği, dünyadaki daha hareketli ve anlamlı deneyimlerin önüne geçecektir (Ersoy, Avcı, Turla, 2006).

Bu yüzden çocuğunuza televizyon seyrettirirken şu hususları göz önünde bulundurmak gerekir (Genç, 1995):

- İzleyecekleri filmler konu ve işleniş açısından çocukların rahatlıkla anlayabileceği şekilde olmalıdır.
- Çocuk uzun süre ve aralıksız televizyonun önünde oturtulmamalıdır.
- Çocuğun izleyeceği program ve filmlerdeki olay, kahraman ve tiplerde olumlu özellikler ağırlıkta olmalıdır.
- Çocuklar yalnız başlarına televizyon seyretmemelidirler. Yalnız olan çocuk, korku veren ve anlayamadığı sahnelerde kimseye bir şey soramaz. Çocukla filmde izlediği sahneler ve sözcükler hakkında konuşmak gelişimi için yararlıdır.
- Çocuk televizyonu yakından seyretmemelidir, rahat edebileceği bir şekilde oturtulmalıdır. Böylece gözlerinin, kas ve kemik yapısının bozulması önlenmiş olur.

Bu hususlara ilaveten (Canter, 1998):

- Televizyon karşısında geçirilen sürenin aşırıya giderek, çocuğunuzun meraklı, enerjik, hayal gücü gelişmiş bir yetişkin olmasını sağlayacak heyecanlı, eğitsel ve eğlenceli etkinliklerin yerini almasına izin vermeyin. Çocuğunuzun televizyon izleme süresini, her gün sadece en sevilen programların izlenmesi ile sınırlandırın. Televizyonu sadece o programlar başladığında açın.
- Televizyona alternatif oluşturacak etkinlikler sağlayın. Çocuğunuza televizyon seyretmenin yerini alabilecek kitaplar, oyuncaklar, yaratıcı oyunlar ve beceri geliştirici materyaller sunun. Bunları özel bir kutunun içine veya oyuncak dolabına yerleştirin. Haftada bir kutuya değişik bir kitap veya oyuncak koyarak çocuğunuzu şaşırtın.
- Evin her tarafını kitaplar veya yeni yayınlarla doldurularak ve kendiniz bunları okuyarak ailenin tüm bireylerini hevesli birer okuyucu olma konusunda yüreklendirin. Bazı kitapları kütüphaneden alabilirsiniz. Ayrıca ucuz kitapların satıldığı yerlerden de kitap satın alabilirsiniz. Düzenli olarak bir gazete ve dergi de alamaya çalışın ve devamlı okuyun.
- Çocuğunuzun televizyon seyretme mekânını çok kolay ulaşılır ve rahat olmamasına dikkat edin. Televizyonunuzu ailenin beraber olduğu yerden çıkarın ve daha rahtsız bir yere koyun. Her programdan sonra fişten çekin. Uzaktan kumandayı ortadan kaldırın. Televizyona ulaşma durumu ne kadar zor olursa, daha eğitsel, enerjik, sosyal, hayal gücünü ve becerilerini geliştirici bir etkinliğe yönelme ihtimali de o kadar yükselecektir.
- Video oyunlarını da sınırlandırın. Çocuğunuz video oyunlarını da tutkun ise, belli bir süreye ayarlanmış bir mutfak saati kullanarak oyun süresini kısıtlayın. Saat çaldığı anda oyun da bitecek. (Çocuğunuzun oynadığı oyunu kontrol edin. Bu tür oyunların çoğu şiddet ve saldırganlık içermektedir.)
- Mümkün olduğu sürece çocuğunuzla birlikte TV izleyip, konularını ve kişileri tartışmaya çalışın. Programın oraya attığı yanıtlanmamış soruları çözmeye çalışın ve oradaki bilgileri ailenizin üzerinde tartışacağı konuları saptamak için kullanın.
- Eğer çocuğunuzun TV izleme süresini kontrol edemiyorsanız, ana-baba kontrolünü mümkün kılan ve siz yokken TV'nin kapanmasını sağlayan bir alet almaya çalışın.

- Kendi TV izleme sürenizi sınırlayarak ve TV'siz etkinlik ve projelerde daha çok yer alarak çocuğunuza iyi alışkanlıklar için model oluşturun. Egzersiz veya spor yapın. Evde kendinizin yapabileceği tamirat işleri bulun. Bahçede zaman geçirin. Yeni yemekler deneyin. Sonrada çocuğunuzu bu uğraşları sizinle paylaşmaya teşvik edin.
- TV'nin bazen kabul edilebilir olabileceğini unutmayın. Çocuğunuz hasta olduğu zamanlarda, TV rahatlatıcı bir arkadaş olabilir. Sizin cumartesi sabahı biraz fazla uykuya ihtiyacınız varsa, çocuğunuzun siz kalkana kadar çizgi film izlemesine izin verebilirsiniz.
- Her şeyden önemlisi, çocuğunuzu TV'siz etkinlikler seçtiği ve genel olarak TV izleme süresini sınırladığı için övün.

İşte, ilk çocukluk yıllarında, sözle eylemi bir tutan; masalla gerçeği, hayalle olguyu birbirine karıştıran çocuğun, giderek hayalden gerçeğe ve mantıklı düşünceye doğru yöneltilmesi gerekmektedir (Yavuzer, 1999).

2.15 Çocuk Kitapları

Kitap, çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir uyarandır. Gelişim süreci içinde çocuk, kendine özgü bir kişiliğe sahip olan bir bireydir. Çocuğun yetişkin insandan farklı oluşu sadece bir basamak farkından değil, aynı zamanda bir nitelik ve zihniyet farkından gelmektedir.

Çocuk, “eksik bir yetişkin” değil, fakat zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gereksinimlerini tamamlamak isteyen, kelimenin tam anlamıyla bir “kişi”dir. Bu nedenle çocuk kitaplarının hazırlanmasında, çocuğun kişiliğinin, içinde bulunduğu büyüme olgusunun ve gelişiminin çeşitli evrelerinin sürekli olarak göz önünde bulundurulması gereklidir (Yavuzer, 1998).

Çocuk kitaplarının, çocuğa davranış kazandırma açısından önemli işlevleri bulunmaktadır. Kitapta ele alınan konuların akışının gerçek hayattan kopuk olmamasına özen gösterilmelidir.

Dengeli bir şekilde hazırlanan çocuk kitaplarında seçilen karakterlerin olumlu özelliklerinin daha belirgin olması gerekmektedir. Toplum olarak kabul gören olumlu davranışların pekiştirilmesi, çocuğa kolaylıkla kazandırılması sağlanmalıdır (Oktay, 1998).

Çocuk kitapları hareketlerle dolu olduğu için, kahramanların yeneceği engellerinin olmasını, yattırılacak mücadelelerinin olmasını, kazanmak, başarmak için zor amaçlarının olmasını ister çocuk.

Çocukların mizah anlayışlarını geliştiren, onlara sağlam ve gerçekçi inançlar aşılayan konular seçilmelidir. Çocuk kitapları, konu bakımından geniş bir yelpazeyi kapsar. Bunları kendi isteklerini gerçekleştirmek, ilişkiler, mizah ve nostalji, hayvanların, bebeklerin ve ebeveynlerin içinde bulunduğu kitaplar olarak söyleyebiliriz.

Ayrıca yetişkin insanların dünyasını da öğreten farklı kitaplar, ilk yazıya başlama kitapları ya da aletlerin işleyişini anlatan resimli kitaplar, çocuğun tanıdığı şeyler, hayvanlar, çocuklar, evler, makineler, insanlar, oyuncaklar hakkında olabilir (Akın;1998).

Okul öncesi dönemde (0-6 yaş); yaş, gelişim ve ilgilerine uygun edebiyat ürünleri ile karşılaşmak çocuğun dil, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine birçok olumlu katkı sağlar (Ersoy, Turla, Avcı; 2006):

Dil ve Zihinsel Gelişimine Katkısı;

- Erken dönemde kitapla tanışan çocuğun sözcük dağarcığı gelişir.
- Yeni sözcükler öğrenirken onların yeni kullanım biçimlerini de keşfetme olanağı bulur.
- Sıfatlar ve zamirler, çoğul ve soru eklerini, olumlu ve olumsuz ifadeleri doğru ve yerinde kullanmayı öğrenir.
- Anadilini iyi kullanma becerisi kazanır. Birleşik cümle kurma becerileri, geçmiş, şimdiki ve geniş zaman kullanımları gelişir.
- Okunan öyküler hayal gücünü geliştirir. Yaratıcı düşünmeye yönlendirir.
- Okunan edebiyat ürünlerinden esinlenerek oluşturduğu yeni öykü, tekerlemeler ve bilmeceler ona kendi ürününü oluşturma hazzını verir.
- Belleğini geliştirir.
- Çocuk birçok kavramı kitaplar yoluyla daha kolay öğrenir. Renkler, sayı, şekil, mekânda konum (arka-ön, ileri-geri, içeri-dışarı, üst-alt gibi) ve karşıt kavramları (büyük-küçük, uzun-kısa, açık-kapalı vb.) görsel olarak kitaptaki resimler yoluyla daha iyi kavrarlar.
- Resimlerdeki eylemleri tanımlamayı ve adlandırmayı öğrenir.

- Gördüğü şekilleri algılamayı öğrenir ve onlar hakkında da fikir yürütür.
- Resim ile yazı arasında ilişki kurar.
- Okuma ilgisini artırır. Ona okunanlar ilerdeki okul başarısını da olumlu yönde etkiler.
- Dikkatini yoğunlaştırır ve dinleme süresini arttırır.
- Çocuğun ileriki eğitimine katkı sağlar ve okuma yazmayı daha çabuk öğrenmesine yardımcı olur.
- Yazı dili ve şekiller ile ilgilenir ve resimden yazıya geçmek kolaylaşır.
- Dinleme, taklit etme ve dil ile ilgili alıştırmalar yapma fırsatı bulur.
- Çocuk kitaplarındaki tema ve resimlemeler onun yakın çevresinden tanıdığı, gördüğü nesne ve olaylardan yola çıkarak hazırlandığından, öğrenmede önemli olan “yakında-uzağa, bilinenden-bilinmeye ilkesi” kitaplar yoluyla desteklenmiş olur.

Duygusal Gelişimine Katkısı;

- Dinlediği öykülerdeki kahramanlarla özdeşim kuran çocuk, başkalarının da aynı duyguları yaşadığını görür. Duygu paylaşımı sağlanır ve kendisinin yalnız olmadığını anlar.
- Öyküler yardımıyla çocuk benmerkezcilikten kurtularak dünyayı başkalarının gözleriyle de görmeyi öğrenir.
- Duyguların doğallığını keşfeder.
- Daha sonra karşılaşacağı olaylara duygusal olarak hazırlanır.
- İfadesi zor ve çocuk için soyut olan duyguların okunan öyküler yoluyla somut hale gelmesi, daha anlaşılır olması sağlanır.
- Yetişkin ile birlikte okunduğunda iletişimi kuvvetlendirir, değerli hoşça vakit geçirilmiş olur.

Sosyal Gelişimine Katkısı;

- Aile, arkadaşlık, komşuluk gibi sosyal ilişkilerin daha kolay anlaşılmasını sağlar.
- Okunan öyküler yoluyla sosyal hayatta önemli olan insan ilişkilerinin (paylaşma, sorumluluk alma, yardımlaşma, hoşgörü gibi) önemini kavrar. Ayrıca bu ilişkilerin nasıl sağlanacağını öyküler yoluyla yaşarak öğrenir.

- Sosyal hayata uyumu koylaştırır.
- Olaylar karşısında nasıl davranılacağı konusunda önceden hazırlıklı olur.
- Yaşadığı toplumun değerlerini ve kültür yapısını öğrenir.
- Kendi toplumuyla diğer toplumlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları keşfetme fırsatı bulur.

Sonuç olarak; çocuğun bütün gelişim alanlarına katkı sağlayan, onun dünya ile iletişimini kuvvetlendiren, okuma-yazma becerisinin kazanılmasına yardım eden çocuk kitaplarıyla çocuğu erken dönemde tanıştırmak, yararları düşünüldüğünde daha çok önem kazanmaktadır (Tür, Turla;1999).

2.16 Çocuk ve Oyuncak

Bir bebek dünyaya geldiğinde birçok şeyle birlikte, oyuncaklarla da tanışmaktadır. Yaşamı boyunca da farklı yoğunluklarla da olsa oyuncaklarla iç içe yaşamaktadır. Okul öncesi çocukları günün büyük bir bölümünü oyuncaklarla oynayarak geçirirler.

Oyuncaklar yaşamın erken yıllarında öğrenmenin ve gelişimin temel araçlarıdır. Çocuklar dünyayı ilk önce oyuncaklarla oynayarak keşfederler. Oyun ve oyuncaklar, çocukların besin kadar değerli olan ve yaşamlarının doğal bir parçası niteliği taşıyan uğraşlarıdır. (Ersoy, Avcı, Turla;2006).

Oyuncaklar, çocuğun doğal yeteneklerini geliştiren, böylelikle de büyük bir eğitimsel işlevi yerine getiren oyun malzemeleridir. Çocukta seçme ve değerlendirme duygusunu da geliştiren oyuncaklar, bu işlevleriyle çocuğun kendi kendine karar verebilmesine ve belirli alanda beceri kazanmasına olanak hazırlar.

Yine, oyuncaklara bireyin toplum ve çevreyle olan ilişkilerini düzenleyen bir araçlar sistemi gözüyle bakılabilir (Yavuzer;1999).

Bu durumda bizler oyuncakları, “gelişim basamakları boyunca çocuğun hareketlerine düzen getiren zihinsel, bedensel ve psiko-sosyal gelişimlerinde yardımcı olan hayal gücünü ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren tüm oyun malzemeleridir” şeklinde tanımlayabiliriz.

Çocuklar için büyük öneme sahip olan çeşitli boyutlar ve renklerdeki oyun malzemeleri aynı zamanda, çocukların oynarken hem eğlenmesine hem de renk, boyut, biçim, şekil gibi kavramları öğrenmelerine yardımcı olur.

Çocuk arkadaşlarıyla birlikte oynarken paylaşmayı, beklemeyi, işbirliği yapmayı da öğrenebilir. Buna ilaveten çocuklar ellerine geçen oyuncakları bozarak, kırarak, parçaları ayırıp birleştirerek hem meraklarını giderir tatmin olurlar hem de objelerin özelliklerini inceler ve keşfederler.

Okulöncesi dönemde çocukların oyuncaqlara ve oyun materyallerine karşı olan bu ilgilerinin yanı sıra, artan bir yaratıcılık, yetiştikine benzeme ve taklit çabası da vardır.

Bu noktada anne babaya düşen en büyük görev alıcı ve öğrenmeye hazır olan çocuğa uygun oyuncakların sunumudur (<http://www.belgeler.com/blg/427/cocuk-oyuncaklari>).

Çocuğa Oyuncak seçerken göz önünde bulundurulacak noktalar şunlardır (Göde, Susar;1997):

- Çocuk için seçilen oyuncak onun yaşına, beceri ve ilgilerine uygun olmalıdır.
- Çocuğun tek başına çalıştıramadığı oyuncaklar yararlı değildir.
- Oyuncanın yapısı dikkatle incelenmelidir.
- İyi bir oyuncak sağlam, dayanıklı, kullanışlı, bakımı kolay ve boyası çabuk çıkmayan cinsten olmalıdır.
- Oyuncanın çocuğun ihtiyacına cevap vermesi için süslü veya pahalı olması gerekmez. Bu tür oyuncaklar çocuğa yapacak bir şey bırakmadığı için, onun yaratma gücüne katkıda bulunmaz.
- Okul öncesi çocukların parmak ve el kasları yeterince gelişmediği için çok sayıda, küçük parçaları olan, ince iş isteyen oyuncaklar küçük çocuğu bezdirir.

Çocuklar için oyuncanın birden çok fonksiyonu vardır. Bir oyuncak aynı anda bir gemi, bir sandalye veya bir itfaiye arabası gibi düşünülüyorsa çocuk tarafından daha çok tercih edilen ve daha yararlı bir oyuncak olacaktır.

Çocuk oyuncaklarını seçerken ve yaparken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır (Öztürk; 2010):

- Çocuk için seçilen oyuncak onun yaşına, beceri ve ilgilerine uygun olmalıdır. Büyüklere hoş gelen oyuncaklar, çocukları hiç ilgilendirmeyebilir ve oynanan yerine seyredilen bir nesne olmaktan öteye gitmeyebilir.
- Çocuk oyuncayı gördüğünde, onun yapısal özelliklerini ve kullanışını kolayca anlayabilmeli, kendi başına çalıştırabilmelidir.

- İyi bir oyuncak; sağlam, dayanıklı, kullanışlı, bakımı kolay, boyası çabuk çıkmayan cinsten, keskin, sivri köşeleri olmayan, kolayca temizlenebilen oyuncaktır.
- Çok yönlü kullanılabilen oyuncaklar iyi oyuncak sayılır. Oyuncak çocukta merak uyandırmalı, kasları çalıştırmalı, girişimciliği, hayal gücünü artırmalı, problem çözmeye, yaratıcılığa yönlendirmelidir.
- Oyuncağın biçimi ve boyutları, kullanacağı amaca ve oyun alanına uygun olmalıdır.
- Oyuncak estetik olmalıdır, göze hoş görünmeli, yapısı ve biçimi zevkli olmalıdır.
- Oyuncak ele hoş gelmeli, dokunma duyusunu etkilemelidir.
- Çocuğun kendi kendine oynayabileceği oyun malzemeleri yanında, yaşlılarıyla oynayabileceği oyuncaklar da yararlıdır.
- Çocuğa sayıca fazla oyuncak yerine onun uzun süre mutlu edecek oyuncaklar alınmalıdır.
- Çocuğu gelişimindeki tek başına, paralel, grup oyun dönemlerini göz önünde bulundurularak okul öncesi eğitim kurumlarında küçük yaş gruplarında aynı tip oyuncaktan daha fazla, çeşit olarak daha az; büyük yaş gruplarına ise aynı tip oyuncaktan daha az, ancak çeşit olarak daha fazla oyuncak alınmalıdır.
- Oyuncak seçiminde çocukların da fikirleri alınmalıdır.
- Yaratıcılığın ve sanatsal becerilerin desteklenmesi açısından çocuklar öğretmenle birlikte, günlük etkinlikler içinde artık malzemelerden yeni oyuncaklar üretmeye teşvik edilmelidir.

Oyun ve oyuncak seçimi konusunda en fazla görev yetişkinlere düşmektedir. Çocuğun yaşına, ilgi ve ihtiyaçlarına, içinde bulunduğu yaşın gelişim özelliklerine destekleyici nitelikte olmalıdır.

Çocukların yaşamında oyun ve oyuncanın salt zaman geçirme ve oyalanma işi olmadığı konusunda aile ve öğretmenlerin bilinçli olmaları gerekir (Tuzcuoğlu, Efe, Güven;2006).

2.17 Konuyla İle İlgili Araştırmalar

Tokuç (2007) yaptığı araştırmada anne babaların okul öncesi eğitim hakkındaki görüş beklentileri araştırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; Anne ve

babaların çocuklarını anaokuluna öncelikli verme nedenleri bakımından aralarında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Ebeveynlerin yaşlarının çocuklarını anaokuluna verme nedenleri bakımından fark yaratmadığı görülmüştür. Anne ve babaların öğrenim durumlarının çocuklarını anaokuluna verme nedenlerini etkilemediği görülmektedir.

Yapılan analiz sonucunda belirtilen bu değişkenlere göre anaokuluna öncelikli verme nedeninin okul öncesi eğitimin önemine inanmak olduğu tespit edilmiştir. Araştırma Grubundaki çalışan ve çalışmayan ailelerin çocuklarını anaokuluna öncelikli verme nedenlerinin okul öncesi eğitimin önemine inanmak olduğu tespit edilmiştir.

Ailelerin anaokulu seçiminde en çok okulun eğitim anlayışına ve okul hakkında diğer kişilerden aldıkları referanslara önem verdikleri görülmektedir. Çocuklarının anaokuluna başlama yaşı hakkındaki görüşleri bakımından ebeveynlerin yaşının fark yaratmadığı görülmüştür.

Annelerin ve babaların öğrenim durumunun okul öncesi eğitimin başlama yaşına ilişkin görüşlerini etkilediği görülmüştür. Annelerin ve babaların öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuklarını anaokuluna başlatmaya ilişkin düşüncelerinin daha küçük yaşlara indiği görülmektedir.

Annelerin çalışıp-çalışmama durumunun çocuklarını anaokuluna başlatma yaşını etkilediği görülmüştür. Buna göre çalışan annelerin okul öncesine başlama yaşına ilişkin görüşleri çalışmayan annelere göre daha erken yaşlara kaymaktadır.

Bağımsız anaokulları ile üniversite anaokullarının okul öncesi eğitimin başlama yaşına ilişkin görüşleri arasında fark olduğu görülmektedir. Üniversite anaokullarına çocukları devam eden ebeveynlerin anaokuluna başlama yaşına ilişkin düşüncelerinin daha erken yaşlara inmiş olduğu görülmektedir.

Çocukları bağımsız ya da üniversite anaokuluna devam eden ebeveynlerin çocuklarını anaokuluna öncelikli verme nedenleri arasında fark olduğu görülmüştür. Bağımsız anaokuluna ve üniversite anaokullarına çocukları devam eden ailelerin çoğunluğunun okulun eğitim anlayışı özelliğine dikkat ettikleri tespit edilmiştir.

Özen (2008) yaptığı araştırmada anne babaların okul öncesi eğitim hakkındaki beklentileri (Kars ili örneği) araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; annenin çalışma durumu değişkenine göre okul öncesi eğitimden beklentileri arasında farklılık olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamındaki örneklem grubunun büyük bölümünü ev hanımları oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular özellikle çalışmayan annelerin eğitim

durumlarının düşük olması nedeniyle okul öncesi eğitim kurumlarının işlevleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ve bu konuda bilgilendirilmeleri gerektiğini de göstermiştir.

Oturak ve Atken'in (2005) yaptıkları araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarına çocuklarını gönderen ailelerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine inanma düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmada ailelerin okul öncesi eğitimin öneminin ve gerekliliğinin ne derecede bilincinde oldukları, ayrıca ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda örneklemi oluşturan ailelerin okul öncesi eğitimin bilincinde oldukları ve okul öncesi eğitimin çocuğun yaşamındaki öneminin farkında oldukları görülmüştür (Tokuç, 2007).

Dockett ve Perry çocuklar okula başlarken ailelerin, okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öğretmenlerinin inanış ve beklentilerini belirlemek üzere yaptıkları araştırmalarında Ailelerin, öğretmenlerin ve okul öncesi öğretmenlerin çocukların okula başlamadan önce kreş veya okul öncesi eğitimi anlamaları konusunda hem fikir olduklarını ortaya koymuşlardır.

Katılımcılar anaokulun kreş ortamı gibi olması konusuna katılmamışlardır. Aksine kreşlerin anaokulu ortamına benzer olması konusunda bir test yapılmamıştır ama okula hazırlık dönemi olduğu için programlarının ve ortamının buna göre hazırlanması gerektiğini gösteren veriler elde edilmiştir.

Vidali (1998) yaptığı çalışmada, ailelerin okul öncesi eğitimden beklentilerini araştırmıştır. Araştırmaya toplam 582 aile katılmış ve Yunanistan'daki okul öncesi kurumların eğitimsel ve sosyal açıdan beklentilerini karşılaması ile ilgili pek çok soruya yanıt vermişlerdir.

Bulgular, okul öncesi kurumları arasındaki ayrımın ailelerin beklentileri ve ihtiyaçları ile ilgili olduğunu göstermiştir. Ayrıca; ailelerin okul öncesi eğitimcileriyle işbirliği içinde olma gibi bir beklentileri olduğunu ve bunu; çocuklarıyla kendi problemlerini çözebilmek, okul öncesi ortamda çocukları için en iyi koşulların sağlanması ve çocuklarının onlar isteyken okul öncesi programda mutlu olmaları için istedikleri ortaya konmuştur.

Vidali'nin yaptığı araştırmada ailelere kurumlardan öncelikli olarak ne bekledikleri sorulmuştur. Bulgular, ailelerin çoğunun/ çocuklarının hem bakım hem de eğitim faaliyetlerini almalarını beklediklerini göstermiştir. (% 98).

Bir diğerk beklenti ise; katılımcıların eğitim programıyla ilgili beklentisidir. Buna göre, çocuğu çocuk merkezlerinde bulunan aileler çocukları bakım olanaklarından yararlanırken aynı zamanda daha fazla entelektüel ve eğitimsel öğrenme beklentileridir.

Çalışan ailelere destek ise önem sırasına göre 3. Sırada yer almıştır. (% 86.5) katılımcılar için gözetimli çocuk bakımı en az önemli beklentidir. Hangi okul öncesi kurumların ailelerin beklentileriyle ilgili olduğunu belirleyebilmek için, yukarıdaki cevaplarla kurum türü arasındaki ilişki analiz edildi.

Sonuçlara göre; ailelerin cevapları çocuklarının bulunduğu kurumla ilişkiliydi. Sonuçlar, bakım ve destek isteyen ailelerin çocuklarını kreşler yerine çocuk merkezlerine göndermeye meyilli olduklarını göstermiştir.

Hemen hemen tüm aileler okul öncesi programlarının rolünün bakım ve eğitim olduğuna inanmaktadırlar. Bu beklentiler hem ailelerin ihtiyaçlarını hem de yeni kültürel değerleri yansıtmaktadır.

Bulgular göstermektedir ki eğer aile beklentileri karşılanacaksa, çocukların ve ailelerin çeşitli ve birbiriyle ilişkili ihtiyaçlarını karşılayacak bir yaklaşıma ihtiyaç duyulur (Tokuç, 2007).

Köksal'ın “ Anaokulu ve anasınıfına devam eden 3-6 yaş çocuklarının anne babalarının okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etmenler” konulu araştırmasında çalışan annelerin okul seçiminde çalışmayan annelere göre fiziksel koşulları çok daha fazla önemsediklerini ve üst sosyoekonomik çevredeki okullar için fiziksel koşulların okul seçiminde alt sosyoekonomik çevreye göre daha etkili olduğunu tespit etmiştir.

Fiziksel koşulların okul seçiminde ne derece etkili olduğuna ilişkin görüşler, okul türüne, anne babaları yaş ve öğrenim düzeylerine ve çocuğun yaşına göre farklılıklar gösterdiği görülmüştür.

Okul öncesi eğitim kurumunu seçmede çalışan annelerin çalışmayan annelere göre eğitsel ortamla ilgili özellikleri daha çok önemsedikleri belirlenmiştir. Aynı şekilde açık hava oyun alanlarının okul öncesi eğitim kurumunu seçmede ne derece etkili olduğuna dair görüşlere bakıldığında bu kriteri çalışan annelerin çalışmayan annelere göre çok daha fazla önemsedikleri göze çarpmaktadır.

Çalışan anneler okul öncesi eğitim kurumundaki personeli ve özelliklerini ve eğitim programını çalışmayan annelere göre çok daha fazla önemsemektedirler (Tokuç, 2007).

Koç (1996) yaptığı araştırmada anne babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etmenleri saptamak amacıyla 384 veliye anket uygulamıştır. Elde edilen bulgulara göre anne babaların, eğitimi dikkate almak ön koşuluyla kurumu tavsiye üzerine seçtiklerini ve kurum özelliklerinden sırayla yönetim, personel, sağlık ve beslenmeyle ilgili alanları benimsedikleri belirlenmiştir (Tokuç, 2007).

Metin ve arkadaşları (1993), yaptıkları araştırmada anne babaların anaokulundan beklentilerini tespit etmeye çalışılmıştır. Hacettepe Üniversitesi uygulama anaokuluna devam eden 90 çocuğun anne ve babalarına anket uygulanmıştır.

Uygulanan anket sonucu annelerin %37'si ile babaların %35.6'sı anaokulunu seçerken öncelikle eğitimin kalitesi ve eğitimcilerin özelliklerini göz önünde bulundurdıklarını bulmuşlardır.

Bu sonuçları %35.6 ile sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması takip etmektedir. Anaokulunun fiziksel özellikleri ise %8.9 ile anneler %6.7 ile babalar olmak üzere üçüncü sırada yer almıştır.

Anne-babaların anaokulundan beklentileri ele alındığında annelerde %35.6, babalarda %41.1 oranıyla sosyal davranışları öğrenme beklentisinin birinci sırayı aldığı ortaya çıkmıştır.

İkinci sırada %21.1 ile anneler ve %17.8 ile babaların oranı olmak üzere eğitim olanaklarından daha fazla yararlanma beklentisi bulunmaktadır. Daha fazla oyun oyuncak ve oyun arkadaşı bulma beklentisi ise annelerde %3.3 babalarda % 4.4 oranı ile son sırada bulunmaktadır.

Anne-babaların anaokulundaki eğitimcilerle iletişimde bulundukları konulara ait bulgulara göre annelerin %50'si ve babaların %37'8'i çocuğun okuldaki uyumuyla ilgili konularda eğitimcilerle görüşmektedirler.

Araştırmada okul öncesi eğitimin önemi ve gerekliliği hakkında anne babaların görüşleri ile ilgili önemli bir ip ucu olması düşünülen “çocuğunuzun evde tüm eğitim ve bakım işleri sağlansa bile yine anaokuluna gönderir misiniz?” sorusuna anneler %85.6 babalar %84.4 oranında evet cevabı vermişlerdir. Bu da bize anne ve babaların okul öncesi eğitimin önemi konusunda duyarlı olduklarını göstermektedir (Tokuç, 2007).

Büyükkaragöz (1993), anne-babalar ve öğretmenlerin “okul öncesi eğitim programı” hakkındaki görüşlerini saptamak amacıyla hazırlanan anketi 230 kişiye uygulamıştır.

40 soru öğretmenlere, 28 soru velilere yöneltilmiştir ve sonuçları; kişisel bilgiler, anne-babalarla öğretmenlerin okul öncesi eğitim kavramına yaklaşımları, çocuklarda

meydana gelen davranış değişiklikleri, okul öncesi eğitim kurumunun amaçlarının ne derece gerçekleştiği, okul öncesi eğitim programlarının içeriğinin uygulanmasında en çok yer verilen faaliyetler, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme başlıkları altında toplamıştır (Özen, 2008).

Foot, Howe ve arkadaşlarının ailelerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgileri, tercihleri ve beklentileri ile ilgili yaptıkları araştırmada ailelerin okulöncesi eğitiminden neler beklediklerine dayanılarak aileler ve eğitimciler arasında bir ilişki kurulması gerektiğini savunmuşlardır.

İskoçya’da 911 aileye sunulan bir anketle ailelerin beklentilerini ve tercihlerini ortaya koymuşlardır. Sonuçlar, ailelerin çocuklarının güvenliğini ve bakımını her şeyin üstünde tuttuklarını ve programdaki tercihin, eğitime, çevreye ve ihtiyaçlara bağlı olduğunu göstermiştir.

Bu sonuçlar, program tercihinin ailelerin bilgisine, sosyal desteğe, bağlı olduğunu ifade eden teoriyle tutarlılık göstermektedir. Okul öncesi eğitimde ailelerin beklentilerinin karşılanması, ailelerin de eğitime katılımı anlamına gelmektedir.

Katılımcıların %98 i çocuklarının okul öncesi dönemde bir programda yer aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç oldukça kaya değer bir sonuçtur. İstatistiksel analiz önem sırasına göre dört noktayı öne çıkarmıştır:

Bakım ve güvenlik, eğitim, ortam, ve aile ihtiyaçları. Bakım ve güvenlik aileler için en önemli noktadır, bunu eğitim ve ortamın kalitesi izlemektedir. Ailelerin ihtiyaçlarına gösterilen dikkat en önemsiz sıradadır.

%77’lik bir oranla aileler okul öncesinin en önemli amacının okula hazırlık olduğunu vurgulamışlardır. Diğer amaçlar ise sırayla: Sosyalleşme- diğer çocuklarla kaynaşma fırsatı (%29), eğitim(%23), çeşitli aktivitelere katılım(%7) ve bağımsızlıktır.(%5)

Sosyal etkileşim ve disiplin ilkokula hazırlanan çocuklar için okul öncesi eğitimin en çok ifade edilen yararları arasındadır. İllkokula geçişte eğitimsel hazırlık daha az bir oranda ifade edilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, araştırmanın evrenine, araştırmanın örnekleme, verilerin toplanmasına ve analizi konularına yer verilmektedir.

3.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.

Tarama modelleri çeşitli açılardan sınıflandırılabilir. Ancak, iki temel yaklaşım vardır: genel tarama modelleri ile örnek olay taramalarıdır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Eroğlu, 2006).

Bu araştırmanın modeli de, tarama modelleri yaklaşımlarından olan genel tarama modelidir. Araştırma taşıdığı amaç, bu amaca uygun olarak izlenen tarama yöntemi ve toplanan verilerin niteliği açısından betimsel bir çalışmadır.

Verilerin yorumlanmasında parametrik olmayan istatistiklerden iki değişken için kay-kare testi uygulanmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini; Malatya ilinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş grubu 10972 çocuğun anneleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini belirlerken tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yani, ekonomik durumu üst (sosyal tabaka) seviyede olan ailelerin gönderdiği okullar, ekonomik durumu orta (sosyal tabaka) seviyede olan ailelerin gönderdiği okullar ve ekonomik durumu alt (sosyal tabaka) seviyede olan ailelerin gönderdiği okullar şeklinde gruplandırılmıştır. Daha sonra bu gruplar içerisinde rastgele okul seçimi yapılarak araştırmanın örnekleme oluşturulmuştur.

Araştırma örneklemini; Malatya’da bulunan Nene Hatun Anaokulu, Battalgazi Anaokulu, Yeşilyurt Gazi İlköğretim Okulu ve Fırıncı İlköğretim Okulu bünyesindeki anasınıfı 6 yaş grubu 171 çocuğun anneleri çalışma grubunu oluşturmaktadır.

3.3 VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma ile ilgili veri toplama işlemi 2010 yılının Nisan ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verilerinin toplanabilmesi amacıyla örneklemi oluşturan okulların müdürleri ile görüşülüp, yapılacak çalışma ile ilgili bilgi verilmiş ve gerekli izin alınmıştır.

Veri toplama aracı olarak “Çocuğunu Okul Öncesi Eğitim Kurumuna gönderen Annelerin Okul Öncesi Eğitim Hakkındaki Görüşleri ” kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçme aracı örneklem grubunu oluşturan M.E.B’na bağlı bağımsız anaokulları müdürlüklerine ve ilköğretim okullarındaki anasınıfı öğretmenlerine araştırmacı tarafından dağıtılmıştır.

Ölçme araçları okul idaresi tarafından öğretmenler aracılığı ile velilere ulaştırılmış ve toplanmıştır. Dağıtılan 250 adet ölçme aracının 200’ü toplanmış 29 ölçme aracında bazı bilgiler eksik bırakıldığı için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu nedenle 171 ölçme aracı değerlendirilmeye alınmıştır.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmeden önce açık uçlu bırakılan sorulara verilen cevaplar doğrultusunda sınıflanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımlarının yanı sıra araştırmanın amacı doğrultusunda değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla iki değişken için khi-kare testi yapılmıştır.

Bu teknik iki sınıflımal değişken arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test eder. İki değişken arasında ilişkinin olması, bir değişken düzeylerindeki cevapların, diğer değişkenin düzeylerinde farklılaştığını gösterir (Büyüköztürk, 2010).

Ayrıca araştırmadaki verilerin değerlendirilmesinde bazı değişkenlerde birleştirmeler yapılmasına rağmen elde edilen khi-kare değerlerinin anlamlı bir sonuç vermemiştir. Bu sebeple o değişkenlerin yüzdeleri üzerinden yorum yapılmıştır.

Büyüköztürk (2010), çok gözenekli khi-kare düzenlerinde, beklenen frekansı 5’den küçük gözenek sayısının toplam gözenek sayısı içindeki payının %20 sınırını

aşmaması ve beklenen frekansı 1'den daha az olan gözenek bulunması durumunda elde edilecek khi-kare değerinin şüpheli olacağını; böyle durumlarda kategorilerin birleştirilmesi; birleştirme sonrasında da testi yorumlamada sıkıntılar olacaksa sadece amaca uygun şekilde yüzdeler yardımıyla genel yorum yapılması gerektiğini belirtmiştir. Buradan hareketle bazı sorularda birleştirme yapılarak yeniden sınıflandırmaya gidilmiştir.

BÖLÜM IV

Bu bölümde, araştırmanın bulgularından ve bulgular sonucunda yapılan yorumlardan bahsedilmektedir.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmada, çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları, öğrenim durumları, ekonomik durumları ve çalışma durumları göz önünde bulundurularak okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Bulgular, yüzdelik tablolar ve ki-kare istatistiksel analizleri ile gösterilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunu Oluşturan Annelerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		<i>n</i>	%
Annenin Yaşı	18-29 Yaş	68	39,8
	30-35 Yaş	65	38,0
	36-41 Yaş ve Üzeri	38	22,2

		<i>n</i>	<i>%</i>
Annenin Öğrenim Durumu	İlkokul	31	23,2
	Ortaokul	23	12,8
	Lise	61	33,0
	Üniversite	56	31,0
Eşinin Öğrenim Durumu	İlkokul	15	8,8
	Lise	69	40,3
	Üniversite	87	50,9
Ailedeki Çocuk Sayısı	1 (tek çocuk)	50	29,2
	2 (İki çocuk)	67	39,2
	3 (üç çocuk ve üzeri)	54	31,6

		<i>n</i>	%
Annenin Çalışma Durumu	Çalışıyor	66	38,6
	Çalışmıyor	105	61,4
Annenin Mesleği	Ev Hanımı	104	60,8
	Memur	50	29,2
	Serbest Meslek	17	10,0
Toplam		171	100,0

Tablo 1’de; Araştırma grubunu oluşturan annelerin yaş, öğrenim durumu, eşinin öğrenim durumu, çalışma durumu, mesleği ve ailedeki çocuk sayısı, ailenin ekonomik durumu dağılımı verilmiştir. Anketteki “yaşınız, öğrenim durumu” seçeneklerinde verilerin analizi sırasında göz başına düşen sayı 5’den az olduğundan seçeneklerde birleştirme yapılmıştır. Meslekler seçeneğinde verilerdeki tüm mesleklerin listesi çıkarıldıktan sonra sınıflandırma yapılarak kodlanmıştır.

Tablo 1’e bakıldığında; anneler %39,8 oranında 18-29 yaş grubundadır. Annelerin öğrenim durumlarına bakıldığında; %33’nün lise mezunu, %31’inin üniversite mezunu, %12,8’inin ortaokul mezunu, %23,2’sinin ilkokul mezunu oldukları görülmektedir. Eşlerinin öğrenim durumlarına bakıldığında; %40,3’nün lise mezunu, %50,9’unun üniversite mezunu, %8,8’inin ilkokul mezunu oldukları görülmektedir. Annelerin çoğunluğunun iki çocuk (%39,2) sahibi olduğu görülmektedir.

Ekonomik durumlarına bakıldığında; %53,2’sinin durumlarının iyi olduğunun, %39,2’sinin durumlarının orta olduğu görülmektedir. Annelerin %38,6’sının çalıştığını, %61,4’ü çalışmamaktadır. Meslek grupları incelendiğinde; annelerin çoğunluğunun %60,8’inin ev hanımı, %29,2’sinin memur (öğretmen, polis, hemşire v.b.), %10’unun serbest meslek bakıcılık, avukat, mimar, mühendis v.b.) oldukları görülmektedir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun öğrenim seviyelerinin lise ve üniversite düzeyinde olduğu görölmektedir. Eşlerinin ğrenim durumları ise lise ve üniversite seviyesindedir. Ailelerin çoğunluğunun iki çocuklu olduğu ve ekonomik durumlarının iyi olduğu, annelerin çoğunluğunun ev hanımı olduğu görölmektedir.

Tablo 2

Örneklemdaki Annelerin Öğrenim Değişkenine Göre Dağılımları

	İlkokul						Ortaokul						Lise						Üniversite					
	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum	Evet	Hayır	Bilmiyorum
1) Çalışmasaydınız çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna yollar mıydınız?	f 1	% 3,2	f 0	% 0,0	f 0	% 0,0	f 2	% 8,7	f 0	% 0,0	f 0	% 0,0	f 11	% 18,7	f 0	% 0,0	f 1	% 1,6	f 48	% 85,7	f 2	% 3,6	f 5	% 8,9
2) Sizce çocukların İlkokula başlamadan Önce okul öncesi Eğitim Kurumun gitmeleri gerekli midir?	29	93,5	2	6,5	0	0,0	21	91,3	0	0,0	2	8,7	61	100,0	0	0,0	0	0,0	54	96,4	2	3,6	0	0,0
3) Sizce çocuğun anasınıfında/ anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimini olumlu etkiler mi?	29	93,5	0	0,0	2	6,5	18	78,3	0	0,0	5	21,7	61	100,0	0	0,0	0	0,0	55	98,2	1	1,8	0	0,0

	x ²	sd	p
1) Çalışmasaydınız çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna yollar mıydınız?	100,886	9	,000*
2) Sizce çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekli midir?	13,990	9	,123
3) Sizce çocuğunuzun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimi olumlu etkiler mi?	25,660	6	,000*

0,05>p>0,05

Tablo 2’de;

1) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çalışmama durumunda çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna yollayıp-yollamayacaklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %3,2 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %8,7 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %18,7 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %85,7 oranında “Evet” dedikleri, %3,6 oranında “Hayır” dedikleri, %8,9 oranında “Bilmiyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan çalışan annelerin büyük bir çoğunluğu özellikle üniversite mezunu olan annelerin çalışmıyor olsalar da çocuklarını anaokuluna göndermek istediklerini belirtmişlerdir.

Kaya (2002) yaptığı araştırmada anne babalara yönettiği “çocuğunuzun evde tüm eğitim ve bakım işleri sağlansa bile yine anaokuluna gönderir misiniz?” sorusuna annelerden %85,6 evet cevabı alınmıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çalışan annelerin özellikle üniversite mezunu olan annelerin okul öncesi eğitimi konusunda duyarlı ve bilinçli davranarak çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına gönderdikleri söylenebilir.

2) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekliliğine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %93,5 oranında “Evet” dedikleri, %6,5 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %91,3 oranında “Evet” dedikleri, “Hayır” cevabının olmadığı ve %8,7 oranında “Bilmiyorum” cevabının olduğu görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %100,0 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %96,4 oranında “Evet” dedikleri, %3,6 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin tamamına yakını ve özellikle lise mezunu annelerin tamamı çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerektiğine inanmaktadırlar.

Kuzu (2006) yaptığı araştırmada annelere yönelttiği “Annelerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna neden gönderdikleri?” sorusu sonucunda okul öncesi eğitim kurumunun önemi ve gerekliliği hakkında toplumun bilinçli olduğu ve anaokuluna çocuklarını sadece vakit geçirmeleri veya oyun oynamaları için değil, çocuklarının

anaokulunda da eğitim gördüklerine inanarak, eğitim görmeleri ve eğitimle birlikte sosyalleşmeleri için gönderdikleri şeklinde açıklamıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, ebeveynlerin okul öncesi eğitimin gerekliliği konusunda okul öncesi eğitiminin önemine inandıkları ve bilinçli bir birey olarak çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderdikleri söylenebilir.

3) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitimini olumlu etkilemesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %93,5 oranında “Evet” dedikleri, “Hayır” cevabının olmadığı ve %6,5 oranında “Bilmiyorum” cevabının olduğu görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %78,3 oranında “Evet” dedikleri, “Hayır” cevabının olmadığı ve %21,7 oranında “Bilmiyorum” cevabının olduğu görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %100,0 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %98,2 oranında “Evet” dedikleri, %1,8 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakını ve lise mezunu olan annelerin tamamı çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitimini olumlu etkilediğini düşünmektedirler.

Balıkesir ilinde üniversite kazanan öğrenciler üzerinde yapılan araştırmaya göre; kazanan öğrencilerin tamamına yakınının çocukluğunda okul öncesi eğitimine gittikleri ortaya çıkmış ve araştırmacılar bu durumun okul öncesi eğitimi almaları ile alakalı olduğunu saptamışlardır.

Bütün bu sonuçlara bağlı olarak, ailelerin çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin bütün eğitim yaşamını olumlu yönde etkileyeceğini düşünmelerini sağladığı söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çalışmama durumu arasında ve çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitimini olumlu etkilemesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(* $p < 0,05$).

Yalnız çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekliliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(* $p>0,05$).

Tablo 3

		İlkokul				Ortaokul				Lise				Üniversite			
		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
4)	Okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimi ile ilgili düzenlenen toplantılara /konferanslara katılıyor musunuz?	23	74,2	8	25,8	17	73,9	6	26,1	43	70,5	18	29,5	40	71,5	16	28,6
5)	Siz çocukluğunuzda anasınıfına ya da anaokuluna gittiniz mi?	7	22,6	24	74,4	6	26,1	17	73,9	13	21,3	48	78,7	18	32,1	38	67,9
6)	Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler var mı?	28	90,3	3	9,7	20	87,0	3	13,0	60	98,4	1	1,6	55	98,2	1	1,8

	x ²	sd	p
4) Okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılıyor musunuz?	,910	6	,989
5) Siz çocukluğunuzda anasınıfına ya da anaokuluna gittiniz mi?	1,991	3	,574
6) Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler var mı?	7,660	3	,054
p>0,05			

Tablo 3’de;

4) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumlarına göre okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılmalarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %74,2 oranında “Evet” dedikleri, %25,8 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %73,9 oranında “Evet” dedikleri, %26,1 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %70,5 oranında “Evet” dedikleri, %29,5 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %71,5 oranında “Evet” dedikleri, %28,6 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin büyük bir çoğunluğu okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katıldıklarını belirtmişlerdir.

Yazıcı ve diğerlerinin (2005) yaptığı çalışmada, ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile ilgili görüşleri ve yapılan çalışmalara yönelik beklentileri incelenmiştir. Antalya il merkezinde okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ve 3-6 yaş grubu çocuğu olan 175 anne-baba araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, anne babaların okulöncesi kurumlarda yapılan aile katılım çalışmalarında yer almak istedikleri ve en çok bireysel görüşmeleri tercih ettikleri görülmüştür.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin okul öncesi eğitimi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılmak istedikleri ve bunun yanı sıra bireysel görüşmeleri de istedikleri söylenebilir.

5) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumlarına göre çocukluğunda okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %22,6 oranında “Evet” dedikleri, %74,4 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %26,1 oranında “Evet” dedikleri, %73,9 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %21,3 oranında “Evet” dedikleri, %78,7 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %32,1 oranında “Evet” dedikleri, %67,9 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin büyük bir çoğunluğunun çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gitmedikleri, küçük bir bölümünün anasınıfına/anaokuluna gittikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, annelerin çoğunun çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gitmedikleri; bunun sebebinin ekonomik açıdan imkânlarının olmaması sayılabilir. Buna

karşın çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gidenlerin ekonomik açıdan durumlarının iyi oldukları ve bu sebepten gittikleri söylenebilir.

6) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumlarına göre çocuklarının anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler olup/olmadığına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %90,3 oranında “Evet” dedikleri, %9,7 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %87,0 oranında “Evet” dedikleri, %13,0 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %98,4 oranında “Evet” dedikleri, %1,6 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %98,2 oranında “Evet” dedikleri, %1,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakını çocuğun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışların da olumlu değişiklikler olduğunu düşünmektedirler.

Achhpal (2000) yaptığı çalışmada Amerikalı ve Puerto Rico’lu ailelerin okul öncesi programlarda teşvik edilen becerilerden beklentilerini karşılaştırmıştır. Çalışmaya 60 aile katılmış ve görüşmelerde çocukların istenen ve istenmeyen yeterlilikleri, okul öncesi eğitimin yararları hakkında ailelerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki grup ailede sosyal becerileri, okuma becerileri ve iyi davranışla ilgili becerileri olumlu değerlendirmiştir. Yaratıcı ve fiziksel becerileri en az önemli olarak değerlendirmişlerdir. Ancak temel olarak her iki grup da hem fikir olmasına karşın, bazı açılardan becerilerin önemi konusunda farklılıklar görülmüştür. Amerikalı aileler daha çok duygusal beceri, otonomi, doğruluk ve okul öncesi davranışsal beceriler alanında gelişme beklerken, Puerto Rico’lu aileler, eğitim, başarı, yetişkinlerle sosyal ilişki ve okul öncesi eğitimsel beceriler alanında gelişme beklemişlerdir.

Buna göre, anne-babaların okul öncesi eğitimin çocuğun davranışlarını olumlu yönde değiştirdiğine konusunda olumlu değişiklikler yaptığına inandıkları ve ailelerin farklı davranış becerileri bekledikleri söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile okul öncesi dönemindeki çocukların eğitimiyle ilgili toplantı/konferanslara katılma ve çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gidip/gitmemeleri, çocuğunu anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışları arasında olumlu değişiklikleri olup/olmadığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

($p>0,05$)

Tablo 4

	İlkokul				Ortaokul				Lise				Üniversite			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
7) Çocuğunuzun anasınıfında /anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi(yemek pişirme, enstrüman çalma, dikiş dikme v.b) paylaşıyor musunuz?	13	41,9	18	58,1	14	60,9	9	39,1	52	85,2	9	14,8	39	69,6	17	30,4
8) Çocuğunuza kitap alıyor musunuz?	25	80,6	6	19,4	19	82,6	4	17,4	55	90,2	6	9,8	54	96,4	2	3,6
9) Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?	25	80,6	6	19,4	19	82,6	4	17,4	47	77,0	14	23,0	51	91,1	5	8,9
10) Çocuğunuza oyuncak alıyor musunuz?	27	87,1	4	12,9	22	95,7	1	4,3	61	100,0	0	0,0	56	100,0	0	0,0

	x ²	sd	p
7) Çocuğunuzun anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi (yemek pişirme, rol alma vb.) paylaşıyor musunuz ?	18,866	3	,000*
8) Çocuğunuza kitap alıyor musunuz?	6,623	3	,085
9) Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?	4,249	3	,236
10) Çocuğunuza oyuncak alıyor musunuz?	14,564	3	,002*

0,05> p>0,05

Tablo 4'de;

7) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarının anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerin i(yemek pişirme, rol alma) paylaşımlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %41,9 oranında “Evet” dedikleri, %58,1 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %60,9 oranında “Evet” dedikleri, %39,1 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %85,2 oranında “Evet” dedikleri, %14,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %69,6 oranında “Evet” dedikleri, %30,4 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğu çocuklarının anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerini paylaştıklarını belirtmişlerdir.

Gürşimşek (2003) yaptığı araştırmada Okul temelli, ev temelli ve okul-aile işbirliği temelli çeşitli katılım durumlarının analizi sonucu, ailelerin evde ve okulda eğitime katılım amaçlı etkinlikleri daha az gerçekleştirdikleri tespit etmiştir.

Cinnah ve Walters (2008) yaptıkları araştırmada; ebeveynlerin daha çok okul öncesi eğitim kurumlarında konferanslara katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin çocuklarının anasınıfında/anaokulunda sınıfında yeteneklerini paylaştıkları eğitim amaçlı etkinliklere daha az katıldıkları söylenebilir.

8) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap alıp/almama durumlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %80,6 oranında “Evet” dedikleri, %19,4 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %82,6 oranında “Evet” dedikleri, %17,4 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %90,2 oranında “Evet” dedikleri, %9,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %96,4 oranında “Evet” dedikleri, %3,6 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin tamamına yakınının çocuklarına kitap aldıkları görülmektedir.

9) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap okuyup/okumadıklarına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %80,6 oranında “Evet” dedikleri, %19,4 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %82,6 oranında “Evet” dedikleri, %17,4 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %77,0 oranında “Evet” dedikleri, %23,0 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %91,1 oranında “Evet” dedikleri, %8,9 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yarısından fazlasının çocuğuna kitap okudukları görülmektedir.

Çelenk (2003), ilk okuma ve yazma öğretiminde, okul öncesi dönemde zengin okuma-yazma araç-gereçlerinin bulunduğu ortamda yetişerek okuma-yazma deneyimi kazanan, okuma-yazma geleneği olan aile ortamından gelen, ailesinde öykü ve masal dinleyen, görsel ve dilsel algıyı geliştirici resim çizme ve tamamlama kitaplarıyla çalışan ve büyük resimli kitaplarla tahmini okuma etkinliklerinde bulunan çocukların daha başarılı olduklarını göstermiştir.

Ünüvar (2010) “aile katılımında ebeveyn görüşleri nelerdir?” adlı araştırmasında ailelere yönelttiği “Anne-babaların çocukların eğitim ihtiyacını karşılamak için kitaplık oluşturuyor musunuz?” sorusuna %45 oranında “hayır”, %20 oranında “kısmen”, %35 oranında “evet” cevabını almıştır.

Soulitos ve Kyridis (2006) yaptıkları çalışmada; eğitim seviyesi yüksek olan anne-babaların çocuklarına kitap okumayı tercih ettiklerini, eğitim seviyesi düşük olan ailelerin ise, çocuklarına kitap anlatmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap aldıklarını, okuduklarını ve bunların sonucu olarak çocukların eğitim yaşantılarını etkilediklerini söyleyebiliriz.

10) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına oyuncak alıp/almadıklarına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %87,1 oranında “Evet” dedikleri, %12,9 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %95,7 oranında “Evet” dedikleri, %4,3 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %100,0 oranında “Evet” dedikleri, %0,0 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %100,0 oranında “Evet” dedikleri, %0,0 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerden lise ve üniversite mezunlarının tamamının oyuncak aldığı, ortaokul ve ilkokul mezunlarının tamamına yakınının çocuğuna oyuncak aldıkları görülmektedir.

Ünver (2005) “Kastamonu il Merkezinde Yaşayan 0-2 Yaşları Arasında Çocuğa Sahip Anne – Babaların Çocukları için Oyuncak Satın Alma Durumları ve Tercihlerinin incelenmesi” adlı bir çalışma yapmıştır. Çalışma, oyuncanın çocuk için öneminin anne-babalar tarafından bilinip bilinmediğinin, 0-2 yaş çocuğu olan ailelerin çocukları için oyuncak satın alma durumlarının ve hangi oyuncakları aldığının belirlenmesi için yapılmıştır. Aynı zamanda araştırma, satın alma durumları üzerinde çocuğun yaşı, cinsiyeti, anne-babanın eğitimi, ekonomik durumu ve genel olarak yaşanan çevrenin olanaklarının etkili olup olmadığı, 0-2 yaş çocuklarının oyuncak gereksinimleri ve bu çocuklara uygun oyuncakların neler olduğunu da ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Araştırma, Kastamonu il merkezinde yaşayan ve 0-2 yaşlarında çocuğu olan 202 anne ve 202 baba üzerinde uygulanmıştır. Araştırma için ölçme aracı araştırmacı tarafından oluşturulmuş açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu olmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre, oyuncak satın alma durumları üzerinde annelerin daha etkili olduğu, cinsiyete göre oyuncak alımlarında ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Anne-babaların büyük bir bölümünün çocuklarına oyuncak seçerken, oyuncanın çocuğun yaşına, gelişimine uygun, güvenli ve eğitici olup olmadığı konularını önemsedikleri görülürken, bir kısmının oyuncak güvenliğini birinci planda tutmadığı sonucuna varılmıştır. Aynı zamanda araştırmanın sonuçlarına göre, özellikle ekonomik gelirleri ve eğitim seviyesi düşük anne ve babaların çok da güvenli olmayan pazarlardan oyuncak alımı yaptıkları ortaya çıkmıştır (Şahin, 2007: 56-57).

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi kurumuna gönderen annelerin bulundukları ortama ve ekonomik durumlarına göre çocuklarına oyuncak aldıkları söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunun anasınıfında/anaokulundaki sınıfında

yeteneklerini paylaşmaları ve çocuğuna oyuncak almaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$).

Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları, çocuklarına kitap okumaları ve çocuklarına kitap almaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 5

		İlkokul				Ortaokul				Lise				Üniversite			
		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
11)	Anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmeye başlanmalıdır.	18	58	13	42	11	47,9	12	52,1	23	37,7	38	62,3	18	32,2	38	67,8
12)	Anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma İşlemleri öğretilmeye başlanmalıdır	21	67,7	10	32,3	16	69,6	7	30,4	48	78,7	13	21,3	36	64,3	20	35,7
13)	Anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmeye başlanmalıdır.	11	35,5	20	64,5	12	52,2	11	47,8	34	55,7	27	44,3	38	67,9	18	32,2
14)	Anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmeye başlanmalıdır.	20	64,5	11	35,5	18	78,3	5	21,7	42	68,9	19	31,2	47	83,9	9	16,1
15)	Anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmalıdır.	12	38,7	19	61,3	6	26,1	17	73,9	11	18,0	50	82,0	12	21,4	44	78,6
16)	Anasınıfında/anaokulunda en az bir yıl zorunlu olmalıdır.	26	83,9	5	16,1	19	82,6	4	17,3	54	88,5	7	11,4	53	94,6	3	5,4

	x ²	sd	p
11) Anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmeye başlanmalıdır.	13,114	6	,041*
12) Anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma işlemleri öğretilmeye başlanmalıdır .	19,872	6	,003*
13) Anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmeye başlanmalıdır.	13,636	6	,034*
14) Anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmeye başlanmalıdır.	5,833	6	,442
15) Anaokulunda/anasınıfında sıkı disiplin olmalıdır.	11,803	6	,067
16) Okul öncesi eğitim en az bir yıl olmalıdır.	3,988	6	,678

0,05<p>0,05

Tablo 5’de;

11) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesine başlanmasına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %58 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %42 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %47,9 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %52,1 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %37,7 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %62,3 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %32,2 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %67,8 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesi konusuna yarısından fazlasının katılmadıkları görülmektedir. Sadece ilkokul mezunu olan annelerin katıldıkları görülmektedir.

Tokuç’un (2007) yaptığı araştırmada çocuklarını bağımsız anaokuluna gönderen ebeveynlere sorduğu “Okul öncesi eğitim programında harf eğitimi olsun mu?” sorusuna bağımsız anaokuluna gönderen ebeveynlerin %51,7’si “Evet, harf eğitimi olmalı”, %26,3’ü “Hayır, harf eğitimi olmamalı” cevabını verdikleri, %22’sinin kararsız kaldığı görülmüştür.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin çocuklarının anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesi konusunda net bir kararlarının olmadığı, bir kısım ebeveynlerin “evet, olmalı” derken diğer bir kısmının “hayır, olmamalı” yanıtını verdikleri söylenebilir.

12) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma işlemleri öğretilmesine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %67,7 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %32,3 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %69,6 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %30,4 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %78,7 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %21,3 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %64,3 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %35,7 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğunun çocuklarına anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma öğretilmesini istedikleri görülmektedir.

Özen (2008) yaptığı araştırmada anne ve babaların çocuklarının bilişsel gelişimine yönelik beklentilerini incelemiş, “Sayıların tanıtımı, nesnelerle basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapabilme becerilerinin kazandırılmasına yönelik aktiviteler çok fazla yapılmalı” görüşüne katılan anne ve babalar % 87,5 oranındadır. Bu görüşe katılmayanların oranı ise % 6,5’tir. Anne ve babaların % 6 sı bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak; çocuklarını okul öncesi eğitime gönderen annelerin, çocuklarına basit toplama-çıkarma öğretilmesini destekledikleri söylenebilir.

13) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %35,5 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %64,5 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %52,2 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %47,8 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %55,7 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %44,3 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %67,9 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %32,2 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yaklaşık olarak yarısından fazlasının çocuğuna anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmesine katıldıkları buna karşın ilkököl mezunu olan annelerin katılmadıkları görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, çocuğunu okul öncesine gönderen annelerin eğitim seviyelerinin yükseldikçe, çocuklarına anasınıflarında/anaokullarında yabancı dil öğretilmesi konusuna katıldıklarını söyleyebiliriz.

14) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %64,5 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %35,5 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %78,3 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %21,7 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %68,9 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %31,1 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %83,9 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %16,1 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin büyük bir çoğunluğunun çocuğuna anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesi konusunda katıldıkları görülmektedir.

Rıza’ya göre; bilgisayardan, anaokulu dâhil her öğretim kademesinde yararlanmak mümkündür. Anaokuluna gelen çocuklar beş yaş öncesinde, özellikle yürümeyi ve ana dilini hızla öğrenmektedirler. Bazı çocuklar ilkokula kaydolmadan önce okuma ve yazmayı da öğrenebilirler. Bu tür bilgi ve beceriler bilgisayarla desteklenebilmektedir (Akt. Sakin, 2002).

Lync ve Warner (2004) yaptıkları araştırmada; ebeveynlere yönelttikleri okul öncesi çocukların bilgisayar kullanımıyla ilgili sorularda ailelerin ekonomik durumları ne olursa olsun bilgisayar kullanımını desteklediklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuklara okul öncesi dönemde bilgisayar öğretilmesinin çocuğun diğer eğitim yaşantılarını destekleyeceği ve anne-babaların çocuklarına anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanmanın öğretilmesini destekledikleri söylenebilir.

15) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmasına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %38,7 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %61,3 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %26,1 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %73,9 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %18,0 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %82,0 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %21,4 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %78,6 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yarısından fazlasının anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olması konusuna katılmadıkları görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, anneler çocuklarına okul öncesi dönemde sıkı bir disiplin uygulamasını istemediklerini belirtmişlerdir. Ebeveynler okul öncesi eğitim kurumunda çocuğun davranışlarını sınırlama ve ona kurallar koyma yerine çocuklarına başkalarının haklarına saygılı olmasını, sosyal kuralların öğretilmesini istedikleri söylenebilir.

16) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olmasına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-İlkokul mezunu olan annelerin %83,9 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %16,1 oranında “Katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %82,6 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %17,3 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %88,5 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %11,4 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %94,6 oranında “Katılıyorum” dedikleri, %5,4 oranında “Katılmıyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakının okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olması konusuna katıldıkları görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, çocuklarını okul öncesi eğitime gönderen annelerin eğitim seviyeleri nasıl olursa olsun çocukların mutlaka ilkokula gitmeden önce okul öncesi eğitim almaları konusunda bilinçli ve kararlı davrandıkları söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğuna anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesi, basit toplama-çıkarma öğretilmesi, yabancı dil öğretilmesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur($p<0,05$).

Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesi, anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olması ve okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

($p>0,05$)

Tablo 6

Okul öncesi eğitim kurumu (anasınıfı/anaokulu) denince aklınıza ilk ne geliyor?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum	1	3,2	0	0,0	1	1,6	1	1,8
Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum	1	3,2	0	0,0	1	1,6	0	0,0
Oyunların oynandığı oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum	2	6,5	2	8,7	1	1,6	0	0,0
Annesi çalışan çocukların gittiği kurum	0	0,0	2	8,7	0	0,0	4	7,1
Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum	15	48,4	9	39,1	16	26,2	15	26,8
Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum	12	38,7	10	43,5	42	68,9	36	64,3

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	24,429	15	,058
			(p>0,05)

Tablo 6’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitim denildiğinde akıllarına ilk önce ne geldiğine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %3,2 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %48,4 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %38,7 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %39,1 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %43,5 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %1,6 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %26,2 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %68,9 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %1,8 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %26,8 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %64,3 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğu okul öncesi eğitim kurumunu çocuğu ilköğretime hazırlayan kurum ve çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum olarak tanımladıkları görülmektedir. Buna karşın araştırma grubunu oluşturan annelerin çok az bir kısmı okul öncesi eğitim kurumunu oyunların oynandığı oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum ve annesi çalışanların gittiği kurum olarak tanımladıkları görülmektedir.

Tokuç (2007) yaptığı araştırmada anne-babalara yönelttiği “Çocuğunuzu anaokuluna öncelikli verme nedeniniz?” sorusuna anne-babaların verdikleri cevapların dağılımında çocuğunu anaokuluna öncelikli verme nedeni olarak %44,6’sı okul öncesi eğitimin önemine inandıklarını, %22,8’i çocuğun sosyalleşmesinin sağlanmasını, %17’si çalışıyor olmak ve %15,6’sı çocuğun ilköğretime hazırlanmasını önemsediklerini belirtmişlerdir. Anne-babaların %17’si ise, çocuklarını anaokuluna gönderme nedeni olarak çalışıyor olmalarını belirtmişlerdir.

Bu sonuca bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin okul öncesi eğitim kurumlarının öneminin farkında oldukları söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile Okul öncesi eğitim kurumu (anasınıfı/anaokulu) denince aklınıza ilk ne geliyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 7

Sizce çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş kaçtır?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
3 yaş	0	0,0	1	4,3	4	6,6	4	7,1
4 yaş	2	6,5	1	4,3	8	13,1	8	14,3
5 yaş	13	41,9	6	26,1	25	41,0	28	50,0
6 yaş	16	51,6	15	65,2	24	39,3	16	28,6

	χ^2	sd	p
Ki-kare testi	12,970	9	,164

($p>0,05$)

Tablo 7’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş değişkenine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %41,9 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %51,6 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %4,3 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %4,3 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %26,1 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %65,2 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %6,6 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %13,1 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %41,0 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %39,3 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %7,1 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %14,3 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %50,0 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %28,6 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısına yakını çocukların okul öncesine başlama yaşı olarak “5” ve “6” yaşlarının uygun olacağını düşündükleri görülmektedir.

Tokuç(2007) yaptığı araştırmada annelere yönelttiği soruda “Sizce okul öncesi eğitim kaç yaşında başlamalıdır?” sorusuna annelerin öğrenim durumlarına göre aldığı yanıtlar sonucunda; İlk-orta öğrenim düzeyindeki annelerin %24,7’si çocukların 5 yaşında okul öncesi eğitime başlamasını, yüksek okul düzeyindeki annelerin %41,8’i 4 yaşında başlamasını, yüksek lisans düzeyindeki annelerin ise %38,6’sı 3 yaşında başlamasını uygun bulduklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğun okul öncesi eğitime başlama yaşı konusunda ailelerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe çocuğun okul öncesi eğitime başlama yaşının 5 ve 6 yaş olmasını istedikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumu ile “sizce çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş kaçtır?” sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 8

Sizce çocuk ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi kurumuna gitmelidir?									
Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	
1 yıl	18	58,1	20	87,0	30	49,2	23	41,1	
2 yıl	13	41,9	2	8,7	22	36,1	25	44,6	
3 yıl	0	0,0	1	4,3	9	14,8	8	14,3	

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	18,862	6	,004
(p<0,05)			

Tablo 8’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğun ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi kurumuna gitmesine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %58,1 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %41,9 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul olan annelerin %87,0 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %4,3 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %49,2 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %36,1 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %14,8 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %41,1 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %44,6 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %14,3 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısından fazlası çocukların ilkokula başlamadan önce en az “1 yıl” ya da “2 yıl” okul öncesi eğitime gitmesini istedikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, okul öncesi eğitimini annelerin öğrenim durumları ne seviyede olursa olsun önemli gördükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumu ile sizce çocuk ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi kurumuna gitmelidir sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(p<0,05).

Tablo 9

Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlar?	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri	10	32,3	8	34,8	25	41,0	14	25,0
Okuma-yazmaya hazırlık	4	12,9	2	8,7	3	4,9	9	16,1
Özbakım becerileri(el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, çıkartma, uyku düzeni gibi)	9	29,0	5	21,7	6	9,8	13	23,2
Zihinsel gelişim	1	3,2	2	8,7	8	13,1	5	8,9
Bedensel gelişim	1	3,2	2	8,7	4	6,6	6	10,7
Duygusal gelişim	2	6,5	0	0,0	5	8,2	3	5,4
Diğer(yazınız)	4	12,9	4	17,4	10	16,4	6	10,7

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	17,493	18	,490
(p>0,05)			

Tablo 9’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğunun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlamasına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %32,3 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %12,9 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %29,0 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %12,9 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %34,8 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %21,7 oranında “özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %17,9 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %41,0 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %9,8 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %13,1 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %6,6 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %8,2 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %16,4 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %25,0 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %16,1 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %23,2 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %8,9 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %10,7 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %5,4 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %10,7 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarını anasınıfına/anaokuluna göndermeleri sonucunda çocukların sosyal uyum ve arkadaşlık becerilerinin geliştiğini ve okuma-yazmaya hazırlık yönlerine katkı sağladığını, özbakım becerilerini geliştirdiklerini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca çocukların zihinsel gelişimleri, bedensel gelişimleri, duygusal gelişimlerine fazla katkı sağlamadığı kanaatine vardıkları görülmektedir.

Achhpal (2000) ailelerin okul öncesi eğitim programlarından beklentileri ve görüşlerinin belirlenmesi ile ilgili yaptığı araştırmada her iki gruptaki ailelerin (Amerikalı ve Puerto Rico'lu) öncelikle sosyal becerileri, sırasıyla okuma becerilerini ve olumlu davranışlarla ilgili becerileri önemsediklerini, yaratıcılık ve fiziksel becerileri ise en az düzeyde önemsediklerini tespit etmiştir.

Petrie ve Holloway (2006) yaptıkları araştırmada; anneler, okul öncesi eğitimin daha çok çocuğun sosyal becerisini geliştirdiğini belirtmiştir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların okul öncesi eğitimin çocuğun gelişim alanlarından daha çok sosyal gelişim alanının ve okuma becerileri ile diğer olumlu davranışlarla ilgili becerilerini desteklediğini, bunun yanı sıra diğer gelişim alanlarını en az düzeyde desteklediğini düşündükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlar sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 10

Çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıyor musunuz?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet, her gün	5	16,1	2	8,7	7	11,5	14	25,0
Evet, çocuğum istedikçe	22	71,0	18	78,3	51	83,6	38	67,9
Hayır, vaktim olmuyor	2	6,5	2	8,7	2	3,3	4	7,1
Okulda yaptığı için gerek kalmıyor	2	6,5	1	4,3	1	1,6	0	0,0

	Değer	sd	p
Ki-kare testi	10,604	9	,304
(p>0,05)			

Tablo 10’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıp/yapmadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %16,1 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %71,0 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %8,7 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %78,3 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %4,3 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %11,5 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %83,6 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %3,3 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %25,0 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %67,9 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarıyla evde çocukları istemedikçe herhangi bir etkinlik yapmadıkları görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin öğrenim seviyeleri yükseldikçe çocuklarıyla birlikte evde resim yapma, deney yapma gibi etkinlikleri çocukları istemeden yaptıkları söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile “Çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıyor musunuz?” sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 11

Çocuğunuzun gittiği anasınıfı/anaokulu seçiminizi etkileyen en önemli faktör ne idi?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evime yakın olması	13	41,9	8	34,8	21	34,4	8	14,2
Ücretin uygunluğu	2	6,5	1	4,3	6	9,8	0	0,0
Tavsiye edilmesi	2	6,5	3	13,0	7	11,5	15	26,8
Öğretmeni tanımam	0	0,0	3	13,0	3	4,9	3	5,4
Tesadüf	1	3,2	1	4,3	3	4,9	4	7,1
Daha önce de kardeşlerinin gitmesi	1	3,2	0	0,0	2	3,3	7	12,5
Vermiş olduğu kaliteli eğitim	12	38,7	7	30,4	19	31,1	19	33,9

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	52,488	24	,001
(p<0,05)			

Tablo 11’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumu değişkenine göre çocuklarının gittiği anasınıfı/anaokulu seçimini etkileyen en önemli faktöre ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %41,9 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Tasadüf” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %38,7 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %34,8 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %4,3 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %13,0 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %13,0 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %4,3 oranında “Tasadüf” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %30,4 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %34,4 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %9,8 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %11,5 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “Tasadüf” cevabını verdikleri, %3,3 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %31,1 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %14,2 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %26,8 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %5,4 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Tasadüf” cevabını verdikleri, %12,5 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %33,9 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin anasınıfı/anaokulu seçiminde çoğunluğunun okulun vermiş olduğu kaliteli eğitim, tavsiye edilmesi ve evlerine yakın olmasından dolayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tokuç(2007) yapmış olduğu araştırmaya göre; Araştırma grubundaki ailelerin anaokulu seçiminde dikkat ettikleri özelliklerin annenin öğrenim durumuna göre dağılımı incelendiğinde ilköğretim mezunu annelerin %27,3, yüksek okul mezunu annelerin %33,3'ü ve yüksek lisans mezunu annelerin %32,9'u anaokulu seçerken okulun eğitim anlayışı özelliğine, ilköğretim mezunu annelerin %22,1'i, yüksek okul mezunu annelerin %23'ü ve yüksek lisans mezunu annelerin %31,4'ü de diğer kişilerden alınan referanslar özelliğine dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Argon ve Akkaya (2008) yaptıkları araştırmada, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunu seçerken göz önünde bulundurdıkları özelliklerden; anaokulunun temiz ve düzenli olmasına, uygulanan eğitim programının içeriğine dikkat ettiklerini belirlemişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, annelerin okul öncesi eğitimi kurumu seçiminde onları etkileyen faktörlerin başında okulun eğitim anlayışı ve okul hakkında söylenen görüşlerin etkili olduğu söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile “Çocuğunuzun gittiği anasınıfı/anaokulu seçiminizi etkileyen en önemli faktör ne idi?” sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(*p<0,05).

Tablo 12

Örneklemdaki Annelerin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Dağılımları

		İlkokul				Ortaokul				Lise				Üniversite											
		Her hafta		Her ay		Senede Birkaç kere		Her hafta		Her ay		Senede birkaç kere		Her hafta		Her ay		Senede birkaç kere							
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%						
1)	Çocuğunuza ne sıklıkla kitap alıyorsunuz.	2	6,5	4	12,9	19	61,3	2	8,7	3	13,0	14	60,9	6	9,8	14	23,0	37	60,7	12	21,4	16	28,6	27	48,2
2)	Çocuğunuza ne sıklıkla oyuncak alıyorsunuz?	2	6,5	3	9,7	23	74,2	1	4,3	5	21,7	16	69,5	3	4,9	5	8,2	53	86,9	11	19,6	13	23,2	32	57,1

	x ²	sd	p
1) Çocuğunuza ne sıklıkla kitap alıyorsunuz?	29,741	12	,003
2) Çocuğunuza ne sıklıkla oyuncak alıyorsunuz?	31,127	15	,008

p<0,05

Tablo 12’de;

1) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına ne sıklıkla kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir: İlkokul mezunu olan annelerin %6,5 oranında “Her hafta” dedikleri, %12,9 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %61,3 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %8,7 oranında “Her hafta” dedikleri, %13,0 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %60,9 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %9,8 oranında “Her hafta” dedikleri, %23,0 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %60,7 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %21,4 oranında “Her hafta” dedikleri, %28,6 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %48,6 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısından fazlası çocuklarına senede birkaç kere kitap aldıklarını ve kalan kısmı ise özellikle çoğunluğu üniversite mezunu olan anneler her hafta ve her ay aldıklarını belirtmişlerdir. Saçkesen göre (2008); “Çocuğa kitap almaya ne kadar erken başlanırsa ilerde ebeveynlerin çocuk için kitap seçiminde daha başarılı olacakları ayrıca erken yaşlarda kitapla tanışan çocukların kitap sevgisini daha iyi kazandıkları düşünülmektedir” demiştir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına erken yaşlarda daha fazla kitap alıp gelişimlerini desteklemek yerine doğum günleri, okula başlamaları gibi özel günlerde kitap almayı tercih ettikleri söylenebilir.

2) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına oyuncak almalarına ilişkin yanıtları görülmektedir: İlkokul mezunu olan annelerin %6,5 oranında “Her hafta” dedikleri, %9,7 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %74,2 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %4,3 oranında “Her hafta” dedikleri, %21,7 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %69,5 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %4,9 oranında “Her hafta” dedikleri, %8,2 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %86,9 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %19,6 oranında “Her hafta” dedikleri, %23,2 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %57,1 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yaklaşık olarak büyük bir çoğunluğunun çocuğuna aynı kitap alma konusunda olduğu gibi senede birkaç kere oyuncak aldıkları görülmektedir. Erden ve Alisinanoğlu (2007) yaptıkları araştırmada; ebeveynlerin öğrenim düzeylerin göre çocuklarının oyuncakla ilk kez ne zaman karşılaşması gerektiğine düşüncelerini incelemiştir ve ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocuklarının ilk oyuncakı 3-4 aydan önce karşılaşması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu sonuca bağlı olarak, anne-babaların sadece çocuklarının özel günlerinde oyuncak aldıkları söylenebilir. Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuklarına ne sıklıkla kitap ve oyuncak almaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(* $p<0,05$).

Tablo 13

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin kitap alıyorsunuz?							
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Okuma alışkanlığı kazanması için	12	38,7	10	43,5	22	36,1	21	37,5
Çocuğumun dil gelişimi için	5	16,1	3	13,0	13	21,3	13	23,2
Tavsiye edildiği için	2	6,5	0	0,0	1	1,6	3	5,4
Evde canının sıkılmaması için	1	3,2	4	17,4	3	4,9	3	5,4
Çocuğum istediği için	5	16,1	2	8,7	10	16,4	11	19,6
Diğer	0	0,0	0	0,0	8	13,1	4	7,1

	χ^2	sd	p
Ki-kare testi	26,798	18	,083
(p>0,05)			

Tablo 13’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %38,7 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %16,1 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %16,1 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %43,5 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %13,0 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %17,4 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %36,1 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %21,3 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %16,4 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %13,1 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir. -Üniversite mezunu olan annelerin %37,5 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %23,2 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %5,4 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %5,4 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %19,6 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap almalarının nedeni olarak onların okuma alışkanlığı kazanması, dil gelişiminin sağlanması görülürken, bir kısmının ise çocukları istedikleri için kitap aldıkları görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına kitap alırken bilinçli davrandıkları ve önemsedikleri söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunuza niçin kitap alıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 14

Çocuğunuza kitap alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ucuz olmasına	1	3,2	0	0,0	0	0,0	1	1,8
Bol resimli olmasına	3	9,7	2	8,7	3	4,9	7	12,5
Çocuğumun yaşına uygun olmasına	17	54,8	12	52,2	37	60,7	24	42,9
Kitabın kalın ya da ince olmasına	0	0,0	0	0,0	1	1,6	1	1,8
Dayanıklı olmasına, Çabuk yırtılmamasına	0	0,0	1	4,3	0	0,0	2	3,6
Çocuğumun isteğine	2	6,5	4	17,4	8	13,1	9	16,1
Kitabın konusuna	1	3,2	0	0,0	7	11,5	10	17,9
Diğer	1	3,2	0	0,0	1	1,6	1	1,8

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	29,246	24	,211
			(p>0,05)

Tablo 14’te; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %3,2 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %9,7 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %54,8 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %52,2 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %4,3 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %17,4 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %60,7 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %13,1 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %11,5 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %1,8 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %12,5 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %42,9 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %1,8 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %3,6 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %16,1 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %17,9 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %1,8 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap alırken daha çok çocuklarının yaşlarına uygun olmasına dikkat ettikleri görülmektedir. Ayrıca çocuklarının isteklerini fazla önemsemedikleri ve ucuz ya da pahalı oluşuna da bakmadıkları görülmektedir.

Gündüz'ün (Sağlam) (2007) yaptığı araştırmaya göre; okul öncesi dönemde olan çocukların anne-babalarının eğitim durumları ile çocuk kitaplarını değerlendirmeleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu doğrultuda eğitilmiş ailelerin, çocuklarına kitap seçerlerken dikkat etmeleri gereken konularda daha bilinçli ve özenli davrandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların kitap alırken bilinçli davrandıkları söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğuna kitap alırken/seçerken neye dikkat ediyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 15

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin kitap almıyorsunuz?							
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Gerek duymadığım için	1	3,2	1	4,3	0	0,0	0	0,0
Pahalı olduğu için	1	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Çocuğum okuma bilmediği için	0	0,0	2	8,7	1	1,6	2	3,6
Büyük kardeşlerinin kitapları olduğu için	2	6,5	0	0,0	1	1,6	0	0,0
Gittiği anasınıfında/anaokulundaki kitaplar yeterli olduğu için	2	6,5	1	4,3	2	3,3	0	0,0

χ^2	sd	p
22,140	15	,104
(p>0,05)		

Tablo 15’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap almadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %3,2 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %4,3 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %4,3 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %3,3 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %3,6 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap almama nedeni olarak çocuğunun okuma bilmemesini, gittiği okulda kitabın var olmasını ve büyük kardeşlerinin de kitaplarının olmasını gösterdikleri görülmüştür.

Bu sonuca bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına kitap almama sebebi olarak çocukların okuma-yazma bilmediklerini düşünmeleri, büyük kardeşlerinin kitabı olması ve gittiği anaokulunda/anasınıfında olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunuza niçin kitap almıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 16

Yanıtlar	Çocuğunuza kitap okumuyorsanız, nedeni nedir?							
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Zamanım olmadığı için	3	9,7	2	8,6	9	14,7	3	5,4
Babası okuduğu için	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0
Büyük kardeşleri okuduğu için	1	3,2	2	8,7	1	1,6	1	1,8
Gittiği anasınıflı/anaokulunda kitap okunduğu için	2	6,5	2	8,7	2	3,3	1	1,8
Gerekli olduğunu düşünmediğim için	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0
Diğer	3	9,7	0	0,0	1	1,6	0	0,0

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	27,811	21	,146
(p>0,05)			

Tablo 16’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına neden kitap okumadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %9,7 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %6,5 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %9,7 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %8,6 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %14,7 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %3,3 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %1,6 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %5,4 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %1,8 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %1,8 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap okumama sebebi olarak ya zamanlarının olmayışı ya büyük kardeşlerinin kitap okuması ya da gittiği anasınıfında/anaokulunda öğretmenleri tarafından okunduğu için okumadıkları görülmektedir.

Kotaman (2008) anne-babaların hikâye kitabı okumaya ilişkin ölçeğinde; düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ana-babaların çocuklarına daha az hikâye kitabı okumalarının nedenlerinden biri; hikâye kitabı okuma konusunda öz yeterlilik duygusuna sahip olmamaları olabileceği sonucunu bulmuştur.

Bu sonuca bağlı olarak, annelerin çocuklarına kitap okumama gerekçesi olarak bulunduğu ev ortamının yoğunluğundan kaynaklanan zaman kısıtlılığı ya da çalışan anne olmasından dolayı zamanının olmayışı gösterilebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile “Çocuğunuza kitap okumuyorsanız, nedeni nedir?” sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 17

Çocuğunuza oyuncak alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
Yanıtlar								
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ucuz olmasına	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0
Çocuğumun yaşına uygun olmasına	6	19,4	6	26,1	13	21,3	14	25,0
Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamsına	1	3,2	0	0,0	4	6,6	4	7,1
Çocuğumun isteğine	10	32,3	5	21,7	13	21,3	12	21,4
Çocuğum için zararlı olmamasına	7	22,6	6	26,1	13	21,3	6	10,7
Eğitici olmasına	4	12,9	5	21,7	12	19,7	19	33,9
Diğer	1	3,2	0	0,0	4	6,6	1	1,8
	x ²		sd		p			
Ki-kare testi	20,084		21		,516			
	(p>0,05)							

Tablo 17’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına oyuncak alırken/seçerken önce neye dikkat ettiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %19,4 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %32,3 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %22,6 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %12,9 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %26,1 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %21,7 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %26,1 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %21,7 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %1,6 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %21,3 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %6,6 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %21,3 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %21,3 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %19,7 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %6,6 oranında “Diğer” görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %25,0 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %21,4 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %10,7 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %33,9 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %1,8 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına oyuncak alırken/seçerken daha çok çocuklarının yaşlarına uygun olmasına, eğitici olmasına, çocuklarının istediklerine ve zararlı olmamasına dikkat ettikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, annelerin eğitim seviyeleri artıkça oyuncak alırken/seçerken duyarlı davrandıkları, bilinçli oldukları ve çocuklarının yaşlarına ve zihinsel seviyelerine göre oyuncak aldıkları söylenebilir. Yalçinkaya (1995) ise; anne-babalar çocuklarına oyuncak seçerken pahalı, gösterişli ve çok karmaşık oyuncakları almak için adeta birbirleriyle yarıştıklarını söylemektedir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğuna oyuncak alırken/seçerken nelere dikkat ediyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 18

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin oyuncak almıyorsunuz?							
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Pahalı olduğu için	0	0,0	0	0,0	1	1,6	0	0,0
çocuğum istemediği için	1	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Büyük kardeşlerinin oyuncakları olduğu için	1	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Gittiği anaokulunda/anasınıfında çok oyuncak olduğu için	1	3,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	15,570	12	,212
(p>0,05)			

Tablo 18’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin oyuncak almadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir. İlkokul mezunu olan annelerin, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %3,2 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %1,6 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan özellikle ilkokul mezunu olan annelerin çocuklarına oyuncak almama nedeni olarak çocuklarının istememesini, gittiği okulda var olmasını, büyük kardeşlerinin olmasını, oyuncakların pahalı olmasını gösterdikleri görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak, annelerin eğitim seviyeleri düştükçe çocuklarına oyuncak almadıkları ve oyuncanın çocuğun gelişimine fayda sağlamayacağını düşündükleri söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğuna niçin oyuncak almıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 19

Çocuğunuz günde kaç saat televizyon seyrediyor?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
1-2 saat	10	32,3	6	26,1	25	41,0	29	51,8
3-4 saat	14	45,2	12	52,2	30	49,2	21	37,5
5-6 saat	6	19,4	5	21,7	4	6,6	6	10,7
7-8 saat	1	3,2	0	0,0	2	3,3	0	0,0

χ^2	sd	p
11,873	9	,221

($p>0,05$)

Tablo 19’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının günde kaç saat televizyon seyrettiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin, %32,3 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %45,2 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %19,4 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %3,2 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %26,1 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %52,2 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %21,7 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lisem mezunu olan annelerin %41,0 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %49,2 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %6,6 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %3,3 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %51,8 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %37,5 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %10,7 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarının 1 ile 4 saat arasında televizyon seyrettiklerine dair cevapları görülmektedir.

Batmaz ve Aksoy’un (1995) yaptığı araştırmaya göre Türkiye’de çocuklar hafta içinde günde ortalama 3 saat; hafta sonunda ise günde ortalama 4 saat 47 dakika televizyon izliyor (Akt. Serhatoğlu, 2006).

Bu sonuçlara bağlı olarak, annelerin çocuklarına günde 3 saatten fazla televizyon seyrettirmedikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunuz günde kaç saat televizyon seyrediyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 20

Yanıtlar	Çocuğunuz televizyonda neler seyrediyor?							
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Dizi	9	29,0	8	34,8	15	24,6	16	28,6
Sesli ve renkli programlar (çizgi film, reklam, müzik programları)	16	51,6	13	56,5	24	39,3	29	51,8
Eğitici programlar	6	19,4	2	8,7	22	36,1	11	19,6

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	8,874	6	,181
(p>0,05)			

Tablo 20’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının televizyonda neler seyrettiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin, %29,0 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %51,6 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %19,4 oranında “Eğitici programlar“ cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %34,8 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %56,5 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Eğitici programlar“ cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %24,6 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %39,3 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %36,1 oranında “Eğitici programlar“ cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %28,6 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %51,8 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %19,6 oranında “Eğitici programlar“ cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan anneleri çocuklarının yarısına yakınının televizyonda sesli ve renkli programları(çizgi film, reklam, müzik programları) izledikleri görülmektedir.

Demiriz ve Ulutaş’ın(1999) yaptığı araştırmada ebeveynlere göre çocukların %79.4’ü çizgi film programları seyretmeyi tercih etmektedir (Akt. Serhatoğlu, 2006).

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocukların televizyonda daha çok kendileri için hazırlanmış olan programları tercih ettikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunun televizyonda neler seyrediyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (p>0,05).

Tablo 21

Siz çocuğunuzun seyrettiği televizyon programlarına karışıyor musunuz, yani bazılarını seyretmesini engelliyor musunuz?

Yanıtlar	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Evet	14	45,2	10	43,5	43	70,5	38	67,9
Hayır	3	9,7	2	8,7	3	4,9	4	7,1
Bazen	14	45,2	11	47,8	15	24,6	14	25,0

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	9,970	6	,126
(p>0,05)			

Tablo 21’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının televizyonda seyrettiklerine karışıp/karışmadıklarına veya engelleyip/engellemediklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-İlkokul mezunu olan annelerin, %45,2 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %9,7 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %45,2 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Ortaokul mezunu olan annelerin %43,5 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %8,7 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %47,8 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Lise mezunu olan annelerin %70,5 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %4,9 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %24,6 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

-Üniversite mezunu olan annelerin %67,9 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %7,1 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %25,0 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerinin çoğunun çocuklarının seyrettikleri programlara karıştıkları veya engelledikleri görülmektedir.

Batmaz ve Aksoy’un(1995) yaptığı araştırma bu bulguyu destekler nitelikte değildir. Bu araştırmaya göre; ebeveynlerin büyük çoğunluğu, çocuklarının televizyon izleme örüntüsüne karışmadıklarını ve onları yönlendirmediklerini ifade etmişlerdir (Akt. Serhatoğlu, 2006).

Bu sonuçlara bağlı olarak, ebeveynlerin çocukların izlediği televizyon programına karışıp karışmadıkları konusunda görüş birliğinin olmadığı söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin öğrenim durumları ile çocuğunun televizyonda izlediklerine karışıyor musunuz, yani bazılarını seyretmesini engelliyor musunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 22

Örneklemdeki annelerin yaş değişkenine göre dağılımları

	18-29 yaş						30-35 yaş						36-41 yaş ve üzeri					
	Evet		Hayır		Bilmiyorum		Evet		Hayır		Bilmiyorum		Evet		Hayır		Bilmiyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1) Çalışmasaydınız çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna yollar mıydınız?	17	25	0	0,0	2	2,9	29	44,6	1	1,5	0	0,0	16	42,1	1	2,6	0	0,0
2) Sizce çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekli midir?	65	95,6	2	2,9	1	1,5	64	98,5	1	1,5	0	0,0	36	94,7	2	5,3	0	0,0
3) Sizce çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimini olumlu etkiler mi?	16	91,2	0	0,0	6	8,8	65	100	0	0,0	0	0,0	36	94,8	1	2,6	1	2,6

	x ²	sd	p
1) Çalışmasaydınız çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna yollar mıydınız?	10,678	6	,099
2) Sizce çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekli midir?	3,281	6	,773
3) Sizce çocuğunuzun anasınıfında/anaokul unda aldığı eğitim daha sonraki eğitimini olumlu etkiler mi?	10,349	4	,035*

0,05>p>0,05

Tablo 22’de;

1) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çalışmama durumunda çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna yollayıp-yollamayacaklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %25 oranında “Evet” dedikleri ve “Hayır” cevabının olmadığı ayrıca %2,9 oranında da “Bilmiyorum” cevabının olduğu görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %44,6 oranında “Evet” dedikleri, %1,5 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %42,1 oranında “Evet” dedikleri, %2,6 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan çalışan annelerin büyük bir çoğunluğu çalışmıyor olsalar da çocuklarını anaokuluna göndermek istediklerini belirtmişlerdir.

Tokuç (2007) yaptığı araştırmada ise çalışan annelere yönelttiği “çocuğunuzu anaokuluna öncelikli verme nedeniniz.” sorusuna çalışan annelerden %47’si anaokuluna öncelik verme nedeni olarak okul öncesi eğitimin önemine inanmayı, %20,6’sı sosyalleşmeyi sağlamak ve çalışıyor olmak nedenlerini belirtirken, %12,3’ü ilköğretime hazırlamak olarak belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çalışan annelerin okul öncesi eğitimi konusunda duyarlı davranarak çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına gönderdikleri söylenebilir.

2) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekliliğine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %95,6’sının “Evet” dedikleri, %2,9’nun “Hayır” dedikleri, %1,5’nin “Bilmiyorum” dediği görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %98,5’nin “Evet” dedikleri, %1,5 oranında “Hayır” cevabının olduğu ve “Bilmiyorum” cevabının olmadığı görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %94,7 oranında “Evet” dedikleri, %5,3 oranında “Hayır” dedikleri ve “Bilmiyorum” cevabının yanıtlanmadığı görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin hemen hemen hepsi çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekliliğine inanmaktadırlar.

Dockett ve Perry (2002) yaptıkları araştırma kapsamında oluşturdukları ankette sordukları “Çocuklar okula başlamadan önce okul öncesi eğitimi almalı mıdır” sorusuna genel

olarak evet cevabı almışlardır. Velilere ilkokul öğretmenlerine ve okul öncesi öğretmenlerine sordukları bu soruya en fazla “evet” cevabını okul öncesi öğretmenleri vermiştir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, önceleri ebeveynlerin okul öncesi eğitimin gerekliliği konusunda olumsuz düşündükleri ve öğretmenlerin özellikle okul öncesi öğretmenlerin gerekliliğine daha çok inandıkları söylenebilir. Fakat yapılan son araştırmalarda ebeveynlerin özellikle annelerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine konusuna inandıkları söylenebilir.

3) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitimi olumlu etkilemesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %91,2’sinin “Evet” yanıtını verdikleri ve “Hayır” yanıtının olmadığı ayrıca %8,8’nin “Bilmiyorum” yanıtını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %100’nün “Evet” yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %94,8 oranında “Evet” dedikleri, %2,6 oranında “Hayır” dedikleri, %2,6 oranında da “Bilmiyorum” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakını çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimin olumlu etkilediğini düşünmektedirler.

Oturak ve Atken de (2005) yaptıkları araştırmada ailelerin büyük çoğunluğunun çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermede öncelikli olarak gördükleri noktanın okul öncesi eğitimin çocuğun daha sonraki eğitim yaşantısında yararlı olacağı düşüncesi olduğunu vurgulamışlardır (Akt. Tokuç, 2007).

Bütün bunlara bağlı olarak, ailelerin ve eğitimcilerin çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitim yaşamını olumlu yönde etkileyeceğini düşündükleri söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çalışmama durumu arasında ve çocukların okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekliliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(* $p>0,05$).

Yalnız çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimi olumlu etkilemesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(* $p<0,05$).

Tablo 23

	18-29 yaş				30-35 yaş				36-41 yaş ve üzeri			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
4) Okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılıyor musunuz?	52	76,5	16	23,5	47	72,3	18	27,7	24	63,2	14	36,8
5) Siz çocukluğunuzda anasınıfına ya da anaokuluna gittiniz mi?	20	29,4	48	70,6	15	23,1	50	76,9	9	23,7	29	76,3
6) Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmeden Önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler var mı?	65	95,6	3	4,4	65	100,0	0	0,0	33	86,8	5	13,2

	x ²	sd	p
4) Okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılıyor musunuz?	2,147	2	,342
5) Siz çocukluğunuzda anasınıfına ya da anaokuluna gittiniz mi?	,805	2	,669
6) Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler var mı?	9,328	2	,009*

0,05>p>0,05

Tablo 23’de;

4) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılmalarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %76,5 oranında “Evet” dedikleri, %23,5 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %72,3 oranında “Evet” dedikleri, %27,7 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %63,2 oranında “Evet” dedikleri, %36,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan çalışan annelerin büyük bir çoğunluğu okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katıldıklarını belirtmişlerdir.

Işık (2007) yaptığı araştırmada anne babalara yönelttiği “Anne-babaların okul-aile işbirliği çalışmalarına katıldıkları durumlar” sorulduğunda anne-babaların %85,4’u veli toplantısı olduğunda, %65,3’u öğretmen okula çağırdığında, %40,7’si bilgilendirme toplantıları yapıldığında ve %38,2’si ise özel günlerde okula davet edildiklerinde katıldıklarını belirtirken, buna karşılık anne-babaların %27,8’i sınıf etkinliklerinde görev aldıklarında katıldıkları yönünde görüş belirtmiştir.

Arnas (2006) yaptığı araştırmada; ebeveynlerin büyük çoğunluğunun anne-baba eğitim programlarına katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin okul öncesi eğitimi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimiyle ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara büyük bir çoğunluğunun katıldığı söylenebilir.

5) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocukluğunda okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %29,4’sının “Evet” dedikleri, %70,6’nun “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %23,1’nin “Evet” dedikleri, %76,9 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %23,7 oranında “Evet” dedikleri, %76,3 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yaklaşık olarak büyük bir çoğunluğunun çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gitmedikleri, küçük bir bölümünün anasınıfına/anaokuluna gittikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, annelerin çoğunluğu çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gitmedikleri bunun sebebi olarak annelerin yaşadıkları bölgede anasınıfı/anaokulunun olmaması sayılabilir. Buna karşın çocukluğunda anasınıfına/anaokuluna gidenlerin ise anne ya da babaların iş yerlerinde bulunan sınıflara gittikleri söylenebilir.

6) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuğunun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler olup/olmadığına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %95,6'sinin "Evet" yanıtını verdikleri, %4,4 oranında "Hayır" yanıtının verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %100'nün "Evet" yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %86,8 oranında "Evet" dedikleri, %13,2 oranında "Hayır" dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakını çocuğun anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışları arasında olumlu değişikliklerin olduğunu düşünmektedirler.

Tokuç (2007) tarafından yapılan araştırmada anne-babalara sorulan "Çocuğunuzun aldığı okul öncesi eğitimin çocuğunuza katkısı oldu mu?" sorusuna %99,5 oranında "Evet" cevabını almıştır.

Buna göre, anne-babaların okul öncesi eğitimin çocuğun davranışlarını olumlu yönde etkilediğine inandıkları söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile okul öncesi dönemindeki çocukların eğitimiyle ilgili toplantı/konferanslara katılma ve çocukluklarında anasınıfına/anaokuluna gidip/gitmemeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(* $p>0,05$).

Yalnız çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunu anasınıfına/anaokuluna gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışların arasında olumlu değişikliklerin olup/olmadığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur(* $p<0,05$).

Tablo 24

	18-29 yaş				30-35 yaş				36-41 yaş ve üzeri			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
7) Çocuğunuzun anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi(yemek pişirme, enstrüman çalma, dikiş dikme v.b.) paylaşıyor musunuz?	49	72,1	19	27,9	48	73,8	17	26,2	21	55,3	17	44,7
8) Çocuğunuza kitap alıyor musunuz?	61	89,7	7	10,3	58	89,2	7	10,8	34	89,5	4	10,5
9) Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?	54	79,4	14	20,6	57	87,7	8	12,3	31	81,6	7	18,4
10) Çocuğunuza oyuncak alıyor musunuz?	64	94,1	4	5,9	64	98,5	1	1,5	38	100,0	0	0,0

	x ²	sd	p
7) Çocuğunuzun anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi (yemek pişirme, rol alma vb.) paylaşıyor musunuz ?	4,364	2	,113
8) Çocuğunuza kitap alıyor musunuz?	,008	2	,996
9) Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?	1,692	2	,429
10) Çocuğunuza oyuncak alıyor musunuz?	3,681	2	,159

p>0,05

Tablo 24’de;

7) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuğunun anasınıfındaki/anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi (yemek pişirme, rol alma) paylaşımlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %72,1 oranında “Evet” dedikleri, %27,9 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %73,8 oranında “Evet” dedikleri, %26,2 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %55,3 oranında “Evet” dedikleri, %44,7 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan çalışan annelerin çoğunluğu çocuklarının anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerini paylaştıklarını belirtmişlerdir.

Işık (2007) yaptığı araştırmada anne babaların okul-aile işbirliği çalışmalarına katılma derecelerini ölçmüştür. Araştırma sonucunda, anne-babaların okul-aile işbirliği kapsamında düzenlenen etkinliklere genelde katılmaya çalıştıklarını bulmuştur.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin çocuklarının anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerini paylaştıkları söylenebilir.

8) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap alıp/almama durumlarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %89,7’sinin “Evet” dedikleri, %10,3’nün “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %89,2’nin “Evet” dedikleri, %10,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %89,5 oranında “Evet” dedikleri, %10,5 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yaklaşık olarak büyük bir çoğunluğunun çocuklarına kitap aldıkları görülmektedir.

9) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap okuyup/okumadıklarına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %79,4’sinin “Evet” yanıtını verdikleri, %20,6 oranında “Hayır” yanıtının verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %87,7 “Evet” yanıtını verdikleri, %12,3 oranında “Hayır” yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %81,6 oranında “Evet” dedikleri, %18,4 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin çoğunluğunun çocuğuna kitap okudukları görülmektedir. Ülkü (2007) yaptığı araştırmada anne-babalara sorduğu “Evde çocuğunuzla hikâye kitabı okuyor musunuz?” sorusuna bütün velilerden “Evet” cevabını almıştır. Kotaman (2008) anne-babaların çocuklarına kitap okumaya ilişkin öz yeterlilik ölçeğinde; düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerdeki ana-babalar, orta sosyo-ekonomik düzeye sahip ana-babalara göre çocuklarına daha az kitap okuduklarını bulmuştur.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına kitap okuduklarını ve aldıklarını söyleyebiliriz.

10) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına oyuncak alıp/almadıklarına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %94,1’sinin “Evet” yanıtını verdikleri, %5,9 oranında “Hayır” yanıtının verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %98,5 “Evet” yanıtını verdikleri, %1,5 oranında “Hayır” yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %100 oranında “Evet” dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakınının çocuğuna oyuncak aldıkları görülmektedir. Artan ve arkadaşlarının (2003) yaptığı “Alt Sosyo-Ekonomik Düzey Annelerin Ev Ortamındaki Materyalleri Çocuklarının Eğitiminde Kullanım Şekilleri” adlı çalışmaları sonucunda, anneler çoğunlukla çocuklarına top, araba, bebek ve dolgu oyuncaklar satın almaktadır. Aynı zamanda sosyo-ekonomik düzeylerindeki düşüklüğe rağmen annelerin artık materyal kullanarak çocuklarına oyuncak yapmak yerine satın almayı tercih ettikleri görülmüştür (Akt. Şahin, 2007).

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi kurumuna gönderen annelerin şartları ne olursa olsun yine de çocuklarına oyuncak aldıkları söylenebilir. Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunun anasınıfında/anaokulundaki sınıfında yeteneklerini paylaşmaları, çocuğuna kitap almaları, çocuklarına kitap okumaları ile çocuklarına oyuncak almaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 25

	18-29 yaş				30-35 yaş				36-41 yaş ve üzeri			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
11) Anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmeye başlanmalıdır.	26	38,2	42	61,8	29	44,6	36	55,4	15	39,5	23	60,5
12) Anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma İşlemleri öğretilmeye başlanmalıdır	50	73,5	18	26,5	43	66,2	22	33,8	28	73,7	10	26,3
13) Anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmeye başlanmalıdır	32	47,1	36	52,9	41	63,1	24	36,9	22	57,9	16	42,1
14) Anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmeye başlanmalıdır	47	69,1	21	30,9	49	75,4	16	24,6	31	81,6	7	18,4
15) Anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmalıdır.	18	26,5	50	73,5	14	21,5	51	78,5	9	23,7	29	76,3
16) Anasınıfında/anaokulunda en az bir yıl zorunlu olmalıdır.	63	92,6	5	7,4	56	86,2	9	13,8	33	86,8	5	13,2

	χ^2	sd	p
p>0,05			
11) Anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmeye başlanmalıdır.	,603	2	,740
12) Anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma işlemleri öğretilmeye başlanmalıdır .	1,076	2	,584
13) Anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmeye başlanmalıdır.	3,562	2	,168
14) Anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmeye başlanmalıdır.	2,049	2	,359
15) Anaokulunda/anasınıfında sıkı disiplin olmalıdır.	,446	2	,800
16) Okul öncesi eğitim en az bir yıl olmalıdır.	1,626	2	,444

Tablo25’de;

11) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesinin başlanmasına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %38,2 oranında “Evet” dedikleri, %61,8 oranında da “Hayır” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %44,6 oranında “Evet” dedikleri, %55,4 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %39,5 oranında “Evet” dedikleri, %60,5 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğu çocuklarına anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmemesini istedikleri görülmektedir. Buna bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin çocuklarının anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmesini istemedikleri söylenebilir.

12) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma işlemleri öğretilmesine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %73,5’sinin “Evet” dedikleri, %26,5’nün “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %66,2’nin “Evet” dedikleri, %33,8 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %73,7 oranında “Evet” dedikleri, %26,3 oranında “Hayır” dedikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğunun çocuklarına anasınıfında/anaokulunda basit toplam-çıkarma öğretilmesini istedikleri görülmektedir. Yeşil (2008) yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin, almamış olan öğrencilere göre şekil, sembol ve işaretlerin anlamını daha fazla bildikleri bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak; okul öncesi eğitime gönderen annelerin çocuklarının basit toplama-çıkarma öğretilmesini desteklerini söylenebilir.

13) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %47,1'sinin "Evet" yanıtını verdikleri, %52,9 oranında "Hayır" yanıtının verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %63,1 "Evet" yanıtını verdikleri, %36,9 oranında "Hayır" yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %57,9 oranında "Evet" dedikleri, %42,1 oranında "Hayır" dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yaklaşık olarak yarısının çocuğuna anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmesini istedikleri buna karşın diğer yarısının istemedikleri görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel bir anaokulunun internet sitesinde yapmış olduğu ankette sormuş olduğu "anaokullarında İngilizce eğitimini destekliyor musunuz?" sorusuna %80.62 oranında "Evet" yanıtını alırken, %19,38 oranında "Hayır" yanıtını almıştır (<http://www.salincak.com/results.php?pollid=5>).

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğunu okul öncesine gönderen anne-babaların çocuklarına anasınıflarında/anaokullarında yabancı dil öğretilmesi konusunda bir bölümünün "Evet" bir bölümünün "Hayır" dediklerini söyleyebiliriz.

14) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesine ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %69,1'sinin "Evet" yanıtını verdikleri, %30,9 oranında "Hayır" yanıtının verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %75,4 "Evet" yanıtını verdikleri, %24,6 oranında "Hayır" yanıtını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %81,6 oranında "Evet" dedikleri, 18,4 oranında "Hayır" dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin büyük bir çoğunluğunun çocuğuna anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesini istedikleri görülmektedir.

Sakin'in yapmış olduğu literatür taramasında Fletcher-Flinn ve Gravatt'ın (1995) belirttiğine göre Bilgisayar Destekli Öğretimin (CAI), geleneksel öğretimden çok daha etkili olduğu matematik, fen bilgisi, sanat, okuma yazma becerilerinde %24 oranında etkili olduğu

görülyor. Bilgisayar Destekli Öğretimin en fazla etkili olduğu dönemin ise Okul Öncesi dönem olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlara bağılı olarak, çocukların okul öncesi dönemde bilgisayar öğretilmesinin çocuğun bilişsel anlamda gelişmesine yardımcı olacağını ve anne-babaların çocuklarına anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmesini destekleri söylenebilir.

15) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmasına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %26,5'sinin "Evet" yanıtını verdikleri, %73,5 oranında "Hayır" yanıtının verdikleri görölmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %21,5 "Evet" yanıtını verdikleri, %78,5 oranında "Hayır" yanıtını verdikleri görölmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %23,7 oranında "Evet" dedikleri, 76,3 oranında "Hayır" dedikleri görölmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yarısından fazlasının anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmasını istemedikleri görölmektedir.

Bu sonuca bağılı olarak, annelerin çocukların okul öncesi dönemde sıkı bir disiplin uygulamasını istemediklerini belirtmişlerdir. Ancak okul öncesi dönemde uygulanan disiplin, çocuğa emirler verme ve uymadığında cezalandırma değildir. Uygulanan disiplin çocuğa nasıl davranacağını öğretme ve kendini kontrolün bizlerden çocuğa geçme işlemi olarak söylenebilir.

16) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olmasına ilişkin yanıtları yer almaktadır:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %92,6'sinin "Evet" yanıtını verdikleri, %7,4 oranında "Hayır" yanıtının verdikleri görölmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %86,2 "Evet" yanıtını verdikleri, %13,8 oranında "Hayır" yanıtını verdikleri görölmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %86,8 oranında "Evet" dedikleri, 13,2 oranında "Hayır" dedikleri görölmektedir.

Araştırmaya katılan annelerin tamamına yakını okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olmasını istedikleri görölmektedir.

Tokuç(2007) yaptığı araştırmada anne-babalara yönelttiği soruda “Her çocuk ilköğretime başlamadan önce en az 1 yıl anaokuluna gitmelidir” sorusuna anne babaların tamamı “evet” demişlerdir.”

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların çocukların mutlaka ilkokula gitmeden önce okul öncesi eğitim almaları konusunda bilinçli ve kararlı davrandıkları söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğun anasınıfında/anaokuluna okuma-yazma öğretilmesi, basit toplama-çıkarma öğretilmesi, yabancı dil öğretilmesi, bilgisayar kullanımı öğretilmesi, anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olması ve okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 26

Okul öncesi eğitim kurumu (anasınıfı/anaokulu) denince aklınıza ilk ne geliyor?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum	1	1,5	1	1,5	1	2,6
Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum	1	1,5	1	1,5	0	0,0
Oyunların oynandığı oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum	4	5,9	1	1,5	0	0,0
Annesi çalışan çocukların gittiği kurum	3	4,4	1	1,5	2	5,3
Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum	18	26,5	18	27,7	19	50,0
Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum	41	60,2	43	66,3	16	42,1

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	12,855	10	,232

(p>0,05)

Tablo 26’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin okul öncesi eğitim dendiğinde akıllarına ilk önce ne geldiğine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %5,9 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %26,5 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %60,2 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %27,7 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %66,3 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %2,6 oranında “Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikleri kurum” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Annesi çalışan çocukların gittiği kurum” cevabını verdikleri, %50,0 oranında “Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum” cevabını verdikleri, %42,1 oranında “Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunluğu okul öncesi eğitimi çocuğu ilköğretime hazırlayan kurum ve çocuğu bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum olarak tanımladıkları görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin okul öncesi eğitim kurumunu bir bakımevi olarak görmedikleri ve çocuklarının eğitim ve diğer gelişim alanlarını desteklediğine inandıkları söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile Okul öncesi eğitim kurumu (anasınıfı/anaokulu) denince aklınıza ilk ne geliyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 27

Yanıtlar	Sizce çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş kaçtır?					
	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve	
	Üzeri					
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
3 yaş	4	5,9	3	4,6	2	5,3
4 yaş	9	13,2	7	10,8	3	7,9
5 yaş	26	38,2	32	49,2	14	36,8
6 yaş	29	42,6	23	35,4	19	50,0

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	3,282	6	,773
(p>0,05)			

Tablo 27’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş değişkenine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %5,9 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %13,2 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %38,2 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %42,6 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %4,6 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %49,2 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %35,4 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %5,3 oranında “3 yaş” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “4 yaş” cevabını verdikleri, %36,8 oranında “5 yaş” cevabını verdikleri, %50,0 oranında “6 yaş” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısına yakını çocukların okul öncesine başlama yaşı olarak “5” ve “6” yaşlarını uygun olacağını düşündükleri görülmektedir.

Tokuç(2007) üniversite anaokullarına ve bağımsız anaokullarına giden çocukların ailelerine yaptığı araştırmada bağımsız anaokullarına devam eden çocukların aileleri okul öncesi eğitimin 4 yaşında başlamasına ilişkin görüş bildirirken, üniversite anaokullarına devam eden çocukların aileleri 3 yaşında başlamasına ilişkin görüş bildirmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocuğun okul öncesi eğitime başlama yaşı konusunda ailelerin tek bir yaşta odaklanmadıkları, ailelerin bulundukları şartlara ve imkânlarla göre belirledikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile sizce çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş kaçtır sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 28’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuk ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi kurumuna gitmesine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %51,5 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %30,9 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %17,6 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %52,3 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %43,1 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %57,9 oranında “1 yıl” cevabını verdikleri, %34,2 oranında “2 yıl” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “3 yıl” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısından fazlası çocukların ilkokula başlamadan önce en az “1 yıl” okul öncesi eğitime gitmesini istedikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, okul öncesi eğitimin anneler tarafından gerekli bir eğitim olarak görüldüğü söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile sizce çocuk ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi kurumuna gitmelidir sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 29

Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlar?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri	22	32,4	20	30,8	15	39,5
Okuma-yazmaya hazırlık	8	11,8	7	10,8	3	7,9
Özbakım becerileri(el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, çıkartma, uyku düzeni gibi)	13	19,1	13	20,0	7	18,4
Zihinsel gelişim	8	11,8	7	10,8	1	2,6
Bedensel gelişim	3	4,4	7	10,8	3	7,9
Duygusal gelişim	2	2,9	6	9,2	2	5,3
Diğer	12	17,6	5	7,7	7	18,4

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	10,425	12	,579
			(p>0,05)

Tablo 29’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğunun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlamasına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %32,4 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %19,1 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %2,9 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %17,6 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %30,8 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %20,0 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %9,2 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %7,7 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %39,5 oranında “Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “okuma-yazmaya hazırlık” cevabını verdikleri, %18,4 oranında “Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, uyku düzeni gibi)” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Zihinsel gelişimi” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “Bedensel gelişim” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Duygusal gelişim” cevabını verdikleri, %18,4 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarını anasınıfına/anaokuluna göndermeleri sonucunda çocukların sosyal uyum ve arkadaşlık becerilerinin geliştiğini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca çocukların özbakım becerileri, zihinsel gelişimleri, bedensel gelişimleri, duygusal gelişimleri ve okuma-yazmaya hazırlık yönlerine fazla katkı sağlamadığı kanaatine vardıkları görülmektedir.

Tokuç’un (2007) yapmış olduğu araştırmaya göre; Araştırma grubunu oluşturan anne-babalara Anaokulunun katkı sağladığı gelişim alanlarına ilişkin açık uçlu olarak sorulan sorulara verdikleri cevaplara göre %87,1’i sosyal gelişim alanında katkı sağladığını %33,6’sı

zihinsel gelişim alanında katkı sağladığını, %32,9'u bedensel gelişim alanında katkı sağladığını, %22,8'i de öz bakım ve kendini kontrol etme gelişim alanında katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların okul öncesi eğitimin çocuğun gelişim alanlarından daha çok sosyal gelişim alanını desteklediğine bunun yanı sıra diğer gelişim alanlarını biraz desteklediğini düşündükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun en çok hangi alandaki gelişimine katkı sağlar sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 30

Çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıyor musunuz?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet, her gün	14	20,6	9	13,8	5	13,2
Evet, çocuğum istedikçe	50	73,5	51	78,5	28	73,7
Hayır, vaktim olmuyor	3	4,4	3	4,6	4	10,5
Okulda yaptığı için gerek kalmıyor	1	1,5	2	3,1	1	2,6

	Değer	sd	p
Ki-kare testi	3,574	6	,734
			(p>0,05)

Tablo 30’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıp/yapmadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %20,6 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %73,5 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %13,8 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %78,5 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %13,2 oranında “Evet, her gün” cevabını verdikleri, %73,7 oranında “Evet, çocuğum istedikçe” cevabını verdikleri, %10,5 oranında “Hayır, vaktim olmuyor” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Okulda yaptığı için gerek kalmıyor”cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarıyla evde çocukları istemedikçe herhangi bir etkinlik yapmadıkları görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin çoğunluğu çocukları istemedikçe onlarla birlikte herhangi bir etkinlik yapmadıklarını, küçük bir bölümü her gün birlikte etkinlik yaptıklarını, çok az bir bölümünün ise okulda yaptığı için gerek duymadığını ve vakitlerinin olmadığından ilgilenmediklerini belirtmişlerdir. Bu durum annelerin bulundukları iş ortamının veya ev ortamının yoğunluğundan kaynaklandığı söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıyor musunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 31

Çocuğunuzun gittiği anasınıfı/anaokulu seçiminizi etkileyen en önemli faktör ne idi?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evime yakın olması	21	30,9	18	27,7	11	28,9
Ücretin uygunluğu	2	2,9	5	7,7	2	5,3
Tavsiye edilmesi	8	11,8	11	16,9	8	21,1
Öğretmeni tanımam	3	4,4	4	6,2	2	5,3
	5	7,4	3	4,6	1	2,6
Tesadüf	3	4,4	6	9,2	1	2,6
Daha önce de kardeşlerinin gitmesi	26	38,2	18	27,7	13	34,2
Vermiş olduğu kaliteli eğitim						

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	7,571	12	,818
			(p>0,05)

Tablo 31’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının gittiği anasınıfı/anaokulu seçimlerini etkileyen en önemli faktöre ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %30,9 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %2,9 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %7,4 oranında “Tesadüf” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %38,2 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %27,7 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %7,7 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %16,9 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %6,2 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Tesadüf” cevabını verdikleri, %9,2 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %27,7 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %28,9 oranında “Evime yakın olması” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “ücretin uygunluğu” cevabını verdikleri, %21,1 oranında “Tavsiye edilmesi” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Öğretmeni tanımam” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Tesadüf” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Daha önceden de kardeşlerinin gitmesi” cevabını verdikleri, %34,2 oranında “Vermiş olduğu kaliteli eğitim” cevabını verdikleri görülmektedir. Araştırma grubunu oluşturan annelerin anasınıfı/anaokulu seçiminde bir kısmının okulun vermiş olduğu kaliteli eğitim için ve evlerine yakın olmasından dolayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tokuç'un (2007) yapmış olduğu araştırmaya göre; Araştırma grubundaki ailelerin anaokulu seçiminde dikkat ettikleri özelliklerin ebeveynlerin yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde 30 yaş ve altı yaş grubundaki anne babaların %32'si okulun eğitim anlayışı ve okul hakkında diğer kişilerden alınan referanslar, 31-40 yaş grubundaki anne babaların %32,6'sı okulun eğitim anlayışı, %22,7'si okul hakkında diğer kişilerden alınan referanslar, 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki anne babaların %23,5'i eve, iş yerine yakınlığı, %21,6'sı okulun eğitim anlayışı ve okul hakkında diğer kişilerden alınan referanslar, %20'si devamında bir ilköğretim okulunun bulunması seçeneklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların okul öncesi eğitim kurumu seçiminde onları etkileyen faktörlerin başında okulun eğitim anlayışı, eve yakın olması ve okul hakkında söylenen görüşlerin etkili olduğu söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuzun gittiği anasınıfı/anaokulu seçiminizi etkileyen en önemli faktör ne idi sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 32

Örneklemdaki annelerin yaş değişkenine göre dağılımları

	18-29 yaş						30-35 yaş						36-41 yaş ve üzeri					
	Her hafta		Her ay		Senede birkaç kere		Her hafta		Her ay		Senede birkaç kere		Her hafta		Her ay		Senede birkaç kere	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1) Çocuğunuza ne sıklıkla kitap alıyorsunuz ?	6	8,8	19	27,9	38	55,9	9	13,8	9	13,8	40	61,5	7	18,4	9	23,7	19	50,0
2) Çocuğunuza ne sıklıkla oyuncak alıyorsunuz?	6	8,8	11	16,2	48	70,6	5	7,7	8	12,3	51	78,5	6	15,8	7	18,4	25	65,8

	x ²	sd	p
1) Çocuğunuza ne sıklıkla kitap alıyorsunuz?	6,032	6	,420
2) Çocuğunuza ne sıklıkla oyuncak alıyorsunuz?	5,288	6	,507
p>0,05			

Tablo 32’de;

1) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına ne sıklıkla kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir: 18-29 yaşları arasında olan annelerin %8,8 oranında “Her hafta” dedikleri, %27,9 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %55,9 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %13,8 oranında “Her hafta” dedikleri, %13,8 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %61,5 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %18,4 oranında “Her hafta” dedikleri, %23,7 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %50,0 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yarısından fazlası çocuklarına senede birkaç kere kitap aldıklarını belirtmişlerdir. Saçkesen (2008) yaptığı araştırmada çocuğu 2-3 yaşındayken kitap alan ebeveynlerin, 4-5 yaş arasında iken kitap alan ebeveynlere oranla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına erken yaşlarda daha fazla kitap aldıkları ya da bir doğum gününde, okula başladıklarında kitap aldıkları söylenebilir.

2) Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin çocuklarına oyuncak almalarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %8,8 oranında “Her hafta” dedikleri, %16,2 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %70,6 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %7,7 oranında “Her hafta” dedikleri, %12,3 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %78,5 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %15,8 oranında “Her hafta” dedikleri, %18,4 oranında da “Her ay” cevabını verdikleri, %65,8 “Senede birkaç kere” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin yaklaşık olarak büyük bir çoğunluğunun çocuğuna aynı kitap alma konusunda olduğu gibi senede birkaç kere oyuncak aldıkları görülmektedir.

Tezel Şahin’in (1993) yaptığı “Üç-Altı Yaş Grubu Çocuklarının Anne-Babalarının Çocuk Oyun ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin incelenmesi” adlı araştırmada, ebeveynlerin anne ve babaların tüm değişkenlere göre, çocuklara ilk oyuncakı çocuk henüz daha doğmadan veya doğduktan sonraki ilk iki ay içinde aldıklarını saptamıştır (Akt. Şahin, 2007).

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların aynı kitap alma değişkeninde olduğu gibi çocuklarına oyuncak alma konusunda da ya çocukları doğduğu zamanki hevesleriyle ya da çocuklarının bir özel günlerinde aldıkları söylenebilir.

Bu değişkenler için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuklarına ne sıklıkla kitap ve oyuncak almaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(* $p>0,05$).

Tablo 33

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin kitap alıyorsunuz?					
	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	Üzeri <i>f</i>	%
Okuma alışkanlığı kazanması için	20	29,4	32	49,2	13	34,2
Çocuğumun dil gelişimi için	11	16,2	13	20,0	10	26,3
Tavsiye edildiği için	3	4,4	2	3,1	1	2,6
Evde canının sıkılmaması için	6	8,8	2	3,1	3	7,9
Çocuğum istediği için	17	25,0	6	9,2	5	13,2
Diğer	6	8,8	3	4,6	3	7,9

	χ^2	sd	p
Ki-kare testi	13,758	12	,316
			(p>0,05)

Tablo 33’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %29,4 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %16,2 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %8,8 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %25,0 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %8,8 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %49,2 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %20,0 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %9,2 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %34,2 oranında “Okuma alışkanlığı kazanması için” cevabını verdikleri, %26,3 oranında “Çocuğumun dil gelişimi için” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Tavsiye edildiği için” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “Evde canının sıkılmaması için”cevabını verdikleri, %13,2 oranında “Çocuğum istediği için” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “Diğer” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap almalarının nedeni olarak onların okuma alışkanlığı kazanmasını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca diğer bir neden olarak da çocuklarının dil gelişimi için aldıkları görülmektedir. Gündüz(Sağlam) (2007) yapmış olduğu araştırmaya göre; Okul öncesi dönemde olan çocukların anne-babalarının yaşları ile çocuk kitaplarını değerlendirmeleri neticesinde kitabın kapağının ilgi çekici olması, kitabın çocuğu içinde yaşadığı hayata hazırlaması gerektiği kanısının

yaşla birlikte artış gösterdiği tespit edilmiştir. Buna karşılık, kitabın farklı kültürlerden de bahsetmiş olması, kitabın çocuğa mutlaka bilgi vermesi gerektiği fikrinin yaşları küçük olan veliler tarafından daha çok benimsendiği belirlenmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına kitap alırken duyarlı davrandıkları ve önemsedikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuza niçin kitap alıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 34

Çocuğunuza kitap alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ucuz olmasına	0	0,0	2	3,1	0	0,0
Bol resimli olmasına	8	11,8	2	3,1	5	13,2
Çocuğumun yaşına uygun olmasına	35	51,5	37	56,9	18	47,4
Kitabın kalın ya da ince olmasına	1	1,5	1	1,5	0	0,0
Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına	0	0,0	2	3,1	1	2,6
Çocuğumun isteğine	11	16,2	7	10,8	5	13,2
Kitabın konusuna	6	8,8	7	10,8	5	13,2
Diğer	2	2,9	0	0,0	1	2,6

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	13,722	16	,619

(p>0,05)

Tablo 34’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap aldıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %51,5 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %16,2 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %8,8 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %2,9 oranında “Diğer” görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %3,1 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %56,9 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %10,8 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Diğer” görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %13,2 oranında “Bol resimli olmasına” cevabını verdikleri, %47,4 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Kitabın kalın yada ince olmasına”cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına” cevabını verdikleri, %13,2 oranında “Çocuğumun isteğine” cevabını verdikleri, %13,2 oranında “Kitabın konusuna” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap alırken daha çok çocuklarının yaşlarına uygun olmasına dikkat ettikleri görülmektedir. Ayrıca çocuklarının isteklerini fazla önemsemedikleri ve ucuz ya da pahalı oluşuna da bakmadıkları görülmektedir. Gündüz(Sağlam) (2007) yapmış olduğu araştırmada göre; ebeveynlerin gelir düzeyleri ile kitap seçim kriterlerini incelemiştir.

Sonuç olarak, gelir seviyesi yüksek ebeveynlerin çocuklarına daha çok kitap alma fırsatı bulduklarından dolayı kitap seçiminde daha tecrübeli ve başarılı olduklarını belirlemiştir. Tuğrul (2006) yapmış olduğu araştırmada; ailelerin çocuk kitapları seçerken kitabın çocuğun yaşına ve anlama kapasitesine uygun olup olmadığı ön plana çıkmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların nasıl durum olursa olsunlar yinede kitap aldıklarını, kitap alırken de bilinçli davrandıkları söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğuna kitap alırken/seçerken neye dikkat ediyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 35

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin kitap almıyorsunuz?					
	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Gerek duymadığım için	1	1,5	1	1,5	0	0,0
Pahalı olduğu için	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Çocuğum okuma bilmediği için	4	5,9	1	1,5	0	0,0
Büyük kardeşlerinin kitapları olduğu için	1	1,5	1	1,5	1	2,6
Gittiği anasınıfında/anaokulundaki Kitaplar yeterli olduğu için	0	0,0	3	3,6	2	5,3

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	9,353	10	,499

(p>0,05)

Tablo 35’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin kitap almadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %5,9 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %3,6 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %0,0 oranında “Gerek duymadığım için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum okuma bilmediği için” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Büyük kardeşlerinin kitabı olduğu için”cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda kitaplar yeterli olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına kitap almama nedeni olarak çocuğunun okuma bilmemesini, gittiği okulda var olmasını gösterdikleri görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına kitap almama sebebi olarak çocukların okuma-yazma bilmediklerini düşünmeleri ve gittiği anaokulunda/anasınıfında olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğuna niçin kitap almıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 36

Yanıtlar	Çocuğunuza kitap okumuyorsanız, nedeni nedir?					
	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Okuma bilmediğim için	3	4,4	0	0,0	1	2,6
Zamanım olmadığı için	8	11,8	3	4,6	2	5,3
Babası okuduğu için	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Büyük kardeşleri okuduğu için	1	1,5	1	1,5	3	7,9
Gittiği anasınıflı/anaokulunda kitap okunduğu için	4	4,4	3	4,6	1	2,
Gerekli olduğun düşünmediğim için	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Diğer	2	2,9	1	1,5	1	2,6

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	13,704	14	,472
(p>0,05)			

Tablo 36’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına neden kitap okumadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir: 18-29 yaşları arasında olan annelerin %4,4 oranında “Okuma bilmediğim için” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %2,9 oranında “Diğer” görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %0,0 oranında “Okuma bilmediğim için” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Diğer” görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %2,6 oranında “Okuma bilmediğim için” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Zamanım olmadığı için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Babası okuduğu için” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “Büyük kardeşleri okuduğu için” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Gittiği anasınıfında kitap okunduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gerekli olduğunu düşünmediğim için” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğu çocuklarına kitap okumama sebebi olarak ya zamanlarının olmayışı ya büyük kardeşlerinin kitap okuması ya da gittiği anasınıfında/anaokulunda öğretmenleri tarafından okunduğu için okumadıkları görülmektedir. Bu sonuca bağlı olarak, annelerin çocuklarına kitap okumama gerekçesi olarak bulunduğu ev ortamında zaman kalmayışı ya da çalışan anne olmasından dolayı zaman ayıramayışı ya da annenin okuma-yazma bilmemesi gösterilebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğuna kitap okumuyorsanız, nedeni nedir sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 37

Çocuğunuza oyuncak alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ucuz olmasına	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Çocuğumun yaşına uygun olmasına	11	16,2	18	27,7	10	26,3
Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına	3	4,4	3	4,6	3	7,9
Çocuğumun isteğine	18	26,5	10	15,4	12	31,6
Çocuğum için zararlı olmamasına	14	20,6	12	18,5	6	15,8
Eğitici olmasına	18	26,5	17	26,2	5	13,2
Diğer	2	2,9	2	3,1	2	5,3

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	11,687	14	,631

(p>0,05)

Tablo 37’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına oyuncak alırken/seçerken önce neye dikkat etiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %16,2 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %4,4 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %26,5 oranında “Çocuğumun isteğine“ cevabını verdikleri, %20,6 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %26,5 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %2,9 oranında “Diğer” görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %27,7 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %4,6 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %15,4 oranında “Çocuğumun isteğine“ cevabını verdikleri, %18,5 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %26,2 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Diğer” görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %0,0 oranında “Ucuz olmasına” cevabını verdikleri, %26,3 oranında “Çocuğumun yaşına uygun olmasına” cevabını verdikleri, %7,9 oranında “Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına” cevabını verdikleri, %31,6 oranında “Çocuğumun isteğine“ cevabını verdikleri, %15,8 oranında “Çocuğum için zararlı olmamasına” cevabını verdikleri, %13,2 oranında “Eğitici olmasına” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Diğer” görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocuklarına oyuncak alırken/seçerken daha çok çocuklarının yaşlarına uygun olmasına, eğitici olmasına, dayanıklı olmasına, bozulmamasına, çocuklarının istediklerine ve zararlı olmamasına dikkat ettikleri görülmektedir.

Peretti ve Sydney'in (1984) yaptıkları "Ailevi Oyuncak Seçimi Klişeleri ve Çocuğun Oyuncak Tercihi ile Cinsiyet Rolünü Şekillendirme Etkisi" isimli araştırmalarında, anaokullarındaki 2-3 yaş çocukları üzerinde ailenin oyuncak seçiminin etkisi ve ailelerin çocukların cinsiyetine göre, çocuğun oyuncak tercihlerini etkileme durumları incelenmiştir. Çalışma için 3 ayrı anaokulundan çocuklar seçilirken anne ve babanın birlikte yaşama şartı göz önünde bulundurulmuştur. Çalışma için 2-3 yaş aralığındaki, 70 erkek ve 80 kız çocuğu olmak üzere toplam 150 çocukla çalışılmıştır. Seçilen ebeveynlerin yaş aralığı ise 18-32 olarak belirlenmiştir. Çocukların oyuncak tercihlerini belirlemek amacıyla, çocukların oyuncakları ellerine alma, onunla oynama süreleri gözlenmiştir. Ebeveynlerin tercihleri konusunda ise çocuğun doğumundan çalışmanın yapılması sırasına kadar ebeveynlerin oyuncak almadaki tercihlerini belirttikleri bir görüşme yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda ailelerin çocuklarına çocuğun cinsiyetiyle örtüşen oyuncaklar almak suretiyle, çocuğun oyuncak seçiminde etkili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Buna bağlı olarak çocuğun oyuncak seçiminin de ailenin tercihinine bağlı olarak şekillendiği görülmüştür (Akt. Şahin, 2007).

Bu sonuçlara bağlı olarak, anne-babaların oyuncak alırken/seçerken duyarlı davrandıkları ve bilinçli oldukları söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğuna oyuncak alırken/seçerken nelere dikkat ediyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

($p>0,05$)

Tablo 38

Yanıtlar	Çocuğunuza niçin oyuncak almıyorsunuz?					
	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Pahalı olduğu için	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Çocuğum istemediği için	0	0,0	0	0,0	1	2,6
Büyük kardeşlerinin oyuncakları olduğu için	0	0,0	1	1,5	0	0,0
Gittiği anaokulunda/anasınıfında Çok oyuncak olduğu için	1	1,5	0	0,0	0	0,0

	x ²	sd	p
Ki-kare testi	8,285	8	,406
(p>0,05)			

Tablo 38’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarına niçin oyuncak almadıklarına ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin, %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %1,5 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %0,0 oranında “Pahalı olduğu için” cevabını verdikleri, %2,6 oranında “Çocuğum istemediği için” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Büyük kardeşlerinin oyuncacı olduğu için”cevabını verdikleri, %0,0 oranında “Gittiği anasınıfında/anaokulunda oyuncak olduğu için” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğu çocuklarına oyuncak almama nedeni olarak çocuğunun çocuklarının istememesini, gittiği okulda var olmasını, büyük kardeşlerinin oyuncaklarının olmasını, pahalı olmasını gösterdikleri görülmektedir.

Bu sonuca bağlı olarak, anne-babaların çocuklarına oyuncak almama sebebi olarak çocukların büyük kardeşlerinininkinin olması, bütçelerinin yetersiz olması ve gittiği anaokulunda/anasınıfında var olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuz niçin oyuncak almıyorsunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 39

Çocuğunuz günde kaç saat televizyon seyrediyor?

Yanıtlar	18-29 yaş		30-35 yaş		36-41 yaş ve Üzeri	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
1-2 saat	25	36,8	27	41,5	18	47,4
3-4 saat	34	50,0	31	47,7	12	31,6
5-6 saat	8	11,8	5	7,7	8	21,6
7-8 saat	1	1,5	2	3,1	0	0,0

	χ^2	sd	p
Ki-kare testi	7,537	6	,274
(p>0,05)			

Tablo 39’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarınız günde kaç saat televizyon seyrettiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin, %36,8 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %50,0 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %1,5 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %41,5 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %47,7 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %7,7 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %47,4 oranında “1-2 saat” cevabını verdikleri, %31,6 oranında “3-4 saat” cevabını verdikleri, %21,6 oranında “5-6 saat” cevabını verdikleri, %0,0 oranında “7-8 saat” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çoğunun çocukları 1 ile 4 saat arasında televizyon seyrettiklerine dair cevapları görülmektedir.

Serhatoğlu (2006) yaptığı araştırmaya göre; velilerin çocuklarının hafta içi, yüzde 53 oranında 1-2 saat, yüzde 39 oranında 3-4 saat, yüzde 8’i 5 saat ve üstü saat televizyon izlediğini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocukların 1 saatten az 4 saatten fazla televizyon seyretmedikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuz günde kaç saat televizyon seyrediyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(p>0,05).

Tablo 40’da; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının televizyonda neler seyrettiklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin, %26,5 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %45,6 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %27,9 oranında “Eğitici programlar” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %30,8 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %47,7 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %21,5 oranında “Eğitici programlar” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %26,3 oranında “Dizi” cevabını verdikleri, %52,6 oranında “Sesli ve renkli programlar (Çizgi film, reklam, müzik programları)” cevabını verdikleri, %21,1 oranında “Eğitici programlar” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerin çocuklarının yarısına yakınının televizyonda sesli ve renkli programları(çizgi film, reklam, müzik programları) izledikleri görülmektedir.

Serhatoğlu (2006) yaptığı araştırmaya göre; çocukların %92 oranında çocuk programları, %2 oranında müzik, eğlence programları, %5 oranında dizi, %0.8 oranında spor programları, %0.2 oranında talk Show seyrettiklerini belirlemiştir.

Aral, Ceylan, Bıçakçı (2011) yaptıkları araştırmaya göre: erkeklerin %39.1’nin dizi film, kızların ise % 30.6’ sının çizgi film seyrettikleri belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, çocukların televizyon daha çok hareketli ve renkli programları tercih ettikleri söylenebilir.

Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuz televizyonda neler seyrediyor sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır($p>0,05$).

Tablo 41’de; Çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin, çocuklarının televizyonda seyrettiklerine karışıp/karışmadıklarına veya engelleyip/engellemediklerine ilişkin yanıtları görülmektedir:

-18-29 yaşları arasında olan annelerin, %61,8 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %11,8 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %26,5 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

-30-35 yaşları arasında olan annelerin %64,6 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %3,1 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %32,3 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

-36-41 yaş ve üzeri olan annelerin %55,3 oranında “Evet” cevabını verdikleri, %5,3 oranında “Hayır” cevabını verdikleri, %39,5 oranında “Bazen” cevabını verdikleri görülmektedir.

Araştırma grubunu oluşturan annelerinin yarısından fazlasının çocuklarının seyrettikleri programlara karıştıkları veya engelledikleri görülmektedir. Serhatoğlu (2006) yaptığı araştırmaya göre; “Çocuğunuzun izlediği televizyon programlarını denetleyip kısıtlama getiriyor musunuz?” sorusuna velilerin %51’i “Kısmen” cevabını verirken, %42’si “Evet” cevabını verirken, %7’sini “Hayır” cevabını vermişlerdir.

Bu sonuçlara bağlı olarak, ebeveynlerin çocukların izlediği televizyon programına karıştıkları ya da engelledikleri söylenebilir. Bu değişken için yapılan ki-kare testinde çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaşları ile çocuğunuz televizyonda izlediklerine karışıyor musunuz, yani bazılarını seyretmesini engelliyor musunuz sorusu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

($p>0,05$)

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı öneriler bulunmaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmada, çocuğunu okul öncesi eğitime gönderen annelerin görüşleri karşılaştırılmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan annelerin büyük bir çoğunluğu 18-29 ve 30-35 yaş grubundadır. Annelerin çoğunluğunun lise ve üniversite mezunu oldukları görülmektedir.

Anneler genellikle iki çocuğa sahiptirler. Büyük bir kısmının ekonomik durumları iyi olmakla beraber, meslek sahibi annelerin sayıca fazla olmadığı, daha çok ev hanımı oldukları gözlenmektedir.

Araştırma bulgularından, annelerin öğrenim durumlarıyla ilgili sonuçlarına bakacak olursak;

- Annelerin tamamına yakın bir kısmı kendileri çalışmıyor olsa da çocuklarını okul öncesi eğitime gönderme konusunda olumlu görüşler bildirmişlerdir. Annelerin öğrenim seviyeleri hangi düzeyde olur olsun tamamına yakını çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerektiğini, çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitimin daha sonraki eğitimlerini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.
- Anneler, okul öncesi dönemdeki çocuklar ve eğitimleriyle ilgili toplantılara ve konferanslara katıldıklarını, daha çok üniversite mezunu olan annelerin çocukluğunda okul öncesi eğitim kurumuna gittiklerini, çocuklarının anasınıfına ya da anaokuluna gittikten sonra davranışlarında olumlu bir değişikliğin olduğunu belirtmektedir. Ayrıca lise mezunu olan annelerin çocuklarının sınıflarına giderek yeteneklerini paylaştıkları ve böylelikle aile katılımını gerçekleştirmişlerdir.
- Annelerin yeteneklerini çocuğunun gitmiş olduğu anaokulunda paylaştıklarını belirtmektedir. Annelerin tamamına yakını çocuklarına kitap aldıklarını ifade etmişlerdir. Annelerin büyük bir kısmının özellikle üniversite mezunu olan annelerin

kitap okuduğu görülmektedir. Annelerin tamamına yakını özellikle lise ve üniversite mezunu olanların tamamının oyuncak aldıkları görülmektedir.

- Anneler, okul öncesi eğitim kurumlarında okuma-yazma öğretilmesine, sıkı disiplin olmasına ve çoğunluğu ilkokul mezunu olan anneler yabancı dil öğretilmesine katılmamaktadır. Buna karşın anneler, bilgisayar öğretilmesine, okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olmasına katıldıkları görülmektedir.
- Anneler, okul öncesi eğitim kurumu denince ilk olarak çocuklarını ilkokula hazırlayan bir yer olduğunu ve burada çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek sağlandığını söylemişlerdir.
- Anneler, çocukların okul öncesi eğitim kurumuna başlama yaşı konusunda beş ve altı yaşlarının uygun olduğunu belirtmişlerdir.
- Anneler, çocukların ilkokula başlamadan önce en az bir ya da iki yıl okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerektiğine inanmaktadır.
- Anneler, çocuğun anasınıfına ya da anaokuluna gitmiş olması durumunda onun daha çok sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri, özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, çıkartma, uyku düzeni gibi) alanlarına katkı sağladığını düşünmektedir.
- Annelerin çoğunluğu çocuklarının anasınıfından ya da anaokulundan geldikten sonra çocukları istemedikçe onlarla vakit geçirmediğini belirtmektedir.
- Anneler, çocuklarının gittiği kurumu seçerken onları etkileyen faktörlerin başında evlerine yakın olması ve kurumun vermiş olduğu kaliteli eğitimi göstermektedirler. Çok az bir kısmı tesadüf olduğunu, kardeşlerinin önceden gitmiş olmasını, ücretinin uygunluğunu ve öğretmeni tanımalarını sebep olarak belirtmişlerdir.
- Annelerin yarısından fazlası senede birkaç kere kitap ve oyuncak aldıklarını belirtmişlerdir.
- Anneler, çocuklarına kitap almalarındaki en büyük sebep olarak okuma alışkanlığı kazandırmak olduğunu belirtmektedir.
- Kitap alırken ya da seçerken anneler, daha çok çocuklarının yaşına uygun olmasına dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.
- Anneler, kitap almama sebebi olarak çocuklarının okuma bilmediğini, büyük kardeşlerinin kitaplarının var olduğunu ve gittikleri anaokulunda ya da anasınıfında zaten kitabın bulunduğunu düşündükleri görülmektedir.

- Çocuklarına kitap okuyamayan anneler, zamanlarının olmayışını, büyük kardeşlerinin veya babasının çocuğa kitap okuduğunu, gittikleri anasınıfında ya da anaokulunda okunmasını sebep göstermektedir.
- Anneler, oyuncak alırken ya da seçerken daha çok dikkat ettikleri hususlar; çocuklarının yaşına uygun olmasına, eğitici olmasına, çocuklarına zarar vermemesine, çocuklarının isteklerine baktıklarını belirtmektedir.
- Anneler, oyuncak almama sebebi olarak, büyük kardeşlerinininkinin olmasını, çocukların istemediklerini ve gittikleri anasınıfında/anaokulunda olmasını söylemektedir.
- Anneler, çocuklarının en az bir, en fazla dört saat televizyon seyrettiğini belirtmektedir.
- Anneler, çocukların daha çok sesli ve renkli programları (çizgi film, reklam, müzik programlarını) tercih ettiklerini söylemektedir.
- Anneler, çocuklarının seyrettikleri programlara karışıklarını belirtmektedir.

Araştırma bulgularından, annelerin yaşlarıyla ilgili sonuçlarına bakacak olursak;

- Çalışan anneler, çalışmıyor olsalar da çocuklarını okul öncesi eğitimine göndermek istediklerini belirtmiştir. Anneler, çocuklarının okula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerektiğini ve burada almış oldukları eğitimin daha sonraki eğitim yaşamlarını olumlu yönde etkilediğini söylemektedir.
- Annelerin çoğunluğu okul öncesi eğitimle ilgili toplantılara/konferanslara katıldıklarını söylemektedir. Annelerin çok az bir bölümü çocukluğunda okul öncesi eğitim kurumuna gittiklerini belirtmektedir. Anneler, okul öncesi eğitim kurumuna çocuklarını gönderdikten sonra davranışlarında olumlu değişiklik olduğunu söylemektedir.
- Anneler, çocuklarının anasınıfındaki/anaokulundaki sınıfında yeteneklerini paylaştıklarını ve daha çok 18-29 yaş ile 30-35 yaş grubu annelerin ilgili oldukları görülmektedir. Bütün yaş gurubundaki annelerin tamamına yakını çocuklarına kitap ve oyuncak aldıklarını belirtmektedir. Kitap okuma konusunda 30-35 yaş grubu annelerin tamamına yakınının okuduğu görülmektedir.
- Bütün yaş grubu annelerin yarısından fazlası çocukların okul öncesi eğitim kurumunda okuma-yazma öğretilmesini, sıkı disiplin olmasını istemediklerin görülmektedir.

Annelerin büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitimin en az bir yıl zorunlu olmasını, okul öncesi eğitim kurumunda bilgisayar öğretilmesini, basit toplama-çıkarma işlemi öğretilmesini istedikleri görülmektedir. Anneler, okul öncesi eğitim kurumlarında yabancı öğretilmesi konusunda yarısının evet, yarısının hayır dedikleri görülmektedir.

- Anneler, okul öncesi eğitim kurumu denince akıllarına ilk olarak çocuklarının eğitim ve diğer gelişim alanlarını desteklediği kurum olduğunu söylemektedir.
- Anneler, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna başlama yaşı olarak beş yaş ve altı yaşın uygun olduğunu söylemektedir.
- Annelerin çoğu, çocuk ilkokula başlamadan önce bir ya da iki yıl okul öncesi eğitim kurumuna gitmesi gerektiğine inanmaktadır.
- Anneler, çocukların anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması sosyal uyum ve arkadaşlık becerilerinin geliştiğini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca çocukların özbakım becerileri, zihinsel gelişimleri, bedensel gelişimleri, duygusal gelişimleri ve okuma-yazmaya hazırlık yönlerine fazla katkı sağlamadığı kanaatine vardıkları görülmektedir.
- Anneler, çocukları okul öncesi eğitim kurumundan geldikten sonra onlar istemedikçe birlikte herhangi bir etkinlik yapmadıkları, küçük bir bölümünün her gün birlikte etkinlik yaptıklarını, çok az bir bölümünün ise okulda yaptığı için gerek duymadığını ve vakitlerinin olmadığından ilgilenmediklerini belirtmektedir.
- Anneler, okul öncesi eğitim kurumu seçiminde evlerinin yakın olmasını, tavsiye edilmesini ve okulun vermiş olduğu kaliteli eğitimi sebep olarak göstermektedir.
- Annelerin yarısından fazlası çocuklarına senede birkaç kere oyuncak ve kitap aldıklarını belirtmektedir.
- Anneler kitap alma nedeni olarak; çocukların okuma alışkanlığı kazanması, çocuğunun dil gelişimini desteklemek ve çocukları istediği için aldıklarını söylemektedir.
- Anneler, kitap alırken/seçerken çocuklarının yaşlarına uygun olmasına dikkat ettikleri, onların isteklerini fazla önemsemedikleri ve ucuz ya da pahalı oluşuna da bakmadıkları görülmektedir.
- Anneler, kitap almama sebebi olarak çocukların okuma-yazma bilmedikleri ve gittikleri okul öncesi eğitim kurumunda olduğundan almadıklarını söylemektedir.

- Anneler, çocuklarına kitap okumama gerekçesi olarak zamanlarının kalmayışını, okuma-yazma bilmemelerini ve gittikleri okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerinin okumasını göstermektedir.
- Anneler, çocuklarına oyuncak alırken/seçerken çoğunlukla onların yaşlarına uygun olmasına, eğitici olmasına, dayanıklı olmasına, bozulmamasına, istediklerine ve zararlı olmamasına dikkat ettiklerini söylemektedir.
- Anneler, çocuklarına oyuncak almama gerekçesi olarak ekonomik durumu, büyük kardeşlerininin olması, gittikleri anasınıfında/anaokulunda var olmasını göstermektedir.
- Anneler, çocuklarının günde bir saatten az, dört saatten fazla televizyon seyretmediklerini söylemektedir.
- Anneler, çocukların televizyonlar da daha çok renkli ve hareketli programları izlediklerini söylemektedir.
- Anneler, çocuklarının seyrettikleri programlara karıştıkları veya engelledikleri görülmektedir.

5.2. Araştırmanın Bulgularına Göre Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okul öncesi eğitim kurumlarının 6 yaş döneminin çocuğun gelişim süreçlerini ne şekilde etkilediği konusunda anneler bilinçlendirilmelidir.
2. Bu araştırma 3-6 yaş grubunda çocuğu bulunan anne-babaları kapsayacak şekilde genişletilebilir.
3. Okul öncesi eğitim kurumlarında etkili bir öğrenme yaşantısının oluşabilmesi için okul aile işbirliğinin önemi kaçınılmazdır. Bu bağlamda okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenler ve bu kurumlara çocukları devam eden anneler etkili bir şekilde bilinçlendirilmelidir. Katılımları teşvik edilmelidir (Teşekkür belgesi, katılım belgesi, bilinçli anne baba sertifikası vb.).
4. Anne ve babaların çocuklarının güçlü ve zayıf yanlarının farkına varıp beklentilerinde gerçekçi bir yaklaşım içinde okul öncesi eğitime aktif katılımları sağlanmalıdır. Bu bağlamda okullarda uygulanacak eğitim programı aile katılımını sağlayacak şekilde planlanabilir.

5. Araştırmanın evreni genişletilerek başka illerdeki çocuğu 6 yaş olan annelerin görüşleri belirlenip karşılaştırmalar yapılabilir.
6. Okul öncesi eğitimin kurumu seçerken dikkate alınması gereken özellikler konusunda anneler etkili bir şekilde bilgilendirilebilir.

5.2.1. Araştırmacılara Öneriler

1. Okul öncesi çağıdaki çocukların herhangi bir okul öncesi kurumuna devam edip etmediğine bakılmaksızın okul öncesi eğitimin nasıl verileceği araştırılabilir.
2. Okul-aile işbirliğini en yüksek seviyeye çıkarmak için neler yapılması konusunda araştırma yapılabilir.
3. Okul öncesi döneminde çocuğu bulunan ebeveynlere okul öncesi eğitimin önemi hakkında nasıl bir eğitim verilmesi konusu araştırılabilir.
4. Okul öncesi dönemindeki çocuğun gelişimi hakkında ailelerin bilgilendirilmesiyle ilgili araştırma yapılabilir.
5. İlköğretim birinci sınıfa başlamış çocuklarda okul öncesi eğitim kurumuna gidenler ile gitmeyenler arasındaki farklar araştırılabilir.

KAYNAKÇA

ABACI, O. (2000). *Okul öncesi dönem çocuklarında görsel sanat eğitimi*. İstanbul: Morpa Yayınları.

ACHHPAL, B. (2000). *A comparsion of european amrican and puerto rican parents beliefs and expectations concerning early intervention programs for preschool children* <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=731930551&sid=1&Fmt=2&clientld>.

AKIN, N. (1998). *Okul öncesi kurum öğretmenlerinin çocuk kitaplarına karşı tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

AKTAŞ, Y. (1997). *Çalışan annelerin karşılaştıkları sorunlar ve okul öncesi eğitim kurumlarının önemi*. Ya-pa 10. Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

ALİSİNANOĞLU, F. (2010). Çocukların denetim odağı ile algıladıkları anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (çocukların denetim odağı ile anne tutumları). *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

ARAL, N., CEYLAN, R., BIÇAKÇI, M., Y. (2011). Çocukların televizyon seyretme alışkanlıklarının yaş ve cinsiyete göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19(2), 489-498.

ARGON, T. AKKAYA, M. (2008). Ebeveynlerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 16(2), 413-430.

ARNAS, Y., A. (2002). Okul öncesi eğitim kurumlarında okul-aile işbirliği çalışmaları ile anne-baba eğitim programları uygulamaları. *Çukurova Üniversitesi Dergisi*. 1-11.

BALDIK, Ö. (2005). *Aile tutumları ve çocuklar üzerindeki etkileri*. Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Rehberi. İstanbul: Timaş Yayınları.

BEKMAN, S. (2000). *Anne çocuk eğitim programının değerlendirilmesi*. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

CANTER, L. (1998). *Televizyon bağımlısı çocuklar*. (çev. Gürel, H.) Ankara: HYB Yayıncılık.

CAVKAYTAR, A. (2004). *Okul öncesi eğitimde okul, aile ve çevre işbirliği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

CİHANGİR, S., DEMİR, Y. (2004). *3-6 yaş çocuklarının ve ebeveynlerin televizyon izleme alışkanlıklarının incelenmesi*. OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı. II. 319.

CİNNAH, H., A., WALTERS, L., H. (2008). *Including parents, Child Development Program Evaluation of the Parental Involvement Relevance. Early Childhood and Practice. 10.*

CILGA, İ. (1999). *Türkiye’de çocuk hakları çalışmaları*. Ankara: A. Ü. Çocuk Kültürü ve Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

ÇAĞDAŞ, A. (2009). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.

ÇELENK, S. (2003). Okul başarısının ön Koşulu: *okul aile dayanışması*. *İlköğretim-Online 2*. 28-34. <http://www.ilkoğretim-online.org.tr>

ÇINAR, O., HATUNOĞLU, Y., BÜYÜKKASAP, E., (2006). *Okul öncesi eğitim alma durumlarına göre çocukların psikososyal gelişim, öz bakım becerileri ve aile içi davranışlarının karşılaştırılması*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. I. 438.

DOCKETT, S. ve PERRY, B. (2002). *Beliefs and expectations of parents, prior-to school educators and school teachers as children start school: An Australian Perspective*. American Educational Reserch Association Annual Meeting. 14(3), 355-358.

ELMACIOĞLU, T. (1998). *Başarıda aile faktörü*. İstanbul: Hayat Yayınları.

ERDEM, A., R. (1996). *Nasıl bir okul öncesi eğitim? Yaşadıkça Eğitim Dergisi*. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.

ERDEN, Ş., ALİSİNANOĞLU. F. (2002). Anaokullarına devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Dergisi. 1-8.*

ERSOY, Ö., AVCI, N., TURLA, A. (2006). *Oyuncak, televizyon, bilgisayar, kitap*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

FİDAN, N. ve ERDEN, M., (1998). *Eğitime giriş*. Ankara: Alkım Yayınevi.

FOOD, H. , HOWE, C. , CHEYNE, B. , TERRAS, M. , RATTRAY, C. (2000). Pre-school education: parents’ preferences, knowledge and expectation. *International Journal of Early Years Education, 8(3),25-30.*

- GENÇ, Ş. (1995). *Çocuğun eğitimi 2*. İstanbul: Seha Yayınları.
- GÖDE, O., SUSAR, F. (1997). Okul öncesi eğitimin önemi ile bu eğitimde oyunun ve bedensel etkinliklerin rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2, 45-50
- GÜNDÜZ, S., A. (2007). *Anne-baba ve öğretmenlerin okul öncesi çocuk kitaplarını değerlendirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- GÜNGÖR, A. (2001). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- GÜRŞİMŞEK, I. (2003). Okul öncesi eğitime aile katılımı ve psikososyal gelişim *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 3 ,(1) 125-144.
- GÜRSOY, F., ARAL, N., AYHAN, B., A., AYDOĞAN, Y. (2004). Annesi çalışan ve çalışmayan çocukların bağımlılık eğimlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 26, 62-71.
- GÜVEN, Y., ÖNDER, A., SEVİNÇ, M., AYDIN, O., UYANIK BALAT, G., PALUT, B., BİLGİN, H., ÇAĞLAK, S., DİBEK, E. (2006). *Okul öncesi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal uyum düzeylerinin karşılaştırılması*. 1.Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. II. 324.
- IŞIK H. (2007). *Okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen okul-aile işbirliği çalışmalarının anne-baba görüşlerine dayalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç., BEKMAN, S., SUNAR, D. (1993) *Çok amaçlı eğitim modeli* İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- KAYA, Ö., M. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile okulöncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne baba görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- KEREM, E., CÖMERT, D., (2006). *2000'li yıllarda okul öncesi eğitim sorunlarına genel bir bakış: Türkiye örneği*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. I. 227.
- KILIÇ, Ç., (2010). Aile eğitim programları ve Türkiye'deki örnekleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10 (1), 103.

KOÇAK, N., DERELİ, E., (2006). *Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arası çocukların ifade edici dil düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (konya ili örneği)*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. II. 70.

KOTAMAN, H. (2009). Ana-babaların hikaye kitabı okumaya ilişkin öz yeterlilik ölçeği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7(4), 767-780.

KUŞİN, İ. (1991). *Okul öncesinde aile ve okul işbirliği*. Ya-pa Yedinci Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. Eskişehir: Ya-pa Yayınları.

KUZU N. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarının anne davranışları üzerindeki ve annelerin okul öncesi eğitime yönelik görüşlerine ilişkin etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

LYCH, S., A. (2004). Computer Use in Preschools: Directors' Reports of the State of the Practice. *Early Childhood and Pratice*. 6(2), 10-15.

MEB. (2006). *Okul öncesi eğitim programı kitabı (36-72 aylık çocuklar için)*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: Ankara

MEB. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumları yönetmeliği*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: Ankara

M.E.B (2009). *Milli eğitim temel kanunu*.13.01.2012 tarihinde <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> sitesinden ulaşılmıştır.

OĞUZKAN, Ş. ve ORAL, G., (1996). *Okul öncesi eğitimi*. İstanbul: MEB Basımevi.

OKTAY, A. (1997). *Okul öncesi dönemi, ana-baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

OKTAY, A. (1998). *Çocuk eğitiminde edebiyat ürünlerinden nasıl yararlanılır*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

OKTAY, A. (2003). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

ÖMEROĞLU, E., CAN YAŞAR, M., (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62.

ÖZBEK, N. (2003). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ve etmeyen çocukların ilköğretim birinci sınıfta sosyal gelişim açısından öğretmen görüşüne dayalı olarak karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

ÖZEN, Ş. (2008). *Okul öncesi eğitim ve aile: anne babaların okul öncesi eğitim hakkındaki beklentileri (kars ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kars.

ÖZTÜRK, A. (2010). *Okul öncesi eğitimde oyun*. Ankara: Eğiten Kitap.

PETRIE, J., T., Holloway, S., D. (2006). Parents' role in promoting child development and kindergarten mothers' representations. *Early Childhood and Praticice*, 8(2), 13-18.

RAZON, N. (1986). *Anaokulunda neden okuma-yazma öğretilmemelidir*. Dördüncü Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

SAÇKESEN, S. (2008). *Çocuk kitapları seçiminde anne babaların ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

SAKİN, A. (2002). *Okul öncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitim*. II. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu. Sakarya.

SERHATOĞLU, B. (2006). *Televizyon programlarının okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocuklarının zihin ve dil gelişimini etkileme biçimlerine yönelik öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

ŞAHİN, S. (2007). *4 Yaş çocuklarının kavram edinimlerinde oyuncak odaklı ev eğitim programlarının etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

SOULİOTİS, M., KYRİDİS, A., G. (2006).

Pre-school children's storytelling techniques and approaches: Telling and folk tales, and picture book reading. *Early Childhood and Praticice*, 8(1), 12-20.

TANER, M., BAŞAL, H., A., (2005). Farklı sosyoekonomik düzeylerde okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin dil gelişimlerinin cinsiyete göre karşılaştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XVIII (2). 397.

TEZEL ŞAHİN, F., ÜNVER, N. (2005). Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 13. 23-24.

TEZEL ŞAHİN, F. (2006). *Anne babaların okul öncesi eğitim programına katılımlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. II. 231.

TEZEL ŞAHİN, F., ÖZYÜREK, A., (2008). 5-6 Yaş Grubu Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Özelliklerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6. 396.

TOKUÇ, H. (2007). *Anne ve babaların okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TUZCUOĞLU, N., GÜVEN, G., EFE, K. (2006). *4-6 yaş grubu çocuklarında oyuncak tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. I. 459.

TUĞRUL, B. (2002). 4-10 Yaş grubunda çocukları olan ailelerin çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin ve tutumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Dergisi*. 1-10.

TÜR, G., TURLA, A. (1999). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. İstanbul: YA-PA Yayınları.

URAL, O., DİBEK, E., GÜVEN, G., YURTSEVER, M., KUVVET, Z., TOK, E., (2006). *Çocuk yetiştirmede karşılaşılan sorunlar*. 1. Uluslar arası Okul Öncesi Eğitim Kongresi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi. I. 26.

ÜLKÜ, Ü., B. (2007). *Anasınıfı ve ilköğretim 1. sınıfa devam eden çocukların velileri ve öğretmenlerinin, çocukların okul olgunluğu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana.

ÜNVAR, P. (2010). Aile katılımı çalışmalarına yönelik ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 18 (3), 724.

YALÇINKAYA, T. (1995). Okul öncesinde anne-babanın oyuncak seçimi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7, 323-328.

YAVUZER, H. (1993). *Ana-baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAVUZER, H. (1998). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAVUZER, H. (1999). *Ana-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAVUZER, H. (2010). *Anne olmak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAZICI, Z., BEGÜMHAN, Y., CEM G. (2005). *Ebeveynlerin okul öncesi eğitimde uygulanan aile katılım çalışmalarından beklentileri*. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Mesleki Eğitim Dergisi. 7. 13. 63-76.

YEŞİL D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

YILDIR, N., (1992). *Milli eğitim bakanlığı kız teknik öğretim genel müdürlüğümüzce yürütülen okulöncesi eğitim çalışmaları*. Ya-pa Sekizinci Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

ZEMBAT, R. (2003). *Okul öncesi eğitim programı uygulama rehberi (ne yapıyorum? neden yapıyorum? nasıl yapmalıyım?)*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

YILMAZ, N. (1996). *Anaokulu öğretmen rehber kitabı*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

WECHSELBERG, K. ve PUYN, U. *Anne ve çocuk*, (çev. Erdoğan Kınalıbay). İstanbul: Remzi Kitabevi.

<http://www.belgeler.com/blg/427/cocuk-oyuncaklari>

saat:18.00 10.09.2011'de alınmıştır.

<http://www.salincak.com/results.php?pollid=5>

saat: 22.30 07.08.2011'de alınmıştır.

EKLER

1- Anket Formu

ANKET

Bu anket, çocuğunu **anasınıfına** ya da **anaokuluna gönderen** annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini almak üzere yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Adınızı-soyadınızı yazmanıza gerek yoktur. Soruları doğru ve samimi cevaplandırmanız araştırmam için önemlidir. Yardımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Şahin GÖĞEBAKAN
Okul öncesi öğretmeni

1) Yaşınız:

1. 18–23 yaş ()	2. 24–29 yaş ()	3. 30-35 yaş ()
4. 36- 41 yaş ()	5. 41 yaş üstü ()	

2) Öğrenim düzeyiniz:

1. Okur-yazar değil ()	2. Okur-yazar ()	3. İlkokul mezunu ()
4. Ortaokul mezunu ()	5. Lise mezunu ()	6. Üniversite mezunu ()

3) Eşinizin öğrenim düzeyi:

1. Okur-yazar değil ()	2. Okur-yazar ()	3. İlkokul mezunu ()
5. Ortaokul mezunu ()	5. Lise mezunu ()	6. Üniversite mezunu ()

4) Kaç çocuğunuz var?

1. 1 ()	2. 2 ()	3. 3 ()	4. 4 ve üzeri ()

Lütfen 5. soruyu birden fazla çocuğu olan anneler yanıtlasın.

5) Kaç çocuğunuz ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitti?.....

6) Ailenizin ekonomik durumunu nasıl tanımlarsınız?

1. Çok iyi ()	2. İyi ()	3. Orta ()	4. Kötü ()	5. Çok kötü ()

7) Çalışıyor musunuz?

1. Evet ()	2. Hayır ()

Lütfen 8, 9, 10 ve 11. soruları çalışan anneler yanıtlasın.

8)Ne iş yapıyorsunuz?.....

9) Çalışma süreniz ne kadar?

1. Haftanın her günü tam gün çalışıyorum ()
2. Haftanın 5 günü (iş günü) tam gün çalışıyorum ()
3. Haftanın her günü yarım gün çalışıyorum ()
4. Haftanın 5 günü (iş günü) yarım gün çalışıyorum ()
5. Haftada 2-3 gün çalışıyorum ()
6. Diğer (yazınız).....

10) Çocuğunuz anaokulundan eve geldikten sonra siz gelene kadar kim bakıyor?

1. Ben işten gelene kadar yalnız kalıyor ()
2. Benimle aynı saatte eve geliyor ()
3. Ablası/ağabeyi bakıyor ()
4. Evde bakıcı var ()
5. Bizimle birlikte yaşayan akraba (anneanne, babaanne, hala, teyze vb.)
bakıyor ()
6. Okul dönüşü bir akrabamıza (anneanne, babaanne, hala, teyze vb.) geliyor ()
7. Komşu/komşular bakıyor ()
8. Diğer (yazınız).....

11) Çalışmasaydınız çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna yollar mıydınız?

1. Evet ()
2. Hayır ()
3. Bilmiyorum ()

Lütfen 12. soruyu çalışmayan anneler yanıtlasın.

12) Çocuğunuza/çocuklarınıza kim bakıyor?

1. Ben bakıyorum ()
2. Bakıcı bakıyor ()
3. Ben ve bakıcı birlikte bakıyoruz ()
4. Ablası/ağabeyi bakıyor ()
5. Bizimle birlikte yaşayan akraba (anneanne, babaanne, hala, teyze vb.)
bakıyor ()
6. Diğer (yazınız)

13) Sizce çocukların ilkokula başlamadan önce okul öncesi eğitim kurumuna gitmeleri gerekli midir?

1. Evet () 2. Hayır () 3. Bilmiyorum () 4. Annesi çalışmıyorsa gerekmez ()

14) Siz çocukluğunuzda anasınıfına ya da anaokuluna gittiniz mi?

1. Evet () 2. Hayır ()

15) Okul öncesi eğitim kurumu (anasınıfı/anaokulu) denince aklınıza **ilk** ne geliyor?

1. Annelerin ev işlerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını gönderdikler kurum ()

2. Özellikle kardeşi olmayan çocukların evde sıkılmasınlar diye gittikleri kurum ()

3. Oyunların oynandığı, oyuncakların bulunduğu, çizgi film seyredilen kurum ()

4. Annesi çalışan çocukların gittiği kurum ()

5. Çocuğu ilkokula hazırlayan kurum ()

6. Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal yönlerden gelişmesine destek olan kurum ()

16) Sizce çocuğun anasınıfında/anaokulunda aldığı eğitim daha sonraki eğitimini olumlu etkiler mi?

1. Evet () 2. Hayır () 3. Bilmiyorum ()

17) Sizce çocuğun bir okul öncesi eğitim kurumuna başlaması için en uygun yaş kaçtır?

1. Bir yaşından önce () 2. 1 yaş () 3. 2 yaş () 4. 3 yaş () 5. 4 yaş () 6. 5 yaş () 7. 6 yaş ()

18) Sizce çocuk ilkokula başlamadan önce kaç yıl okul öncesi eğitim kurumuna gitmelidir?

1. 1 yıl () 2. 2 yıl () 3. 3 yıl () 4. 4 yıl ve üstü ()

19) Okul öncesi dönemindeki çocuklar ve bunların eğitimi ile ilgili düzenlenen toplantılara/konferanslara katılıyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

3. Haberim olmuyor, olsa katılırim ()

20) Şimdiye kadar okul öncesi dönemdeki çocukların özellikleri ve eğitimi ile ilgili kitap okudunuz mu?

1. Evet () 2. Hayır ()

3. Okuduysanız, adlarını yazınız.....

21) Çocuğunuzun anaokuluna/anasınıfına gitmeden önceki ve gittikten sonraki davranışlarında olumlu değişiklikler var mı?

1. Evet () 2. Hayır () 3. Farkında değilim ()

22) Çocuğunuzun anasınıfına/anaokuluna gitmiş olması onun **en çok** hangi alandaki **gelişimine** katkı sağladı?

1. Sosyal uyum ve arkadaşlık becerileri
2. Okuma-yazmaya hazırlık
3. Özbakım becerileri (el-yüz yıkama, diş fırçalama, giysilerini giyme, çıkartma, uyku düzeni gibi)
4. Zihinsel gelişim
5. Bedensel gelişim
6. Duygusal gelişim
7. Diğer (yazınız).....

23) Çocuğunuzun anasınıfında ya da anaokulundaki sınıfında yeteneklerinizi (Yemek pişirme, enstrüman çalma, dikiş dikme, tiyatro çalışmalarında rol alma vb.) paylaşıyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

24) Çocuğunuz anasınıfından/anaokulundan geldikten sonra evde de onunla birlikte resim yapma, kitap okuma, deney yapma, yemek pişirme gibi etkinlikler yapıyor musunuz?

1. Evet, her gün () 2. Evet, çocuğum istedikçe ()
3. Hayır, vaktim olmuyor () 4. Okulda yaptığı için gerek kalmıyor ()

25) Çocuğunuzun gittiği anasınıfı/anaokulu seçiminizi etkileyen **en önemli** faktör ne idi?

1. Evime yakın olması () 2. İşime yakın olması ()
3. Ücretinin uygunluğu () 4. Tavsiye edilmesi ()
5. Öğretmeni tanımam () 6. Tesadüf ()
7. Daha önce de kardeşlerinin gitmesi()
8. Vermiş olduğu kaliteli eğitim ()
9. Diğer (yazınız).....

26) Çocuğunuza kitap alıyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

Lütfen 27, 28 ve 29. soruları çocuğuna kitap alan anneler yanıtlasın.

27) Çocuğunuza ne sıklıkla kitap alıyorsunuz?

1. Her hafta	()	2. Her ay	()
3. Senede birkaç kere	()	4. Aklıma geldikçe	()
5. Doğum günü, bayram, yılbaşı gibi özel günlerde	()		

28) Çocuğunuza niçin kitap alıyorsunuz? Sizin için en geçerli nedeni işaretleyiniz.

1. Okuma alışkanlığı kazanması için	()
2. Çocuğumun dil gelişimi için	()
3. Tavsiye edildiği için	()
4. Evde canının sıkılmaması için	()
5. Çocuğum istediği için	()
6. Diğer (yazınız).....	

29) Çocuğunuza kitap alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

1. Ucuz olmasına	()
2. Bol resimli olmasına	()
3. Çocuğumun yaşına uygun olmasına	()
4. Kitabın kalın ya da ince olmasına	()
5. Dayanıklı olmasına, çabuk yırtılmamasına	()
6. Çocuğumun isteğine	()
7. Kitabın konusuna	()
8. Diğer (yazınız).....	

Lütfen 30. soruyu çocuğuna kitap almayan anneler yanıtlasın.

30) Çocuğunuza niçin kitap almıyorsunuz? Sizin için en geçerli nedeni işaretleyiniz.

1. Gerek duymadığım için	()
2. Pahalı olduğu için	()
3. Önemli olduğunu düşünmediğim için	()
4. Çocuğum okuma bilmediği için	()
5. Büyük kardeşlerinin kitapları olduğu için	()
6. Gittiği anasınıfı/anaokulundaki kitaplar yeterli olduğu için	()

7. Diğer (yazınız).....

31) Çocuğunuza kitap okuyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

32) Çocuğunuza kitap okumuyorsanız, nedeni nedir? Sizin için en geçerli nedeni işaretleyiniz.

1. Okuma bilmediğim için ()
2. Zamanım olmadığı için ()
3. Babası okuduğu için ()
4. Büyük kardeşleri okuduğu için ()
5. Gittiği anasınıfı/anaokulunda kitap okunduğu için ()
6. Çocuğum sadece resimlerine bakıyor, kitap okuyun demiyor ()
7. Gerekli olduğunu düşünmediğim için ()
8. Diğer (yazınız).....

33) Çocuğunuza oyuncak alıyor musunuz?

1. Evet () 2. Hayır ()

Lütfen 34. ve 35. soruları çocuğuna oyuncak alan anneler yanıtlasın.

34) Çocuğunuza ne sıklıkla oyuncak alıyorsunuz?

1. Her hafta () 2. Her ay ()
3. Senede birkaç kere () 4. Aklıma geldikçe ()
5. Doğum günü, bayram, yılbaşı gibi özel günlerde ()

35) Çocuğunuza oyuncak alırken/seçerken önce neye dikkat ediyorsunuz?

1. Ucuz olmasına ()
2. Çocuğumun yaşına uygun olmasına ()
3. Dayanıklı olmasına, çabuk bozulmamasına ()
4. Çocuğumun isteğine ()
5. Çocuğum için zararlı olmamasına ()
6. Eğitici olmasına ()
7. Diğer (yazınız).....

Lütfen 36. soruyu çocuğuna oyuncak almayan anneler yanıtlasın.

36) Çocuğunuza niçin oyuncak almıyorsunuz? Sizin için en geçerli nedeni işaretleyiniz.

1. Oyuncakların malzemeleri sağlığa zararlı olduğu için ()
2. Pahalı olduğu için ()
3. Gerek duymadığım için ()
4. Çocuğum istemediği için ()
5. Büyük kardeşlerinin oyuncakları olduğu için ()
6. Önemli olduğunu düşünmediğim için ()
7. Daha önce aldıklarımı kırdığı için ()
8. Gittiği anaokulunda/anasınıfında çok oyuncak olduğu için ()
9. Diğer (yazınız).....

37) Çocuğunuz günde kaç saat televizyon seyrediyor?

1. 1–2 saat ()
2. 3–4 saat ()
3. 5–6 saat ()
4. 7–8 saat ()

38) Çocuğunuz televizyonda neler seyrediyor? Lütfen yazınız.

.....

39) Siz çocuğunuzun seyrettiği programlara karışıyor musunuz, yani bazılarını seyretmesini engelliyor musunuz?

1. Evet ()
2. Hayır ()
3. Bazen ()

40) Anasınıfında/anaokulunda okuma-yazma öğretilmeye başlanmalıdır.

1. Katılıyorum ()
2. Katılmıyorum ()
3. Fikrim yok ()

41) Anasınıfında/anaokulunda basit toplama-çıkarma işlemleri öğretilmeye başlanmalıdır.

1. Katılıyorum ()
2. Katılmıyorum ()
3. Fikrim yok ()

42) Anasınıfında/anaokulunda yabancı dil öğretilmeye başlanmalıdır.

1. Katılıyorum ()
2. Katılmıyorum ()
3. Fikrim yok ()

43) Anasınıfında/anaokulunda bilgisayar kullanımı öğretilmeye başlanmalıdır.

1. Katılıyorum ()
2. Katılmıyorum ()
3. Fikrim yok ()

44) Anasınıfında/anaokulunda sıkı disiplin olmalıdır.

1. Katılıyorum () 2. Katılmıyorum () 3. Fikrim yok ()

45) Okul öncesi eğitim en az bir yıl zorunlu olmalıdır.

1. Katılıyorum () 2. Katılmıyorum () 3. Fikrim yok ()